

Ουδὲν ἔτι ἐπισημασθέντων ἐν τῷ προηγουμένῳ
καὶ ἐπισημασθέντων ἐν τῷ προηγουμένῳ
πρωτοῦ ἀπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐν τῷ
πρωτοῦ. Κυριακῆ 27 Σεπτεμβρίου 1912

Κατὰ δὲ τὴν ἐπιτροπὴν ἐπισημασθέντων
ἐν τῷ προηγουμένῳ τῶν ἑπισημασθέντων
ἐπισημασθέντων τῶν ἐπισημασθέντων
ἐν τῷ προηγουμένῳ τῶν ἐπισημασθέντων

**ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ Β΄.
ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ.**

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

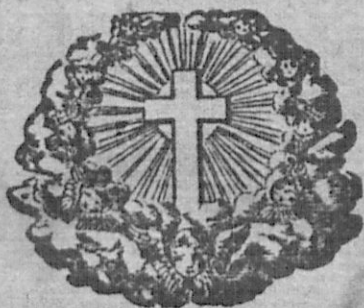
**ΤΗΣ Β΄ ΤΑΞΕΩΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ**

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

ΥΠΟ

Π. ΠΑΥΛΑΤΟΥ.

Ἔκδοσις τετάρτη βελτιωμένη,

ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ Α. ΔΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΙΩ. Π. ΣΑΛΛΑΠΑΤΑ

1888.

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ Β'. 1888. 214

ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ.

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΤΗΣ ΙΙ ΤΑΞΕΩΣ

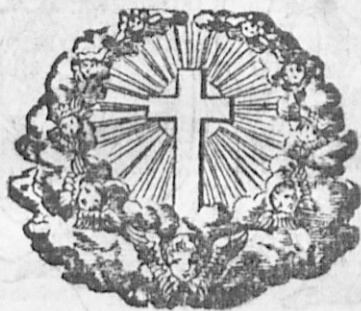
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΑΝΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

ΥΠΟ

Π. ΠΑΥΛΑΤΟΥ.

Ἔκδοσις τετάρτη βελτιωμένη,

ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΔΑΝΝΟΥ Α. ΔΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΙΩ. Π. ΣΑΛΑΠΑΤΑ

1888.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὴν ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις διδακτέαν ὕλην τῶν Ἱερῶν μαθημάτων συλλέξας καὶ εἰς τέσσαρα ἐγχειρίδια κατατάξας, ἀπεφάσισα τὴν ἐκτύπωσιν αὐτῆς, πρὸς εὐκολίαν τῶν μαθητῶν.

Τὰ ἐγχειρίδια ταῦτα σκοποῦσι, νὰ βοηθήσωσι τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν τακτοποίησιν καὶ μονιμοποίησιν τῶν γνώσεων, τὰς ὁποίας εἰς τὸ σχολεῖον ἀπέκτησαν, νὰ διαγείρωσιν εἰς αὐτοὺς τὴν φιλαναγνωσίαν, παρέχοντα αὐτοῖς κατ' οἶκον τερπνὴν καὶ ὠφέλιμον ἐνασχόλησιν, νὰ φανῶσι δὲ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν οἰκογένειαν χρήσιμα, ἔστω καὶ ἐμμέσως· ἐν ἐνὶ δὲ λόγῳ, νὰ συντελέσωσιν ὅσα δύνανται εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τοῦ σχολείου.

Τὸ ἀνά χειρας ἐγχειρίδιον προωρισμένον διὰ τὴν **II** τάξιν, περιέχει ὕλην ἀνάλογον τῆς δεκτικότητος τῶν μαθητῶν κατὰ ποιὸν καὶ ποσόν.

Αἱ εἰκόνες δὲ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν πράξεων παριστάνονται, ὅσον ἔνεστι, διὰ ζωηρῶν χρωμάτων, πρὸς ἀσκήσιν τοῦ νοῦ καὶ μὀρφωσιν τοῦ θυμικοῦ τῶν παίδων.

Εὐτυχῆ θέλω νομίσει ἑμαυτὸν ἂν, ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον, συντελέσω δι' αὐτῶν, πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τοῦ σχολείου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται ἡ Ἐθνικὴ εὐημερία καὶ πρόοδος.

□ □

Τὸν ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ ἐπιπέδῳ
τῶν ἀρχαίων ἀποδείκνυται ὅτι
ἐπιπέδῳ κατὰ τὴν ἀρχαίαν
τῶν ἀρχαίων ἀποδείκνυται ὅτι
τῶν ἀρχαίων ἀποδείκνυται ὅτι
τῶν ἀρχαίων ἀποδείκνυται ὅτι

**Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν κάτωθι ὑπογραφήν
εἶνε προῖδον κλεψιτυπίας καὶ κατάσχεται.**

ΙΕΡΑ ΤΑΞΙΣ Α Ι.

§ 1:

Ἡ Δημιουργία τοῦ παντός:

Ὄταν βλέπωμεν ὠρολόγιον, οἰκίαν, τράπεζαν, πλοῖον, κλ., ἀμέσως γεννᾶται εἰς ἡμᾶς ἡ ἰδέα, ὅτι ταῦτα δὲν ἐγένεσαν ἀφ' ἑαυτοῦ των, ἀλλ' ὅτι ἄνθρωπος τὰ κατεσκεύασεν.

Ὄταν πάλιν ὑψώνωμεν ψηλὰ τοὺς ὀφθαλμούς μας καὶ βλέπωμεν τὸν ὠραῖον γαλανὸν Οὐρανὸν, ὅταν βλέπωμεν κάθε πρῶτὸ τὸν λαμπρὸν ἥλιον νὰ βγαίνει ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν καὶ κάθε βράδυ νὰ βασιλεύῃ εἰς τὴν Δύσιν, ὅταν τὴν νύκτα παρατηρῶμεν τὴν φωτεινὴν Σελήνην καὶ τὰ φωτοβόλα ἄστρα, ὅταν ἐξετάζωμεν τὴν γῆν μας μὲ τὰς ξηρὰς καὶ τὰς θαλάσσας, τῆς καὶ ἐν γένει ὅταν ρίψωμεν τὰ βλέμματά μας ὅπου δὴποτε, ἀμέσως γεννᾶται εἰς ἡμᾶς ἡ εὐθυμία νὰ μάθωμεν, ποῖος ἔκαμεν ὅλα ταῦτα καὶ πῶς, διότι ἀδύνατον εἶνε νὰ ἐγεννήθησαν ἀφ' ἑαυτοῦ των. Ἐκεῖνος ὅστις ἐποίησεν ὅλα ὅσα βλέπομεν καὶ ὅσα δὲν βλέπομεν εἶνε ὁ Θεός, τὸν ὁποῖον δὲν βλέπομεν, ἀλλὰ τὸν ἐννοοῦμεν ὅποιος εἶνε, ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἔργα του, καθὼς ἐννοοῦμεν, ὅτι κτίστης ἔκτισε τοὺς τοίχους τῆς οἰκίας μας, ἂν καὶ δὲν τὸν εἶδαμεν, ὅταν τοὺς ἐκτίξε· καθὼς ἐννοοῦμεν, ὅτι τυπογράφος ἐτύπωσε τὸ βιβλίον τὸ ὁποῖον ἀναγινώσκωμεν, ἂν καὶ δὲν τὸν εἶδαμεν ὅταν τὸ ἐτύπωνε.

Ὁ Θεός λοιπὸν ἔκτισε τὸν Κόσμον κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν·

Τὴν πρώτην ἡμέραν ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Οὐρανὸν, τὴν γῆν καὶ τὸ φῶς.

Τὴν δευτέραν τὸ στερεώμα, δηλαδὴ τὸ διάστημα τὸ ὑποῖον εἶνε μεταξὺ Οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ διεχώρισε τὰ νερὰ τὰ ὅποια εἶνε ὑπεράνω τοῦ στερεώματος, δηλαδὴ τὰς νεφέλας, ἀπὸ τὰ νερὰ, τὰ ὅποια εἶνε ὑποκάτω τοῦ στερεώματος, δηλαδὴ τοὺς ποταμοὺς τὰς λίμνας καὶ τὰς θαλάσσας.

Τὴν τρίτην ἐχώρισε τὰ νερὰ ἀπὸ τὴν ξηρὰν καὶ τότε ἐφύτρωσαν ἀπὸ τὴν γῆν τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα.

Τὴν τετάρτην ἐποίησε τὸν Ἥλιον τὴν Σελήνην καὶ τὰ ἄστρα.

Τὴν πέμπτην τὰ ὄψαρια καὶ τὰ πτηνά.

Τὴν ἕκτην τὰ θηρία, τὰ ἔρπετα καὶ ὅλα τὰ ζῶα, τὰ ὅποια ζῶσιν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ τελευταῖον ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον.

Ἐποίησε δὲ ὁ Θεὸς τὸν Κόσμον μὲ μόνον τὸν λόγον αὐτοῦ ἐκ τοῦ μηδενός.

Ὁ Θεὸς λοιπὸν πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησεν.

§ 2.

Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος.

Ὁ Θεὸς εἰς ἕξ ἡμέρας ἔκαμε τὸν κόσμον ὅλον, τελευταῖον δὲ ἔκαμε καὶ τὸν ἄνθρωπον ὡς ἐξῆς.

Ὁ Οὐρανὸς ἦτο καταγάλανος καὶ ὠραῖος, ἡ γῆ ἦτο κατατολισμένη ἀπὸ τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα, ἔλαμπεν ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Οὐρανὸν τὴν Ἥμέραν, ἡ δὲ Σελήνη καὶ τὰ ἄστρα τὴν νύκτα, τὰ καθαρὰ καὶ ὀροσερὰ νερὰ τῶν ποταμῶν ἔτρεχον, τὰ πτηνὰ ἐγέμιζον τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ ὠραῖά των κελαδῆμα-

κα, τὰ πάντα ἦσαν καλὰ καὶ ὠραῖα, ἀλλὰ φωνὴ ἀνθρώπου δὲν ἤκούετο εἰς ὅλην τὴν γῆν, διότι δὲν ὑπῆρχεν ἄνθρωπος. Γόττε εἶπεν ὁ ἀγαθὸς Θεὸς «ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν.» Καὶ τότε ἔλαβε χῶμα ἀπὸ τὴν γῆν καὶ ἔπλασε τὸ σῶμα τοῦ πρώτου ἀνθρώπου. Μετὰ ταῦτα ἐφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν πνεῦμα ζωῆς καὶ τὸν ὠνόμασεν Ἀδὰμ. Ὁ ἄνθρωπος τότε ἐμψυχωθείς ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ, νὰ σκέπτεται, νὰ περιπατῇ καὶ νὰ δοξάζῃ καὶ νὰ ὑμνολογῇ τὸν πλάστην του τὸν Πανάγαθον Θεόν.

Ἔβαλε δὲ ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ μέσα εἰς ἕν ὠραιότατον περιβόλι, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Παράδεισος.

Μέσα εἰς τοῦτον τὸν Παράδεισον εὐρίσκοντο ἀπὸ ὅλα τὰ δένδρα, τὰ ὁποῖα ἦσαν φορτωμένα ἀπὸ ἄνθη καὶ καρπούς. Μέσα εἰς τὸν Παράδεισον ἦτο μία πηγὴ, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἔτρεχεν ἄφθονον καθαρὸν καὶ δροσερὸν νερὸν, τὸ ὁποῖον διεκλαδίζετο εἰς τέσσαρας ποταμούς. Εἰς τὸ μέσον τοῦ ὠραίου τούτου κήπου ἦτο καὶ ἕν δένδρον. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἀδὰμ· «Ἀδὰμ, ὅλα τὰ δένδρα, τὰ ὁποῖα εἶνε μέσα εἰς τὸν Παράδεισον εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν σου, δύνάσαι ἐπομένως νὰ τρώγῃς τοὺς καρπούς των, ἀπὸ τὸ δένδρον ὅμως, τὸ ὁποῖον εἶνε εἰς τὸ μέσον τοῦ Παραδείσου καὶ τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται ζύλον τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν νὰ μὴ φάγῃς ἀπὸ αὐτό, διότι ὁποῖαν ἡμέραν φάγῃς ἀπὸ αὐτὸ θά ἀποθάνῃς».

Ὁ Θεὸς λοιπὸν ἔπλασε τοῦ ἀνθρώπου τὸ σῶμα ἀπὸ χῶμα καὶ ἐνεφύσησεν εἰς αὐτὸ ψυχὴν· ἔβαλε δὲ τὸν ἄνθρωπον ἐντὸς τοῦ ὠραίου Παραδείσου καὶ τὸν παρήγγειλε νὰ μὴ φάγῃ ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως. Ὁφείλομεν λοιπὸν νὰ ὑποτασσώμεθα εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Εὐα και ἡ πρώτη ἁμαρτία.

Ὁ Ἀδάμ ἀπελάμβανε τὰ καλὰ τοῦ Παραδείσου ἄλλοις μόνοις του, διότι οὐδεὶς ἄλλος ἄνθρωπος ὑπῆρχεν ἐπάνω εἰς ὅλην τὴν γῆν. Ἡ μοναξία αὐτῆ δὲν ἦτο εὐχάριστος εἰς τὸν Ἀδάμ, διότι δὲν εἶχε μὲ ποῖον νὰ ὁμιλήσῃ, οὔτε νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὰς ἐργασίας του, οὔτε νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν εὐτυχίαν του. Τοῦτο ἐπροξένει στενοχωρίαν εἰς τὸν Ἀδάμ. Τότε ὁ ἀγαθὸς Θεὸς εἶπε· ἄδὲν εἶνε καλὸν νὰ ἦνε ὁ ἄνθρωπος μόνος του εἰς τὸν Κόσμον, ἄς ποιήσωμεν εἰς αὐτὸν βοηθὸν κατ' αὐτόν. » Καὶ τότε ἐπέφερον ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἀδάμ ὕπνον βαθύτατον. Ἐν ᾧ δὲ ἐκοιμᾶτο ὁ Ἀδάμ, ὁ Θεὸς ἔλαβε μίαν πλευράν τοῦ Ἀδάμ καὶ ἐπλασε τὴν Εὐαν. Ἐξυπνήσας ὁ Ἀδάμ καὶ ἰδὼν τὴν Εὐαν ἐχάρη χαρὰν μεγάλην.

Ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐα τώρα ἦσαν εὐτυχέστατοι μέσα εἰς τὸν Παράδεισον. Ἠγάπων τὸν Θεὸν καὶ ὁ Θεὸς τοὺς ἠγάπα. Ἠγαπῶντο δὲ καὶ μεταξὺ των. Ἐζῶν δὲ ὡς ἄκακα καὶ ἀθῶα παιδία, χωρὶς νὰ ἔχωσιν εἰς τὸν νοῦν των καμμίαν κακὴν ἰδέαν, οὔτε εἰς τὴν καρδίαν των τὴν παραμικροτέραν λύπην. Μίαν ἡμέραν ἡ Εὐα δὲν εἰργάζετο, ἐπεριπάτει δὲ μέσα εἰς τὸν Παράδεισον. Ἐν ᾧ δὲ ἐπεριπάτει μόνη της εἰς τὸ μέρος τοῦ Παραδείσου, πλησιάζει εἰς τὸ δένδρον τῆς γνώσεως καὶ παρετῆρει μὲ περιεργίαν τὸ δένδρον καὶ τοὺς κρεμώμενους καρπούς του. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην παρουσιάζεται ἕνα φεῖδι καὶ μὲ ὑποκριτικὸν σχῆμα ἤρχισε νὰ τῆς λέγει· « Σὰς βλέπω μέσα εἰς τὸν Παράδεισον καὶ ἐν ᾧ εὐρίσκεσθε μέσα σὲ τόσα καλὰ, δὲν τοῦλάται νὰ ἀπολαύσετε αὐτὰ, καὶ ἐν ᾧ εἰσθε μέσα εἰς τὸν Παράδεισον πεινᾶτε. Ἀπὸ συμπάθειας

παραινούντες ἦλθα νὰ σοῦ ὁμιλήσω. Ἄλλὰ εἶπέ μου, διὰ τί σᾶς ἐμπόδισεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ νὰ φάγετε ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ Παραδείσου; Διὰ τί σᾶς ἔδειξεν αὐτὰ καὶ ἔπειτα σᾶς διέταξε νὰ μὴ τὰ ἀπολαμβάνετε; Διὰ ποῖον ἄλλον τὰ φυλάττει; Καλλίτερα ἦτο νὰ μὴ σᾶς τὰ ἔδεικτεν ἢ ἀφ' οὗ σᾶς τὰ ἔδειξεν ἔπρπε νὰ σᾶς δώσῃ τὴν ἄδειαν νὰ τὰ ἀπολαμβάνετε.

Οἱ κακοὶ καὶ ἀπατηλοὶ οὗτοι λόγοι ἐβλάψαν τὴν συνείδησιν τῆς Εὐας καὶ ἀντὶ ἧ Εὐα νὰ φύγῃ χωρὶς νὰ δώσῃ καρμὶαν ἀπάντησιν, ἀπεκρίθη εἰς τὸν ὄφιν καὶ εἶπε· «Ἡμεῖς ἔχομεν τὴν ἄδειαν νὰ τρώγωμεν ἀπὸ τοὺς καρποὺς ὄλων τῶν δένδρων τοῦ Παραδείσου, μόνον ἀπὸ τὸ ξύλον τοῦ γινώσκουσιν καλὸν καὶ πονηρὸν δὲν ἔχομεν τὴν ἄδειαν, ἐπειδὴ μᾶς προσέταξεν ὁ Θεὸς, διότι ὅποιαν ἡμέραν φάγωμεν ἀπὸ τὸν καρπὸν αὐτοῦ θὰ ἀποθάνωμεν.» Τότε ὁ ὄφιν εἶπε πρὸς τὴν Εὐαν· «δὲν εἶνε αὐτὴ ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὅποιαν σᾶς ἐμπόδισεν ὁ Θεός, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἤξεύρει, ὅτι ἂν φάγετε ἀπὸ αὐτοῦ θὰ γίνετε ὅμοιοι μὲ αὐτόν.»

Ἡ Εὐα ἀπατηθεῖσα ἀπὸ τοὺς λόγους τούτους, παρατηρεῖ τοὺς ἀπηγορευμένους καρποὺς, ἀπλόνει τὸ χερί της, κόπτει ἀπὸ αὐτούς, τοὺς τρώγει καὶ δίδει καὶ εἰς τὸν ἄνδρα της, καὶ ἔφαγε καὶ ὁ Ἀδάμ, καὶ τοιοῦτοτρόπως παρέβησαν τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ. Ἡ Εὐα λοιπὸν ἐπειδὴ ἐκάθισε καὶ ἤκουσε τὰς κακὰς συμβουλὰς ἡμάρτησεν αὐτὴ καὶ ὁ σύζυγός της; διότι αἱ κακαὶ συμβουλαι φθείρουσιν ἤθη χρηστά. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν τὰς συναναστροφὰς τῶν κακῶν ἀνθρώπων.

Ἡ τιμωρία τῆς πρώτης ἁμαρτίας.

Ἄφ' οὗ ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐὰ ἔφαγον τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν, τότε εἶδον ὅτι ἦσαν γυμνοὶ καὶ ἐκοκκίνησαν ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν των. Ἐνεκα τούτου συνέγραψαν φύλλα συκῆς καὶ ἔκαμαν ἐνδύματα καὶ ἐσκέπασαν τὰ γυμνὰ μέλη τοῦ σώματός των. Τὸ δειλινὸν ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἤρχισαν νὰ τρέμωσι καὶ νὰ φοβῶνται, καὶ ἐκρύφθησαν μέσα εἰς τοὺς θάμνους. Ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐὰ ἀπὸ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἠμάρτησαν, δὲν ἦσαν πλέον εὐτυχεῖς καθὼς πρῶτα. Ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐθυμία τοὺς εἶχεν ἀποχαιρετίσει. Τὸ ἀροσερὸν ἀεράκι, τὸ ὁποῖον πρότερον τοὺς ἐπροξένει τόσην εὐχαρίστησιν, τώρα τοὺς ἐφόβιζε, νομίζοντες ὅτι ὁ Θεὸς τοὺς καταδιώκει. Ἡ ἁμαρτία εἶχε κάμει δι' αὐτοὺς τὸν τερπνὸν καὶ ὠραῖον Παράδεισον τόπον κολάσεως, διότι ὁ κακὸς καὶ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος δὲν ἔχει ἡσυχίαν ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκεται, καὶ μέσα εἰς τὸν Παράδεισον ἂν ἦνε, καὶ εἰς βασιλικὸν θρόνον ἀκόμη ἂν κάθηται· ἐν ᾧ ὁ πτωχὸς καὶ ἐνάρετος ἄνθρωπος εἶνε εὐτυχέστατος κατοικῶν μέσα εἰς τὴν πτωχικὴν του καλύβην, τρώγων ξηρὸν ἄρτον καὶ πίνων καθαρὸν νερόν. Τέλος ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, λέγοντος· «Ἀδάμ, ποῦ εἶσαι;» Ὁ Ἀδάμ με τρέμουσιν φωνὴν ἀπεκρίθη· «σὲ ἤκουσα περιπατοῦντα εἰς τὸν Παράδεισον καὶ ἐφοδῆθην, ἐπειδὴ εἶμαι γυμνός καὶ ἐκρύφθην.» Καὶ ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν Ἀδάμ· «Ποῖος σοὶ τὸ εἶπεν, ὅτι εἶσαι γυμνός; μήπως ἔφαγες ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦ δένδρου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν;» Ὁ δὲ Ἀδάμ ἀπεκρίθη, ἀῆ γυνὴ τὴν ὁποίαν μοὶ ἔδωκας βαηθὸν μοὶ ἔδωκε καὶ ἔφαγον.» Ὁ Θεὸς εἶπεν

τότε πρὸς τὴν γυναῖκα, «Εὖα, τί εἶνε τοῦτο ποῦ ἔκαμες;» Ἡ δὲ Εὖα ἀπεκρίθη, «ὁ ὄφις μὲ ἠπάτησε καὶ ἔφαγον.» Τότε ὁ Θεὸς λέγει πρὸς τὸν ὄφιν· «ἐπειδὴ ἔκαμες τοῦτο νὰ ἦσαι ἐπικατάρατος ἀπὸ ὄλα τὰ κτήνη καὶ ἀπὸ ὄλα τὰ θηρία τῆς γῆς· νὰ σείρεσαι μὲ τὸ στῆθος καὶ τὴν κοιλίαν· ἔχθραν θέτω μεταξὺ σοῦ καὶ τῆς γυναικὸς καὶ μεταξὺ τῶν τέκνων τῆς καὶ τῶν τέκνων σου· αὐτὴ θὰ σοῦ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν, σὺ δὲ θὰ τῆς κεντήσῃς τὴν πτέρναν.» Ἐπειτα λέγει πρὸς τὴν γυναῖκα· «θὰ πληθύνω τὰς λύπας σου καὶ τὸν στεναγμὸν σου. Μὲ λύπας θὰ γεννᾷς τὰ τέκνα σου καὶ θὰ ἦσαι ὑποτεταγμένη εἰς τὸν ἄνδρα σου.» Καὶ εἰς τὸν Ἀδὰμ εἶπεν· «ἐπειδὴ ἤκουσας τὴν γυναϊκά σου καὶ παρήκουσας τὴν διαταγὴν μου· νὰ ἦνε ἐπικατάρατος ἡ γῆ εἰς τὰς ἐργασίας σου· μὲ λύπας μεγάλας νὰ τρέφεσαι ἀπὸ αὐτὴν ὄλας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου· νὰ σοῦ γεννᾷ ἀκάνθας καὶ τριβόλους. Μὲ τὸν ἰδρῶτα τοῦ προσώπου σου νὰ τρώγῃς τὸν ἄρτον σου, ἕως νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπλάσθης, διότι γῆ εἶσαι καὶ εἰς τὴν γῆν θὰ ἐπιστρέψῃς.» Μετὰ ταῦτα ἐδίωξεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν Παράδεισον τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὖαν καὶ διέταξεν Ἄγγελον μὲ τὴν φλογίνην ῥομφαίαν νὰ φυλάττῃ τὴν εἴσοδον τοῦ Παραδείσου. Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὖα ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ τὸν Παράδεισον καὶ ἔχασαν τόσα ἀγαθὰ, καὶ ἔγειναν ἀπὸ εὐτυχεῖς δυστυχεῖς, μακρὰν τοῦ Θεοῦ εὐρισκόμενοι, διότι ἡμάρτησαν, ἐπειδὴ οἱ ἁμαρτωλοὶ εἶνε δυστυχεῖς· καὶ διότι ἀφ' οὗ ἡμάρτησαν δὲν ἐζήτησαν συγχώρησιν, διὰ τὸ σφάλμα των, ἀλλ' ἐπροφασίζοντο ἐπιρρίπτοντες τὴν εὐθύνην εἰς ἄλλον. Ἐὰν μετενόουν καὶ ἐζήτηουν παρὰ τοῦ Θεοῦ συγχώρησιν, βεβαίως ὁ Θεὸς θὰ ἐσυγχώρει τὴν ἁμαρτίαν των, διότι ὁ μετανοῶν ἀπὸ καρδίας λαμβάνει τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν του.

Ὁ φθονερός Κάιν φονεύει τὸν ἀδελφόν του.

Ἀφ' οὗ ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐά ἐδιώχθησαν ἀπὸ τὸν Παράδεισον, ἀπέκτησαν δύο υἱούς τὸν Κάιν καὶ τὸν Ἄβελ. Ὁ Κάιν ἔγεινε γεωργὸς καθὸ δυνατώτερος· ὁ Ἄβελ ποιμὴν προβάτων καθὸ ἀσθενέστερος· καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ μὲν τὴν γεωργίαν ἀπελάμβανον τὸν ἄρτον των, ἀπὸ δὲ τὴν ποιμαντικὴν γάλα καὶ τυρίον διὰ τροφήν καὶ μαλλία διὰ ἐνδύματα.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ θέλοντες νὰ εὐχαριστήσωσι τὸν Θεὸν προσέφεραν θυσίαν εἰς αὐτόν, καὶ ὁ μὲν Κάιν προσέφερεν ἀπὸ τοὺς καρπούς τῆς γῆς, ὁ δὲ Ἄβελ τὸ πρωτότοκον ἀπὸ τὰ πρόβατά του. Ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὴν θυσίαν τοῦ Ἄβελ, ὄχι ὁμῶς ἔ τοῦ Κάιν, διότι ὁ μὲν Ἄβελ προσέφερε τὴν θυσίαν με εὐλάβειαν πρὸς τὸν Θεόν, ἐν ᾧ ὁ Κάιν χωρὶς εὐλάβειαν.

Ὁ Κάιν εἶδεν ὅτι ὁ Θεὸς ἠγάπα περισσώτερον τὸν ἀδελφόν του· τοῦτο ἔκαμε τὸν Κάιν νὰ φθονῇ τὸν ἀδελφόν του, εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν βλέπῃ. Ὅσάκις ὁ Κάιν ἔβλεπε τὸν Ἄβελ ἐκιτρίνιζε καὶ ἔτρεμεν ἀπὸ τοῦ μίσους, τὸ ὁποῖον εἶχε κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του. Τὸ πρόσωπον τοῦ Κάιν ἀπὸ τὸν φθόνον ἦτο μαρμαμένον.

Μίαν ἡμέραν ὁ Κάιν εἶπεν εἰς τὸν Ἄβελ· ἀδελφέ, ἔλα νὰ πάμεν μαζὶ εἰς τὴν πεδιάδα, διὰ νὰ διασκεδάσωμεν. » Ὁ ἄκακος καὶ ἀγαθὸς Ἄβελ, χωρὶς νὰ ὑποπτευθῇ κακόν τι, ἠκολούθησε μετὰ χαρᾶς τὸν Κάιν. Ἄλλ' ὅταν ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὴν πατρικὴν των οἰκίαν, ὁρμᾷ ὁ Κάιν διὰ μιᾶς κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ τὸν φονεύει ὁ κακοῦργος.

Ὁ κακὸς Κάιν ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του, παρασυρθεὶς ἀπὸ τὸν φθόνον, διότι ὁ φθόνος γεννᾷ φόνον.

Ὁ κακὸς Κάιν τιμωρεῖται.

Ἀφ' αὐτοῦ ὁ Κάιν ἐφόβησε τὸν ἀδελφόν του ἔφυγε δρομαίως στρέφων ὀπίσω του καὶ βλέπων δεξιὰ καὶ ἀριστερά, νομίζων, ὅτι κάποιος τὸν καταδιώκει. Οὐδεὶς μὲν ἄνθρωπος εἶδε τὸ κακούργημα τοῦ Κάιν, ἀλλ' ὁ Θεὸς, ὁ ὁποῖος εἶνε πανταχοῦ παρὼν καὶ βλέπει τὰ πάντα, τὰ κρυπτὰ καὶ τὰ φανερά, εἶδε τί ἔπραξεν ὁ Κάιν καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Κάιν, ποῦ εἶνε ὁ ἀδελφός σου Ἄβελ;» Ὁ Κάιν ἐξηγριωμένος ἀπεκρίθη πρὸς τὸν Θεόν· «δὲν ἤξεύρω! μήπως ἐγὼ εἶμαι φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου;» Τότε ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν Κάιν· «Τί ἔκαμες; ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ σου, φωνάζει ἀπὸ τὴν γῆν, ἡ ὁποία τὸ ἔπαιε. Θὰ ἐργάζεσαι τὴν γῆν, ἀλλ' αὕτη δὲν θὰ σοῦ δίδῃ καρπόν. Θὰ στενάξῃς καὶ θὰ τρέμῃς ἐπάνω εἰς τὴν γῆν.» Ὁ Κάιν γεμάτος ἀπὸ ἀδημονίαν καὶ ἀπελπισίαν ἐφώναζε πρὸς τὸν Θεόν· «τὸ κακούργημά μου εἶνε τόσῳ μέγαλον, ὥστε δὲν συγχωρεῖται καὶ διὰ τοῦτο θὰ περιπλανῶμαι εἰς τὴν γῆν καὶ ἀποβεβλημένος καὶ ὅστις μὲ ἀπαντήσῃ ἀφεύκτως θὰ μὲ θανατώσῃ.» Ταῦτα εἶπεν ὁ Κάιν καὶ ἔφυγε μακρὰν ἀπὸ τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπὸ τὴν πατρίδα του, διάγων ζωὴν καταλυτημένην καὶ δυστυχημένην.

Ὁ Κάιν ἐφόβησεν εἰς τὴν ἔρημον πεδιάδα τὸν ἀδελφόν του καὶ ἄνθρωπος μὲν δὲν τὸν εἶδε, τὸν εἶδεν ὅμως ὁ Θεός, διότι κανεὶς δὲν δύναται νὰ κρυφθῇ ἀπὸ τὰ ὄμματα τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς εἶνε πανταχοῦ παρὼν· ἔνεκα δὲ τοῦ κακούργημάτος του ὁ Κάιν, ἐζῆσε βίον δυστυχέστατον, διότι οἱ κακοὶ εἶνε δυστυχεῖς. Παρέβη δὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία λέγει· «Μὴ φανεύσῃς.»

Ο κατακλυσμός.

Οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ πολλαπλασιαζῶνται καὶ ἔνεκα τούτου ἠναγκάσθησαν νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς των καὶ νὰ διασπαρῶσιν ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. Ἐν ὅσῳ δὲ οἱ ἄνθρωποι ἐγίνοντο περισσότεροι, τόσῳ περισσότερον ἐζηχρειόνοντο. Οἱ δυνατοὶ ἐτυράννον τοὺς ἀδυνατοὺς· ἀγάπη δὲν ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ λησιμονήσαντες τὸν Θεὸν ἐπραττεν πᾶσαν κακίαν καὶ ἀμαρτίαν. Ὁ Θεὸς βλέπων τὴν διαφθορὰν καὶ ἐξαχρείωσιν τῶν ἀνθρώπων ἀπεφάσισε νὰ ἐξαφανίσῃ τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

Μεταξὺ ὅμως τῶν κακῶν ἐκείνων ἀνθρώπων ἦτο καὶ ἕνας πολὺ καλὸς καὶ ἐνάρετος γέρον.

Ὁ καλὸς καὶ ἐνάρετος οὗτος γέρον ὠνομάζετο Νῶε. Ὁ Θεὸς λοιπὸν εἶπε πρὸς τὸν Νῶε· «Νῶε, ἔφθασεν ὁ καιρὸς νὰ ἀπολεσθῶσιν ὅλοι οἱ κακοὶ ἄνθρωποι, διότι ἡ γῆ ἐγέμισεν ἀπὸ τὰς κακίας των. Σὺ ὅμως κατασκεύασον κιβωτὸν ἵνα πλοῖον καὶ ἄφῃς θύραν εἰς τὸ πλάγιον τῆς κιβωτοῦ. Εἰσελθε δὲ εἰς αὐτὴν σὺ, καὶ οἱ υἱοὶ σου, καὶ ἡ γυνὴ σου· ἔμβασε δὲ εἰς αὐτὴν καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ πτηνὰ, καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ θηρία καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ὄφρα καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ζῶα ἐν ζευγος ἄρσεν καὶ θῆλυ. Ἐμβασε δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ ἀπὸ ὅλας τὰς τροφάς, δι' ἐν ὀλόκληρον ἔτος.

Ὁ Νῶε ἔκαμε καθὼς τὸν διέταξεν ὁ Θεός· κατεσκεύασε τὴν κιβωτὸν καὶ τελευταῖον εἰσῆλθε μὲ τὴν οἰκογένειάν του εἰς αὐτήν.

Μετὰ ταῦτα ἤρχισε νὰ πίπτῃ βροχὴ ῥαγδαιοτάτη τεσ-

σαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας· τὰ νερὰ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἠβύσανον, ὥστε ἐσκέπασεν ὅλην τὴν ξηρὰν καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἐφαίνετο ἐπάνω εἰς ὅλην τὴν γῆν, παρὰ μόνη ἡ κιβωτός, ἡ ὁποία ἐπλεεν ἐπάνω εἰς τὰ νερὰ ὡς ἄν πλοῖον. Κανεὶς ἄνθρωπος καὶ κανέν ζῷον ἐζῆσε, διότι ὅλοι ἐπνίγησαν, μόνον ὅσοι ἦσαν μέσα εἰς τὴν κιβωτόν.

Ἔοιλοι λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι ἐπνίγησαν εἰς τὰ νερὰ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπειδὴ ἦσαν κακοὶ καὶ ἐσώθη ὁ Νῶε μετὰ τὴν οἰκογένειάν του, ἐπειδὴ ἦτο καλός· διότι ὁ Θεὸς τιμωρεῖ τοὺς κακοὺς καὶ ἀνταμείβει τοὺς καλοὺς.

§ 8.

Ὁ Νῶε ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν κιβωτόν.

Τὰ νερὰ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐσκέπαζον ὅλην τὴν γῆν ἕνα χρόνον σχεδόν. Τότε ὁ Θεὸς διέταξε νὰ φυσήσῃ ζεστός ἀνεμος καὶ ἕνεκα τούτου ἤρχισαν νὰ ὀλιγοστεύωσι τὰ νερὰ, ἕως οὗ ἐφάνη καὶ ἡ ξηρὰ. Ἡ κιβωτός δὲν ἐπλεε πλέον, διότι ἐκάθησεν ἐπάνω εἰς ἓν ὄρος τῆς Ἀρμενίας, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Ἀραράτ.

Ἀφ' οὗ ὁ Νῶε ἐκατάλαβεν, ὅτι ἡ κιβωτός δὲν πλέε πλέον, ἤνοιξε τὴν θυρίδα τῆς κιβωτοῦ καὶ ἀπέστειλεν ἔξω ἕνα κόρακα, διὰ νὰ πληροφορηθῇ ἂν ἐξέλειπε τὸ ὕδωρ· ὁ κόραξ ὁμοίως δὲν ἐγύρισεν ὀπίσω.

Ἐπειτα ἀπέστειλε μίαν περιστερὰν, ἡ ὁποία, ἐπειδὴ δὲν εὔρε τόπον διὰ νὰ καθίσῃ, ἐπέστρεψεν, ὁ δὲ Νῶε ἀπλώσε τὸ χεῖρ του καὶ τὴν εἰσήγαγεν εἰς τὴν κιβωτόν. Μετὰ ἐπτὰ ἡμέρας πάλιν ἐξαπέστειλεν ὁ Νῶε τὴν περιστερὰν, ἡ ὁποία ἐπέστρεψε τὸ ἐσπέρας, φέρουσαν εἰς τὸ ράμφος τῆς κλωνά-

ριον ἐλαΐας. Ὁ Νῶε ἐχάρη ὑπερβολικὰ καὶ ἀφ' οὗ ἐπέρασαν ἄλλαι ἐπτὰ ἡμέραι ἐξαπέστειλε πάλιν τὴν περιστερὰν, ἣ ὁποία δὲν ἐπέστρεψε πλέον. Ἐκ τούτου ἐκατάλαθεν ὁ Νῶε ὅτι ὁ κατακλυσμὸς ἔπαυσε καθ' ὀλοκληρίαν. Ἐξήγαγε λοιπὸν τότε ὁ Νῶε πάντα τὰ ζῶα, τὰ ὅποια ἦσαν μέσα εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ τελευταῖος ἐξῆλθεν αὐτὸς μετὰ τῆς οἰκογενείας του.

Ὁ Νῶε ἀφ' οὗ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν κιβωτὸν καὶ εἶδεν ἔρημον τὴν γῆν, ἣ ὁποία πρότερον ἦτο γεμάτη ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ ζῶα, ἐλυπήθη ὑπερβολικὰ.

Εὐθὺς ἀφ' οὗ ἐπάτησεν ὁ Νῶε εἰς τὴν γῆν, ἀμέσως ἔκτισε θυσιαστήριον καὶ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εὐχαριστήθη ἀπὸ τὴν θυσίαν τοῦ Νῶε καὶ ὑπεσχέθη, ὅτι δὲν θὰ ἐξολοθρεύσῃ πλέον τὸ ἀνθρώπινον γένος διὰ κατακλυσμοῦ.

Ὁ ἀγαθὸς λοιπὸν Νῶε πρὸ πάσης ἄλλης ἐργασίας του προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν εὐεργέτην του Θεόν, διὰ νὰ δεῖξῃ τὴν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην του· διότι ὅστις δὲν εὐγνωμονεῖ τοὺς εὐεργέτας του εἶνε ἀχάριστος ἄνθρωπος.

§ 9.

Οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Νῶε.

Ὁ Νῶε ἤρχισε νὰ καλλιεργῇ τὴν γῆν καὶ ἐφύτευσεν ἄμπελον, πλησίον τῶν ἀγρῶν του. Ἀπὸ τὰ σταφύλια ἔκαμε κρασί καὶ ἔπιεν. Ἐπειδὴ δὲ τῶ ἐφάνη νόστιμον εἰς τὴν γεῦσιν, ἔπινε πολὺ καὶ ἐμέθυσε καὶ ἔκειτο γυμνὸς καὶ ἀσκεπῆς εἰς τὴν καλύβην του.

Ὁ υἱὸς του ὁ Χάμ εἶδε τὸν πατέρα του ἐξηπλωμένον καὶ γυμνὸν ἀναίσθητον καὶ ἤρχισε νὰ τὸν γελᾷ καὶ νὰ τὸν πει-

παίζη. Ἐξῆλθε δὲ καὶ ἦρε καὶ τοὺς ἄλλους δύο ἀδελφούς του, πρὸς τοὺς ὁποίους εἶπε πῶς ἦρε τὸν πατέρα των καὶ τοὺς ἔλεγε μάλιστα νὰ ἐλθῶσι καὶ αὐτοὶ νὰ τὸν ἴδωσι, διὰ νὰ γελάσωσιν. Οἱ ἄλλοι δύο ὁμῶς υἱοὶ τοῦ Νῶε ὁ Σήμ καὶ ὁ Ἰάφεθ ἐλυπήθησαν, καὶ ἀφ' οὗ ἔλαβον ἐν φόρεμα ὑπῆγον καὶ ἐσκέπασαν τὸν πατέρα των, χωρὶς νὰ τὸν παρατηρῶσι.

Ἀφ' οὗ ὁ Νῶε συνῆλθεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἔμαθε τὰ γενόμενα, ἐλυπήθη καὶ δυσηρεστήθη κατὰ τοῦ υἱοῦ του Χάμ· καὶ διὰ τοῦτο τὸν κατηράσθη, τοὺς δὲ ἄλλους δύο υἱούς του ἠύχθη καὶ ἠύλόγησε.

Μετὰ ταῦτα οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ φοβούμενοι μήπως γείνη καὶ πάλιν κατακλισμὸς, ἀπεφάσισαν νὰ κτίσωσι μίαν πόλιν καὶ ἓνα πύργον ὑψηλότατον, τοῦ ὁποίου ἡ κορυφή νὰ φθάνη ἕως εἰς τὸν Οὐρανόν. Ὁ Θεὸς ὁμῶς ἐματαίωσε τὸ ὑπερήφανον τοῦτο ἔργον τῶν ἀνοήτων ἐκείνων ἀνθρώπων, συγχίσας τὰς γλώσσας αὐτῶν· καὶ ἕνεκα τούτου ἠναγκάσθησαν νὰ ἀφήσωσιν ἀτελὲς τὸ ἔργον των καὶ νὰ διασκορπισθῶσιν ἐπάνω εἰς ὅλην τὴν γῆν. Ὁ Χάμ λοιπὸν ἦτο ἀσεβῆς υἱός, οἱ δὲ ἀδελφοὶ του εὐσεβεῖς καὶ φιλόστοργοι. Δυστυχῆς δὲ εἶνε ὁ υἱὸς ἐκεῖνος, ὅστις δὲν σέβεται τοὺς γονεῖς, καὶ εὐτυχῆς ἐκεῖνος ὅστις σέβεται καὶ ἀγαπᾷ τοὺς γονεῖς του· διότι λέγει καὶ ἡ πέμπτη ἐντολή· «Τίμα πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου διὰ νὰ γείνης εὐτυχῆς καὶ διὰ νὰ ζήσης πολλὰ χρόνια ἐπάνω εἰς τὴν γῆν.»

Πρὸς τούτοις οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἤθελαν νὰ κτίσωσι τὸν ὑψηλὸν πύργον, διὰ νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τὸν κατακλισμὸν, ἂν ἐγίνετο, δὲν ἐσκέπτοντο, ὅτι ὁ Θεὸς ἠδύνατο καὶ τὸν πύργον νὰ κρημνίσῃ καὶ αὐτοὺς νὰ καταστρέψῃ, ἂν ἔαζεν, ἀλλ' ἐνόμιζον ὅτι δύνανται νὰ προσυλαχθῶσιν.

σιν ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς τοὺς ἠνάγκασε νὰ ἀφήσωσιν ἀτελὲς τὸ ἔργον των καὶ νὰ διασκορπισθῶσιν ἐπάνω εἰς τὴν γῆν· διότι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοὶς δὲ δίδωσι χάριν.

§ 10.

Ἀβραάμ καὶ Λῶτ.

Τὸν παλαιὸν καιρὸν ἔζη εἰς τὴν Χαρρὰν τῆς Μεσοποταμίας ἓνας ἄνθρωπος, ὀνομαζόμενος Ἀβραάμ. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τότε, ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ Ἀβραάμ, ἦσαν κακοί. Μόνος ὁ Ἀβραάμ ἦτο καλός. Ὁ Θεὸς ἠγάπα τὸν Ἀβραάμ. Μίαν ἡμέραν εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς αὐτόν· «Ἀβραάμ, ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου, καὶ ἐλθὲ εἰς τὴν γῆν τὴν ὁποίαν θὰ σοὶ δεῖξω. Ἐὰν πληθύνω τοὺς ἀπογόνους σου καὶ διὰ σοῦ θὰ εὐλογηθῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.» Ὁ Ἀβραάμ προθύμως ὑπήκουσεν. Ἐβλαβε τὴν γυναῖκά του Σάρρα, τὸν ἀνεψιὸν του Λῶτ, τοὺς ὑπηρέτας του, τὰ ποιμνιά του καὶ πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἀνεχώρησε.

Μετὰ μακρὰν ἐδοιοπορίαν ἔφθασεν εἰς τὴν γῆν Χαναάν. Ἡ χώρα αὕτη ἦτο καταπράσινος. Αἱ πεδιάδες καὶ αἱ κοιλάδες ἦσαν ἐστολισμέναι μὲ χλόην. Τὸ δροσερὸν ἀεράκι εὐωδίαζε. Παντοῦ ἦσαν καρποφόρα δένδρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐκρεμῶντο ὠραῖοι καρποί. Οἱ λόφοι καὶ τὰ βουνὰ ἦσαν σκεπασμένα ἀπὸ πυκνὰ δάση. Ποταμὸς μὲ καθαρῶτατον νερὸν ἐπῆτιζε τοὺς ἀγρούς. Ὁ Ἀβραάμ ἐθαύμασε βλέπων τόσην φυσικὴν ὠραιότητα, εὐχαριστήθη, ἔκτισε θυσιαστήριον καὶ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεόν.

Ὁ Ἀβραάμ εἶχε πολλὰ ποιμνία, καθὼς καὶ ὁ Λῶτ. Ἐφύ:

λαττον δὲ ταῦτα οἱ ὑπῆρέται των. Μίαν ἡμέραν οἱ ποιμένες τοῦ Ἀβραάμ ἔβασκον τὰ ποίμνια τοῦ κυρίου των εἰς μίαν πεδιάδα. Μετ' ὀλίγον ἔφερον ἐκεῖ καὶ οἱ ὑπῆρέται τοῦ Λὼτ τὰ ποίμνια τοῦ κυρίου των. Συνέβη δ' ἐκ τούτου φιλονεικία μεταξύ των. Μαθὼν τοῦτο ὁ Ἀβραάμ ἐλυπήθη· ὅθεν ἠναγκάσθη νὰ εἴπῃ πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του· « Ἀγαπητέ μου Λὼτ, διὰ νὰ ἀποφύγωμεν πᾶσαν φιλονεικίαν, σὲ παρακαλῶ νὰ ἐκλέξῃς ὁποῖον τόπον ἐπιθυμεῖς. Καὶ ἂν μὲν σὺ πορευθῆς πρὸς Ἀνατολάς, ἐγὼ διευθύνομαι πρὸς Δυσμᾶς, ἂν δὲ πρὸς Νότον, ἐγὼ πρὸς Βορρᾶν. » Ὁ Λὼτ παρατηρήσας ὅλην ἐκείνην τὴν χώραν, ἥτις ποτίζεται ἀπὸ τὰ ὕδατα τοῦ Ἰορδάνου, ἐξέλεξε τὸν ὠραιότερον καὶ εὐφορώτερον τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτο δύο πόλεις, ὀνομαζόμεναι Σόδομα καὶ Γόμμορα.

Ὁ Ἀβραάμ ἦτο εἰρηνικὸς καὶ εὐσεβής· διὰ τοῦτο τὸν ἠγάπα καὶ ὁ Θεός· διότι, Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.

§ 11.

Ἡ θυσία τοῦ Ἀβραάμ.

Καθὼς προεῖπεν ὁ Θεός πρὸς τὸν Ἀβραάμ, ἡ γυνὴ του ἐγέννησεν υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασεν Ἰσαάκ. Ὁ Ἰσαάκ ἦτο καλὸν καὶ ἀγαθὸν παιδίον· διὰ τοῦτο ὄχι μόνον οἱ γονεῖς του, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ξένοι, τὸ ἠγάπων καὶ τὸ ἐχαίροντο καὶ ἐπεθύμουν νὰ εἶχον καὶ αὐτοὶ τέκνα, ὡς τὸν Ἰσαάκ. Μίαν νύκτα, ἐν ᾗ ἐκοιμᾶτο ὁ Ἀβραάμ, ἤκουσεν εἰς τὸν ὕπνον του φωνὴν, ἥτις τῷ ἔλεγεν· « Ἀβραάμ, Ἀβραάμ, λάβε τὸν μονογενῆ σου υἱὸν Ἰσαάκ καὶ ἔλθε εἰς τὸ ὄρος τὸ ὁποῖόν θὰ σοὶ δείξω. Ἐκεῖ θυσιάσον εἰς ἐμὲ τὸν ἀγαπητόν σου υἱόν. » Ἡ φωνὴ αὕτη ἦτο θεία. Ὁ Ἀβραάμ ἠγέρθη πολλὰ

πρωτῶν, ἐπῆγεν εἰς τὴν κλίνην τοῦ Ἰσαάκ, τὸν ἠσπάσθη εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ ἔπειτα τὸν ἐξύπνησεν ἡσύχως καὶ τῷ εἶπε· «τέκνον μου, σήκω καὶ ἐτοιμάσου, διότι σήμερον θὰ μεταβῶμεν εἰς τὸ ὄρος διὰ νὰ προσφέρωμεν ἐκεῖ θυσίαν εἰς τὸν Θεόν.» Ὁ Ἰσαάκ ἠγέρθη ἐκ τῆς κλίνης καὶ ἔκαμεν ὡς τὸν παρήγγειλεν ὁ πατήρ του. Ἐν τῷ ὄρει ὁ Ἀβραάμ ἐσχίσε ξύλα, τὰ ἐφόρτωσεν ἐπάνω εἰς ἓνα ὄνον, ἔλαβε μαζύ του δύο ὑπηρέτας καὶ τὸν Ἰσαάκ καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος. Μετὰ 3 ἡμερῶν ὁδοιπορίαν ἐφθασαν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους· τότε ὁ Ἀβραάμ εἶπεν εἰς τοὺς ὑπηρέτας του νὰ μένωσιν ἐκεῖ, ἕως οὗ νὰ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἐξηκολούθησε τὴν ὁδοιπορίαν του, μετὰ τοῦ Ἰσαάκ. Ἐν ᾧ δ' ἀνέβαινον εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ υἱός του, εἶπεν ὁ Ἰσαάκ πρὸς τὸν πατέρα του· «Πάτερ, ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα, ἀλλὰ τὸ πρόβατον ποῦ εἶνε;» «Ὁ Θεὸς θὰ φροντίσει καὶ περὶ τούτου τέκνον μου,» ἀπήντησεν ὁ Ἀβραάμ. Ἐφθασαν τέλος ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους· ἐκεῖ ἔκτισεν ὁ Ἀβραάμ θυσιαστήριον καὶ ἔθεσεν ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὰ ξύλα· ἔπειτα εἶπε πρὸς τὸν Ἰσαάκ· αὐιέ μου, σὺ εἶσαι τὸ θῦμα, ὃ διέταξεν ὁ Θεός.» Ἐπειτα ἔδεσε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας τοῦ Ἰσαάκ, καὶ τὸν ἔθεσεν ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα τοῦ θυσιαστηρίου.

Ὁ Ἀβραάμ εἶχε τόσην πίστιν καὶ ἀγάπην εἰς τὸν Θεόν, ὥστε ἀπεράτισε καὶ τὸν μονογενῆ του υἱὸν νὰ θυσιάσῃ. Καὶ ὁ Θεὸς ἠγάπα τὸν Ἀβραάμ, διότι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν.

12.

Ἀμοιβὴ τῆς πίστεως τοῦ Ἀβραάμ.

Ὁ Ἰσαάκ, χωρὶς νὰ ὀργισθῇ ἢ νὰ κλαύσῃ, χωρὶς νὰ ἀγαπᾷ

νακτήσῃ κατὰ τοῦ Θεοῦ ἢ τοῦ πατρὸς του, χωρὶς νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τὴν θέλησιν αὐτῶν, ἐπερίμενεν ἀγογγύστως τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀβραὰμ ἐγονάτισεν, ἀνύψωσε τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν του εἰς τὸν Θεόν, καὶ προσηυχήθη. Μετὰ ταῦτα ἠγέρθη καὶ ἔλαβε μὲ τρέμουσαν χεῖρα τὴν μάχαιραν διὰ νὰ θυσιάσῃ τὸν υἱόν του. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν θυσίαν, ἠκούσθη φωνὴ λέγουσα πρὸς αὐτόν· Ἀβραὰμ, Ἀβραὰμ, μὴ βάλῃς χεῖρ εἰς τὸ τέκνον σου καὶ μὴ ποιήσῃς εἰς αὐτὸ κακόν, διότι γνωρίζω τὴν πίστιν, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἀγάπην τὴν ὁποίαν ἔχεις εἰς τὸν Θεόν, ὥστε πρὸς χάριν του, οὔτε τὸν ἀγαπητόν σου υἱόν δὲν ἐλυπήθης· διὰ τοῦτο θὰ πολλαπλασιασθῇ τὸ σπέρμα σου, ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, καὶ οἱ ἀπόγονοί σου θὰ κυριεύσωσι τὰς πόλεις τῶν ἐχθρῶν των· διὰ σοῦ δὲ θὰ εὐλογηθῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.» Ὁ Ἀβραὰμ ἀκούσας τοῦ λόγου τούτου, ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω ἐκπεπληγμένος καὶ ἰδοῦ, βλέπει ἓνα κριὸν δεδεμένον ἐκ τῶν κεράτων εἰς τοὺς κλάδους ἑνὸς θάμνου. Τοῦτον λαβὼν ἐθυσίασεν ἀντὶ τοῦ υἱοῦ του Ἰσαάκ. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀβραὰμ μετὰ τοῦ υἱοῦ του κατέβη ἀπὸ τὸ ὄρος εἰς τὸν τόπον ἐνθα ἐπερίμενον αὐτὸν οἱ ὑπηρέται του, καὶ ἐκεῖθεν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, χαίρων καὶ εὐλογῶν τὸν Θεόν.

Ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραὰμ. ὅχι ὅμως καὶ νὰ θυσιασθῇ ὁ Ἰσαάκ, διότι ὁ Θεὸς δὲν θέλει τὸ κακόν μας.

§ 13.

Πατρικὴ φροντίς τοῦ Ἀβραὰμ.

Ἡ Σάρρα εἶχεν ἤδη ἀποθάνει, καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἦτο πολὺ

γέρων. Ὁ Ἀβραὰμ ὅμως ἦτο καθ' ὅλα εὐχαριστημένος. Μίαν και μόνην φροντίδα εἶχε, πῶς νὰ λάβῃ ὁ υἱὸς του ἀγαθὴν και ἐνάρετον σύζυγον. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ κόραι τῆς γῆς Χαναὰν δὲν ἦσαν τοιαῦται, εἶπε πρὸς τὸν πρεσβύτερον και πιστώτερον αὐτοῦ ὑπηρετὴν, Ἐλιέζερ· « Ὑπαγε εἰς τὴν πατρίδα μου και ἐκείθεν ἐκλέξον κόρην καλὴν, ἀγαθὴν και ἐνάρετον, διὰ σύζυγον τοῦ υἱοῦ μου· ὁ Θεὸς θὰ σὲ ὀδηγήσῃ και θὰ εὐλογήσῃ τὸ ταξειδίόν σου. » Ὁ Ἐλιέζερ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐκτελέσῃ πιστῶς και εἰλικρινῶς τὴν παραγγελίαν τοῦ κυρίου του. Ἐλαβε 10 καμήλους τὰς ὁποίας ἐφόρτωσε μὲ πολλὰ και διάφορα δῶρα και ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Ἐξω τῆς πόλεως ἦτο ἐν πεγαδίον. Ἐκεῖ ἐκάθησεν ὁ Ἐλιέζερ, διὰ ν' ἀναπαυθῇ αὐτὸς και αἱ κάμηλοί του. Ὁ ἥλιος ἐπλησίαζε τότε πρὸς τὴν δύσιν· αἱ δὲ κόραι τῆς πόλεως ἐξήρχοντο διὰ νὰ ἀντλήσωσιν ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος. Ὁ Ἐλιέζερ ἐπεθύμει νὰ ἐκλέξῃ σύζυγον τοῦ κυρίου του Ἰσαὰκ κόρην ἀθῶαν, ἐπιμελῆ, φρόνιμον και εὐπροσηγορον· και μολονότι ἦτο ἄνθρωπος μὲ ἀρετὴν κρίσιν και φρόνησιν και ἡδύνατο νὰ μὴ ἀπατηθῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν του, ἔκρινεν ὅμως καλὸν νὰ δοκιμάσῃ ποία εἶνε ἐστολισμένη μὲ αὐτὰς τὰς ἀρετὰς, και πρὸς τοῦτο ἐζήτησε τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Ὅθεν προσευχηθεὶς, παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τὸν φωτίσῃ εἰς τοῦτο. Ἡ προσευχή του δὲν ἦτο μακρά. Ὀλίγα λόγια εἶπε, τὰ ὁποία ὅμως ἐξήρχοντο ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας· ὁ δὲ νοῦς του ἦτο ἀνυψωμένος εἰς τὸν Θεόν. Τοιαύτας προσευχὰς εἰσακούει ὁ Θεός. Εἶπε δὲ τὰ ἑξῆς· « Θεέ μου, σὲ παρακαλῶ, ἡ κόρη ἀπὸ τὴν ὁποίαν ζητήσω νερόν, και εὐχαρίστως δώσει εἰς ἐμὲ νὰ πίνω και ποτίσει και τὰς καμήλ-

λους μου, αβτη να ηνε εκείνη την οποίαν προώρισας διὰ τὸν κύριόν μου 'Ισαάκ. »

Ἡ κυριωτέρα φροντίς τοῦ Ἀβραάμ ἦτο, τὸ νὰ λάβῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἐνάρετον σύζυγον, διότι ἡ μεγαλειτέρα εὐτυχία τοῦ ἀνδρὸς εἶνε ἡ καλὴ καὶ ἐνάρετος σύζυγος. Ὁ Ἐλιέζερ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τὸν ὀδηγήσῃ, διότι εἰς ὅλας τὰς ἐπιχειρήσεις μας, πρέπει νὰ ζητῶμεν τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ.

14.

Ἐλιέζερ—Ῥεβέκκα καὶ Λάβαν.

Πρὸ τοῦ νὰ τελειώσῃ τὴν προσευχὴν του ὁ Ἐλιέζερ, ἰδοὺ, ἦλθε κόρη τις ὀνομαζομένη Ῥεβέκκα, ἔχουσα ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ὕδριαν διὰ νὰ πάρῃ νερόν. Ὅτε ἐγένεσε τὴν ὕδριαν τῆς καὶ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς τῆς, τότε ὁ Ἐλιέζερ εἶπε πρὸς αὐτήν· « Δός μοι νὰ πῶ ὀλίγον νερόν ἐκ τῆς ὕδριās σου. » Αὐτὴ δὲ μὲ μεγάλην ἰλαρότητα καὶ παρθενικὴν σεμνότητα εἶπεν· « Εὐχαρίστως, κύριε, πῖε. » Ἀφ' οὗ δὲ ἔπιεν ὁ Ἐλιέζερ, ἡ Ῥεβέκκα λέγει πρὸς αὐτόν· « Κύριε, θέλω νὰ ποτίσω καὶ τὰς καμήλους σας. » καὶ ἀμέσως ἔτρεξεν εἰς τὸ ποτιστήριον, ἔχουσε τὸ νερόν τῆς ὕδριās τῆς εἰς αὐτὸ, ἦντλησε πολλάκις νερόν ἐκ τοῦ φρέατος, μέχρις οὗ ἐπότισεν ὅλας τὰς καμήλους τοῦ Ἐλιέζερ. Ὁ Ἐλιέζερ ἐθαύμασε τὴν ἀγαθότητα καὶ εὐγένειαν τῆς κόρης. Ἀφ' οὗ δὲ ἔπιον ὅλαι αἱ κάμηλοι, ἔλαβεν ὁ Ἐλιέζερ ἐνώτια χρυσᾶ καὶ δύο ψέλλια πολύτιμα καὶ τὰ ἐχάρισεν εἰς τὴν Ῥεβέκκαν. Ἐπειτα εἶπεν εἰς αὐτήν· « Κόρη μου, τίνος θυγάτηρ εἶσε; εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς σου εἶνε τόπος διὰ νὰ μείνω; » Ἡ δὲ Ῥεβέκκα ἀπεκρίθη· « Ἐγὼ εἶμαι θυγάτηρ τοῦ Βαθουήλ. εἰς τὴν οἰκίαν μας εἶνε ἀρκετὸς τόπος διὰ νὰ μείνετε, εὐ-

ρυχωρία δὲ καὶ τροφή ἄφθονος διὰ τὰς καμήλους σας. » Ἐξ ὅλων τούτων ὁ Ἐλιέζερ ἐπείσθη περὶ τῆς ἀγαθότητος τῆς Ῥεβέκκας καὶ ἐσυμπεράνανε, ὅτι αὐτὴ ἦτο καταλληλοτάτη διὰ νὰ γείνη σύζυγος τοῦ Ἰσαάκ, εὐχαρίστησε λοιπὸν καὶ τὸν Θεὸν διὰ τὴν συνάντησιν τῆς Ῥεβέκκας.

Ἡ Ῥεβέκκα μετὰ πολλῆς προθυμίας ἔδωκε νερὸν εἰς τὸν Ἐλιέζερ καὶ ἐπότισε μάλιστα καὶ ὅλας τὰς καμήλους του. Ἀπὸ τοῦτο ἐσυμπεράνανε ὁ Ἐλιέζερ ὅτι ἡ Ῥεβέκκα ἦτο εὐγενῆς κόρη, διότι ἕκαστος ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς του φαίνεται ὁποῖος εἶνε.

§ 15

Ἵ Ἐλιέζερ καταλύει εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βαθουήλ.

Ἡ Ῥεβέκκα ἔδραμε μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν πατρικὴν τῆς οἰκίαν, διηγήθη πρὸς τὴν μητέρα τῆς πάντα καὶ τῇ ἔδειξε τὰ δῶρα τὰ ὁποῖα ὁ ξένος ἐχάρισεν εἰς αὐτήν. Ἡ Ῥεβέκκα εἶχεν ἀδελφὸν ὀνομαζόμενον Λάβαν. Ὁ Λάβαν ἀφ' οὗ ἤκουσε ταῦτα καὶ εἶδε τὰ δῶρα, ἔδραμε πρὸς τὸν ὑπηρέτην ὅστις ἐκάθητο ἔξω τῆς πόλεως, πλησίον τοῦ φρέατος καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Καλὲ ἄνθρωπε, διατί μένεις ἔδῳ; Ἐλθέ μαζί μου, νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐγὼ ἠτοιμάσα τόπον δι' ἐσέ καὶ διὰ τὰς καμήλους σου. » Ὁ Ἐλιέζερ λοιπὸν ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ Λάβαν ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βαθουήλ· ἐξεφόρτωσε τὰς καμήλους του, ἔδωκεν εἰς αὐτὰς τροφάς, καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεπαύθη. Οἱ κάτοικοι τῆς οἰκίας προσέφερον εἰς τὸν ξένον πᾶσαν δυνατὴν περιποίησιν. Ἀφ' οὗ ὁ Ἐλιέζερ ἀνεπαύθη ἀρκούντως καὶ τὸ δεῖπνον ἠτοιμάσθη, τὸν προσεκάλεσαν διὰ νὰ συνδειπνήσωσι. «Δὲν τρώγω εἶπεν, ὁ Ἐλιέζερ, ἐὰν δὲν σὰς γνωστοποιήσω τὸν σκοπὸν τοῦ ταξεί-

δίου μου. » Καὶ ἤρχισε νὰ διηγῆται εἰς αὐτούς. Μετὰ ταῦτα λέγει πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τὸν ἀδελφὸν τῆς Ῥεβέκκας· « Δίδετε διὰ σύζυγον τοῦ Ἰσαὰκ τὴν Ῥεβέκκαν; » Οὗτοι δὲ ἀπεκρίθησαν· « τοῦτο εἶνε θέλημα τοῦ Θεοῦ· ἄς ἐρωτήσωμεν ὁμῶς καὶ τὴν Ῥεβέκκαν, ἂν εὐχαριστῆται. » Ἡ Ῥεβέκκα συνήνεσε, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐγένετο σύζυγος τοῦ Ἰσαὰκ. Ὁ Ἐλιέζερ εὐχαρίστησε τὸν Θεόν· ἔπειτα ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ σάκκου του πολύτιμα δῶρα· σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ λαμπρὰ ἐνδύματα, τὰ ὅποια ἐχάρισεν εἰς τὴν Ῥεβέκκαν. Ἐδωσε δὲ προσέτι δῶρα καὶ εἰς τὴν μητέρα καὶ εἰς τὸν ἀδελφὸν τῆς νύμφης. Ἀκολούθως ἐκάθησαν εἰς τὴν τράπεζαν ἐφαγον δὲ καὶ ἔπιον πάντες ἐν χαρᾷ.

Ἀξιεπαινος εἶνε ἡ προθυμία τοῦ Λάβαν, διὰ νὰ φιλοξενήσῃ τον Ἐλιέζερ· καὶ ὁ Ἐλιέζερ εἶνε ἀξιόπαινος, διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός του.

§ 16

Ἡ Ῥεβέκκα γίνεται μήτηρ.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ὁ Ἐλιέζερ ἐσηκώθη πολὺ πρῶτ καὶ λέγει πρὸς τοὺς γονεῖς τῆς Ῥεβέκκας· « Σὰς παρακαλῶ, δότε τὴν ἄδειαν τώρα νὰ ἀναχωρήσωμεν μετὰ τὴν Ῥεβέκκαν. » Οὗτοι δὲ εἶπον· « Ἄς μείνῃ ἀκόμη ἡ Ῥεβέκκα μαζί μας δέκα ἡμέρας καὶ ἔπειτα ἀναχωρεῖτε. » Ὁ δὲ ὑπηρέτης εἶπε πρὸς αὐτούς· « Μὴ μὲ ἐμποδίσετε, διότι πρέπει καὶ ἐγὼ νὰ ἐπιστρέψω ταχέως πρὸς τὸν κύριόν μου. » Τότε ἠρώτησαν τὴν Ῥεβέκκαν, ἂν εὐχαριστῆτε νὰ ἀναχωρήσῃ, καὶ ἀφ' οὗ συγκατετέθη. ἔδωσαν καὶ οἱ γονεῖς τῆς τὴν ἄδειαν. Ἡ Ῥεβέκκα ἀφ' οὗ συνέλεξε πάντα τὰ πράγματά της, ἔλαβε δὲ ὅσα ἔδωκαν εἰς αὐτὴν οἱ γονεῖς τῆς καὶ ἠτοιμάσθησαν πάντα,

ἐγονάτισεν ἐνώπιον τῶν γονέων της, καὶ ἐζήτησε τὰς εὐχάς των. Οἱ γονεῖς της τὴν πύλόγησαν καὶ παρεκάλεσαν τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου της. Τότε ἀποχαιρέτησα αὐτοὺς καὶ τὸν ἀδελφόν της, ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ Ἐλιέζερ, διὰ τὴν γῆν Χαναάν, εἰς τὴν ὁποίαν κατῴκουν ὁ Ἀβραὰμ καὶ ὁ Ἰσαὰκ.

Μετὰ μακρὰν ὁδοιπορίαν ἐπλησίασαν εἰς τὸ μέρος ἔνθα κατῴκει ὁ Ἀβραὰμ. Ὁ Ἰσαὰκ ἐζήληθεν εἰς περίπατον εἰς τὸ μέρος ὅθεν ἐμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Ἐλιέζερ. Ἡ Ῥεβέκκα ἰδοῦσα τὸν νέον ἐκείνον, ὅστις περιεπάτει, ἠρώτησε τὸν Ἐλιέζερ, ποῖος εἶνε. Παρατηρήσας δὲ τότε ὁ Ἐλιέζερ εἶδε, ὅτι ἦτο ὁ Ἰσαὰκ καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· « Οὗτος εἶνε ὁ κύριός μου Ἰσαὰκ. » Τότε ἡ Ῥεβέκκα ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τὴν κάμηλον, καὶ ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν της μὲ τὴν καλύπτραν. Ὁ Ἰσαὰκ ἐπλησίασε, καὶ ὁ Ἐλιέζερ διηγήθη πρὸς αὐτὸν πάντα τὰ συμβάντα καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν νύμφην. Ὁ Ἰσαὰκ ἐχάρη καὶ λαβὼν τὴν γυναῖκά του ἐκ τῆς χειρὸς, τὴν ὠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἰδὼν τὴν Ῥεβέκκαν ἐχάρη καὶ ἐπαρηγορήθη διὰ τὸν θάνατον της Σάρρας.

Μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός, ὁ Θεὸς ἐχάρισεν εἰς τὸν Ἰσαὰκ καὶ τὴν Ῥεβέκκαν δύο δίδυμα ἀρσενικά τέκνα, ἐκ τῶν ἐποίων τὸ πρῶτον ὠνόμασαν Ἡσαῦ καὶ τὸ δεύτερον Ἰακώβ.

Ἡ Ῥεβέκκα ἐζήτησε τὴν εὐχὴν τῶν γονέων της, διότι εὖ τὰ γονέων στηρίζουσι θεμέλια οἴκου.

§ 17.

Ἁ Ἡσαῦ πωλεῖ τὰ πρωτοτοκεῖά του
δι' ὀλίγον φαγητόν.

Ἁ Ἡσαῦ καὶ ὁ Ἰακώβ, ἂν καὶ ᾖσαν δίδυμοι ἀδελφοί, διετί-

φερον ὁμῶς πολὺ μεταξύ των. Ὁ Ἡσαῦ ἦτο καθ' ὄλον τὸ σῶμα δασύς, σκληρὸς κατὰ τὰ ἦθη, καὶ ὠργίζετε εὐκόλως ὁ Ἰακώβ ἦτο λεῖος, ἥσυχος καὶ πρᾶος. Ὁ Ἡσαῦ ἐπεθύμει βίον ταραχώδη καὶ εὐχαριστεῖτο εἰς τὸ κυνήγιον ὁ Ἰακώβ ἐπεθύμει νὰ διάγῃ βίον εἰρηνικὸν καὶ ἀτάραχον, βόσκων τὰ ποίμνια τοῦ πατρὸς του ἢ καλλιεργῶν τὴν γῆν. Ἡ Ρεβέκα ἔνεκα τῆς πραότητος καὶ ἀγαθότητος τοῦ Ἰακώβ, ἠγάπα τοῦτον περισσότερον ἀπὸ τὸν Ἡσαῦ. Ὁ Ἰσαὰκ ὁμῶς ἠγάπα τὸν Ἡσαῦ. Μίαν ἡμέραν ἐν ᾧ ὁ Ἰακώβ ἐμαγεύερε φακᾶς εἰς τὸ μαγειρεῖον, νὰ, καὶ ἔρχεται ὁ Ἡσαῦ ἀπὸ τὸ κυνήγιον κουρασμένος καὶ πεινῶν καὶ λέγει εἰς τὸν Ἰακώβ· «Τί μαγεύεις; Δός μοι ἀπὸ τὸ μαγειρεῦμά σου νὰ φάγω, διότι ἐπέθανα ἀπὸ τὴν πείναν.» Ὁ Ἰακώβ εἶπεν εἰς αὐτόν· «καὶ σὺ τί θὰ μοῦ δώσης; Δός μοι τὰ πρωτοτοκεῖά σου καὶ τότε σοὶ δίδω καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὸ μαγειρεῦμά μου.» Τότε λέγει πρὸς αὐτόν ὁ Ἡσαῦ· «Ἄς ἦνε ἰδικά σου. Τί μὲ ὠφελοῦσιν, αὐτὰ ἀφ' οὗ ἐγὼ δὲν ἔχω νὰ φάγω τώρα καὶ κινδυνεύω ν' ἀποθάνω ἀπὸ τὴν πείναν.» Τότε ἐπανελάβε πρὸς αὐτόν ὁ Ἰακώβ· «Κάμε μου ὁμῶς ὄρκον, ὅτι μοῦ τὰ δίδεις καὶ τότε σοὶ δίδω καὶ ἐγὼ φαγητόν.» Ὁ Ἡσαῦ ὠρκίσθη, ὅτι εἰς τὸ ἔξῃς δὲν θέλει νὰ ἔχη κανέν δικαίωμα, τὸ ὁποῖον νὰ προκύπτῃ ἀπὸ τὰ πρωτοτοκεῖά του, καὶ τότε ὁ Ἰακώβ ἔδωκεν εἰς αὐτόν ἄρτον καὶ μαγειρευμένας φακᾶς. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ὁ Ἡσαῦ, δι' ὀλίγον φαγητόν, ἐπώλησεν εἰς τὸν Ἰακώβ τὰ πρωτοτοκεῖά του· δηλαδή τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὡς πρωτότοκος νὰ ἐξουσιάζῃ τὸν νεώτερον ἀδελφόν του, διαδεχόμενος τὸν πατέρα του.

Ἡ μὲν λαιμαργία ἠνάγκασε τὸν Ἡσαῦ νὰ πωλῆσῃ ἀντὶ ὀλίγου φαγητοῦ τὰ πρωτοτοκεῖά σου, ἡ δὲ πλεονεξία τοῦ

Ἰακώβ νὰ τῷ ζητήσῃ πληρωμὴν, ἀντὶ μικροῦ πράγματος.
Κάμνε τὸ καλὸν χωρὶς νὰ ζητῆς πληρωμὴν.

§ 18.

Ἡ κακὴ συμβουλὴ τῆς Ῥεβέκκας.

Ὁ Ἰσαὰκ εἶχε γράσει πολὺ καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἔβλεπεν ὅθεν προσεκάλεσε τὸν υἱὸν του Ἡσαῦ καὶ τῷ εἶπεν· «Ἐγὼ πλέον ἐγήρασα καὶ γρήγορα θὰ ἀποθάνω, μολονότι μόνος ὁ Θεὸς γνωρίζει πότε θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα ἐκείνη. Λάβε τὰ ὄπλα σου, πήγαινε εἰς τὸ κυνήγιον καὶ ἐκ τοῦ κυνηγίου σου ἐτοίμασόν μοι φαγητὸν κατὰ τὴν ὀρεξίν μου, καὶ φέρε μοι νὰ φάγω· διότι θέλω νὰ σὲ εὐλογήσω πρὶν ἀποθάνω.» Ὁ Ἡσαῦ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἀνεχώρησε καὶ μετέβη διὰ νὰ εὔρῃ κυνήγιον, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ πατρός του.

Ἡ Ῥεβέκκα, ἥτις ἤκουσε πάντα ὅσα ὁ Ἰσαὰκ εἶπεν εἰς τὸν Ἡσαῦ, ἔκραξεν ἀμέσως τὸν Ἰακώβ καὶ τοῦ λέγει· «Ἄκουσον, τέκνον μου. Πρὸ ὀλίγου ὁ πατήρ σου παρήγγειλεν εἰς τὸν Ἡσαῦ νὰ ὑπάγῃ νὰ φέρῃ κυνήγιον νὰ τῷ δώσῃ νὰ φάγῃ, διὰ νὰ τὸν εὐλογήσῃ· δὲν εἶνε καλλίτερον νὰ λάβῃς σὺ τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρός σου; Πήγαινε ἀμέσως εἰς τὸ ποίμνιον καὶ λάβε δύο μικρὰ ἐρείφια καὶ ἐγὼ θὰ τὰ μαγειρεύσω σύντομα, καθὼς ἀγαπᾷ ὁ πατήρ σου. Σὺ δὲ ὅταν ἐτοιμασθῶσι θὰ τὰ φέρῃς εἰς αὐτὸν διὰ νὰ φάγῃ· καὶ τοιούτοτρόπως λαμβάνεις σὺ τὴν εὐλογίαν του.» Ὁ δὲ Ἰακώβ εἶπε· «Μῆτερ, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ γείνη τοῦτο; ὁ πατήρ μου θὰ μὲ ἀναγνωρίσῃ, καὶ τότε ἀντὶ εὐλογίας θὰ λάβω κἀτάραν.» Ἡ δὲ Ῥεβέκκα ἐπανέλαβε· «Μὴ σὲ μέλει περὶ τούτου, ἐγὼ ἀναλαμβάνω νᾶσαν εὐθύνην. Ἄν ὁ πατήρ σου σὲ

καταρασθῆ, ἢ κατάρα του ἄς πέση ἐπάνω μου· ἀλλὰ πήγαινε τὸ ταχύτερον, πρὶν ἐπανελεῖθαι ὁ Ἡσαῦ.» Ὁ Ἰακώβ ὑπήκουσεν εἰς τοὺς λόγους τῆς μητρὸς του, ἐπορεύθη εἰς τὸ ποιμνιον καὶ ἔφερε τὰ δύο ἐρίφια κατὰ τὴν παραγγελίαν τῆς Ῥεβέκκας. Ἀφ' οὗ ἡ Ῥεβέκκα ἐμαγεύευσεν ταῦτα νοστιμώτατα, ἐνέδυσσε τὸν Ἰακώβ μὲ τὰ καλὰ φορέματα τοῦ Ἡσαῦ, περιετύλιξε τὸν τράχηλον καὶ τοὺς βραχίονας αὐτοῦ μὲ τὰ δέρματα τῶν ἐριφίων, ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖράς του τὰ φαγητὰ καὶ ἄρτους, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πατρὸς του Ἰσαάκ.

Ἡ Ῥεβέκκα δὲν ἔπρεπε νὰ συμβουλευσῇ τὸν υἱὸν της, νὰ εἶπῃ ψεύματα, διὰ νὰ ἀδικήσῃ τὸν Ἡσαῦ, διότι τὸ ἀδικον οὐκ εὐλογεῖται.

19:

Ὁ Ἰακώβ ἀπατᾷ τὸν πατέρα τῶν.

Ὁ Ἰακώβ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Ἰσαάκ καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· « Πάτερ, σῆκω νὰ φάγῃς. » Ὁ Ἰσαάκ ὅστις δὲν ἔβλεπεν, εἶπε· « ποῖος εἶσαι; » « Βῆμαι ὁ Ἡσαῦ ὁ υἱός σου. » Ἐπανέλαβεν ὁ Ἰακώβ. Τότε ὁ Ἰσαάκ εἶπε· « πλησίασον τέκνον μου, διὰ νὰ σὲ ψηλαφήσω. » Ὁ Ἰακώβ ἐπλησίασε, τότε ὁ Ἰσαάκ λέγει· « ἡ μὲν φωνὴ εἶνε φωνὴ τοῦ Ἰακώβ, αἱ χεῖρες ὅμως εἶνε χεῖρες τοῦ Ἡσαῦ. » Ὁ Ἰσαάκ ἠγέρθη, καὶ ἀφ' οὗ ἔφαγεν, εὐλόγησε τὸν Ἰακώβ ἀντὶ τοῦ Ἡσαῦ. Ὁ Ἰακώβ ἀνεχώρησεν, ὁ δὲ Ἡσαῦ ἦλθε μετ' ὀλίγον, φέρων τὸ φαγητὸν πρὸς τὸν πατέρα του καὶ λέγων πρὸς αὐτόν· « Πάτερ, σῆκω νὰ φάγῃς. » Ὁ Ἰσαάκ εἶπε· « Πρὸ ὀλίγου ἔφαγα, ποῖος εἶσαι σὺ, ὅστις μοὶ φέρεις πάλιν νὰ φάγω; » « Βῆμαι ὁ πρωτότοκός σου υἱός, » ἐπανέλαβεν ὁ Ἡ-

σαῦ. Τότε ὁ Ἰσαὰκ ἐξεπλάγη καὶ εἶπε· «τὴν εὐλογίαν μου ἔδωκα εἰς ἐκεῖνον, ὅστις μοὶ ἔφερε πρὸ ὀλίγου καὶ ἔφαγα καὶ τώρα πλέον αὐτὸς εἶνε εὐλογημένος καὶ ἀνώτερός σου.» Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἡσαῦ ὠργίσθη καὶ ἐφώναζε λέγων· «Εὐλόγησον καὶ ἐμὲ πάτερ.» Ἐννοήσας δὲ ὅτι ὁ Ἰακώβ ἠπάτησε τὸν πατέρα του, ἐξηκολούθησε μετὰ θυμοῦ νὰ λέγῃ· «ὦ τὸν δόλιον καὶ ἀπαταιῶνα! δις τώρα με ἠδίκησε, τὴν πρώτην δι' ὀλίγον ἄθλιον φαγητὸν, μοῦ ἐπῆρε τὰ πρωτοτοκεῖά μου, καὶ τώρα δι' ἀπάτης λαμβάνει τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρός μου, ἣτις ἀνήκειν εἰς ἐμέ. Ἀλλὰ, πάτερ, δὲν ἔχεις καὶ δι' ἐμὲ εὐλογίαν;» Τότε ὁ Ἰσαὰκ εὐλόγησε καὶ τὸν Ἡσαῦ· ὁ Ἰακώβ ὅμως διὰ τῆς πρώτης εὐλογίας ἐγένετο ἀνώτερος τοῦ ἀδελφοῦ του. Ὁ Ἡσαῦ ἐμίσησε τὸν Ἰακώβ καὶ ἐζήτησε εὐκαιρίαν νὰ τὸν κακοποιήσῃ· τὸν ἠπειλεῖ μάλιστα καὶ νὰ τὸν φονεύσῃ, ἀφ' οὗ ὅμως ἀποθάνῃ ὁ πατήρ του, διὰ νὰ μὴ τὸν λυπήσῃ. Μαθοῦσα ταῦτα ἡ Ῥεβέκκα προσεκάλεσε τὸν Ἰακώβ καὶ τῷ λέγει· «τέκνον μου, ὁ ἀδελφός σου φοβερίζει νὰ σὲ φονεύσῃ· ἀναχώρησον ἀπ' ἐδῶ καὶ πήγαινε εἰς Χαρρὰν πρὸς τὸν ἀδελφόν μου, ἕως νὰ παρέλθῃ ἡ ὀργὴ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ἡ Ῥεβέκκα διὰ νὰ ἡσυχάσῃ τὸν γέροντα Ἰσαὰκ τῷ εἶπεν, ὅτι ὁ Ἰακώβ πρέπει νὰ μεταβῇ εἰς Χαρρὰν διὰ νὰ λάβῃ ἐκεῖθεν σύζυγον. Ὁ Ἰσαὰκ ἐνέκρινε τὴν γνώμην τῆς συζύγου του, καὶ ἀφ' οὗ εὐλόγησε τὸν Ἰακώβ τὸν ἀπέστειλεν εἰς Χαρρὰν.

Ἐνεκα λοιπὸν τῆς μεροληψίας τῆς Ῥεβέκκας συνέβησαν εἰς τὴν οἰκογένειάν της φοβεραὶ ἐριδὲς καὶ σαραχαί, διότι ἐξ ἐνὸς ἀτόπου μύρια ἐπονταί.

Φυγή τοῦ Ἰακώβ.

Με καρδίαν τεθλιμμένην καὶ με δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡ Ρεβέκκα ἠτοίμασεν ὅσα ἐχρειαζόντο διὰ τὸ μακρὸν ταξείδιον τοῦ ἀγαπητοῦ τῆς υἱοῦ. Καὶ ὁ Ἰακώβ με ἀπαρηγόρητον λύπην ἀποχαιρετήσας τοὺς γονεῖς του, ἀφ' οὗ ἔλαβε τὰς εὐχὰς των, ἀνεχώρησεν. Ἐβάδισε μιᾶς ἡμέρας δρόμον καὶ ἀκόμη δὲν εἶχε φθάσει εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν κατῴκει ὁ θεῖός του. Ὁ ἥλιος ἐβασίλευσεν—ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ σκότος ἤξανε—τὰ θηρία ἐξήρχοντο ἀπὸ τὰς φωλεὰς των διὰ νὰ ζητήσωσι τροφήν—τὸ γλυκὺ κελάδημα τῶν πτηνῶν δὲν ἤκούετο πλέον, ὁ δὲ Ἰακώβ μακρὰν τῶν γονέων καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐσκέπτετο ποῦ νὰ διανυκτερεύσῃ. Εἰς τοιαύτην θλιβεράν κατάστασιν εὐρισκόμενος, αἴφνης λαμβάνει θάρρος καὶ λέγει καθ' ἑαυτόν· «Καὶ ἐδῶ εἶνε ὁ Πανάγαθος καὶ παντοδύναμος Θεός, ὅστις μᾶς προστατεύει καὶ μᾶς βοηθεῖ». Ἡ σκέψις αὕτη ἔδωκε παρηγορίαν καὶ θάρρος εἰς τὸν Ἰακώβ. Τότε ἔθεσε κατὰ γῆς τὴν ῥάβδον του καὶ τὸν σάκκον του, ἐδείπνησεν, ἔκαμε τὴν προσευχὴν του, ἔλαβε μίαν πέτραν ἀντὶ προσκεφαλαίου καὶ ἐκοιμήθη χωρὶς φόβον. Ἐν ᾧ δ' ἐκοιμᾶτο εἶδεν ὄνειρον. Ἐφάνη δηλαδὴ εἰς αὐτόν, ὅτι μία κλίμαξ ἔφθανεν ἀπὸ τῆς γῆς μέχρι τοῦ οὐρανοῦ· οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον δι' αὐτῆς, ὁ δὲ Θεὸς καθήμενος εἰς τὸ ἀνώτατον μέρος αὐτῆς, εἶπε πρὸς τὸν Ἰακώβ· «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου. Μὴ φοβοῦ. Τὴν γῆν, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν κοιμάσαι, θὰ δώσω εἰς ἐσὲ καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους σου, θέλω σὲ ἐπιστρέψαι πάλιν εἰς τὴν γῆν ταύτην καὶ δὲν θὰ σὲ ἐγκα-»

ταλείψω ἕως νὰ γείνωσιν ὅλα ὅσα σοὶ λέγω ». Ὁ Ἰακώβ ἐξύπνησεν ἔντρομος καὶ εἶπε· « Βεβαίως, ὁ τόπος οὗτος εἶνε ἅγιος καὶ οἶκος τοῦ Θεοῦ ». Ἀφ' οὗ δὲ ἐξημέρωσεν, ἐσηκώθη, ἔλαβε τὴν πέτραν τὴν ὁποίαν εἶχεν ὡς προσκεφάλαιον, τὴν ἔστησεν, ἔχυσεν ἐπάνω εἰς τὰ ἄκρα αὐτῆς ἔλαιον, ὡς σημεῖον, ὅτι ἀφιέρωσε τὸν τόπον ἐκεῖνον εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἶπεν. « Ἐὰν ὁ Θεὸς μὲ διαφυλάξῃ καὶ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρικὴν μου οἰκίαν καλὰ, θὰ οἰκοδομήσω εἰς τὸν τόπον τοῦτον οἶκον τοῦ Θεοῦ. »

Ὁ Ἰακώβ ἀνεχώρησε λυπημένος ἀπὸ τὴν πατρικὴν του οἰκίαν· καὶ ἡ Ρεβέκκα ἔχυσε πολλὰ δάκρυα· ὑπόφεραν δὲ ταῦτ, διότι ἠδίκησαν τὸν Ἡσαῦ, ἐπειδὴ, ὅστις σπειρεῖ ἀδικίαν θερίζει δάκρυα.

§ 21.

Ὁ Ἰακώβ πλησίον τοῦ Λάβαν.

Ὁ Ἰακώβ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του πορευόμενος εἰς Χαρράν. Ἀφ' οὗ δ' ἔφθασε πλησίον τῆς πόλεως, βλέπει ἐκεῖ πλησίον εἰς τὴν ὁδὸν ἓν φρέαρ. Ἐκεῖ καθ' ἑσπέραν συνήρχοντο οἱ ποιμένες καὶ ἐπότιζον τὰ ποιμνιά των. Τὸ στόμιον τοῦ φρέατος ἦτο σκεπασμένον μὲ μεγάλην πέτραν. Ἐκεῖ εὗρε ῥῆκεν ὁ Ἰακώβ τρία ποιμνία προβάτων, τὰ ὁποῖα ἐστάλιζον, καὶ τὰ ὁποῖα ἐφύλαττον οἱ ποιμένες των. « Πόθεν εἶσθε, ἀδελφοί; » ἠρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰακώβ. Οὗτοι δ' ἀπεκρίθησαν· « ἀπὸ τὴν Χαρράν. » « Γνωρίζετε τὸν Λάβαν τὸν υἱὸν τοῦ Ναχώρ; » ἐπανέλαβεν ὁ Ἰακώβ. « Πολὺ καλὰ ἰδοὺ ἔρχεται καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἡ Ραχὴλ, διὰ νὰ ποτίσῃ τὰ ποιμνία τοῦ πατρὸς της, » ἀπήντησαν οἱ ποιμένες. Καὶ στραφείς ὁ Ἰακώβ εἶδε τὴν Ραχὴλ ἔρχομένην καὶ ὀδηγοῦ-

σαν τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς τῆς εἰς τὸ φρέαρ, διὰ νὰ τὰ ποτίσῃ. Τότε ὁ Ἰακώβ ἔτρεξεν εἰς τὸ φρέαρ, ἐκύλισε τὸν λίθον ἐκ τοῦ φρέατος, ἔπειτα ἐχαιρέτησε τὴν Ῥαχὴλ καὶ εἶπεν εἰς αὐτὴν, ὅτι εἶνε υἱὸς τῆς Ῥεβέκκας καὶ τὴν ἐβοήθησεν εἰς τὸ νὰ ποτίσῃ τὰ πρόβατα. Ἡ Ῥαχὴλ ἔδραμε ταχέως εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς τῆς καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Λάβαν, ὅτι ὁ Ἰακώβ, ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς του, κάθηται πλησίον εἰς τὸ φρέαρ. Ὁ Λάβαν ἐξῆλθε μετὰ σπουδῆς πρὸς ἀντάμωσιν τοῦ Ἰακώβ, τὸν ὁποῖον εὔρεν ἐκεῖ ἔνθα αὐτὸς εἶπεν ἡ Ῥαχὴλ τὸν ἐνηγκαλίσθη, τὸν κατεφίλησε καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ὁ Ἰακώβ εἶνε ἀξιέπαινος, ἐπειδὴ ἐβοήθησε τὴν Ῥαχὴλ, εἰς τὸ νὰ ποτίσῃ τὰ πρόβατα· διότι ἕκαστος ὀφείλει νὰ βοηθῇ τοὺς ἀδυνάτους.

§ 22.

Ὁ Ἰακώβ νυμφεύεται.

Ἄφ' οὗ παρῆλθον ὀλίγαι ἡμέραι ὁ Ἰακώβ ἐσκέφθη, ὅτι δὲν εἶνε καλὸν νὰ μένῃ ἀργὸς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Λάβαν. Ὁ Λάβαν εἶχε ποιμένα, τῶν ὁποίων τὴν φύλαξιν ἀνέλαβεν ὁ Ἰακώβ. Εἶχε δὲ καὶ δύο θυγατέρας· ἡ πρώτη ὠνομάζετο Ραία, ἡ δευτέρα Ῥαχὴλ. Ἡ Ῥαχὴλ ἦτο ὠραία. Ἡμέραν τινὰ εἶπεν ὁ Λάβαν πρὸς τὸν Ἰακώβ. « Δὲν εἶνε δίκαιον νὰ μὲ ὑπηρετῆς δωρεάν· ἐπιθυμῶ νὰ σὲ πληρῶνω διὰ τὴν ἐργασίαν σου. Εἶπέ μοι, τί μισθὸν θέλεις; » Ὁ Ἰακώβ ἀπεκρίθη· « Ἐπιθυμῶ νὰ μοι δώσῃς σύζυγον τὴν Ῥαχὴλ καὶ νὰ σὲ ὑπηρετήσω προθύμως 7 ἔτη. » « Εὐχαρίστως, σοὶ τὴν δίδω » εἶπεν ὁ Λάβαν. Ἄφ' οὗ ἀπέρασαν τὰ 7 ἔτη, ὁ Ἰακώβ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Λάβαν κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του, τὴν Ῥα-

χήλ. Ὁ Λάβαν ὁμῶς παρήγγειλεν εἰς τὴν Λείαν νὰ φορέσῃ τὰ νυμφικὰ ἐνδύματα, καὶ νὰ παρουσιασθῇ αὐτὴ ὡς νύμφη, ἔχουσα σκεπασμένον τὸ πρόσωπον διὰ καλύμματος κατὰ τὴν συνήθειαν τὴν ὁποίαν εἶχον τότε, ὥστε δὲν ἐφαίνετο τὸ πρόσωπον τῆς νύμφης. Ὁ Ἰακώβ λοιπὸν ἔλαβε τὴν Λείαν ἀντὶ τῆς Ῥαχὴλ. Ἀφ' οὗ ἐτελείωσαν οἱ γάμοι, ἡ δὲ νύμφη ἀπεκάλυψε τὸ πρόσωπον, τότε ὁ Ἰακώβ εἶδε πόσον ἠπατήθη, βλέπων τὴν Λείαν ἀντὶ τῆς Ῥαχὴλ. Ἐπαρκαπονήθη πρὸς τὸν Λάβαν, ὅστις δικαιολογούμενος τῷ εἶπεν, ὅτι ὑπάρχει συνήθεια παρ' αὐτοῖς νὰ μὴ ὑπανδρεύωσι ποτὲ τὰς νεωτέρας κόρας των, ἐν ὧσιν αἱ πρεσβύτεραι εἶνε ἄγαμοι· προσέθηκεν δ' ὁ Λάβαν ὅτι ἂν ἐπιθυμῇ νὰ λάβῃ καὶ τὴν Ῥαχὴλ, πρέπει νὰ τὸν ὑπηρετήσῃ ἀκόμη ἄλλα 7 ἔτη. Ἦναγκάσθη λοιπὸν ὁ Ἰακώβ νὰ ὑπηρετήσῃ ἀκόμη τὸν Λάβαν ἄλλα 7 ἔτη, διὰ νὰ λάβῃ σύζυγον καὶ τὴν Ῥαχὴλ, τὴν ὁποίαν ἤγαπα πολὺ.

Ὁ Ἰακώβ, ὡς φιλότιμος νέος, ἐσκέφθη, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τρώγῃ χωρὶς νὰ ἐργάζεται, διότι ὅστις δὲν θέλει νὰ ἐργάζεται δὲν πρέπει οὔτε νὰ τρώγῃ. Ὁ Λάβαν ἀπατήσας τὸν Ἰακώβ εἶνε ἀξιόμιμπος, ἐπειδὴ ἕκαστος ὀφείλει νὰ ἐκπελῇ τὴν ὑπόσχεσίν του.

§ 23:

Ὁ Θεὸς εὐλογεῖ τὴν ἐργασίαν τοῦ Ἰακώβ:

Ὁ Ἰακώβ ὡς καλὸς οἰκογενειάρχης, ἐσκέπτετο πῶς νὰ κάμῃ εὐτυχῆ τὴν οἰκογένειάν του διὰ τῆς ἐργασίας του. Μίαν ἡμέραν εἶπεν εἰς τὸν Λάβαν· ἄΓνωρίζεις πόσον πιστῶς σὲ ὑπηρετήσα τόσα ἔτη, ἐπιθυμῶ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρικὴν μου οἰκίαν, διότι πρέπει γὰ ἐργασθῶ καὶ διὰ τὴν οἰ-

κογένειάν μου· ὅθεν δός μοι τὴν ἄδειαν νὰ ἐπανεέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου.» Ὁ Λάβαν ὅστις εἶχε πλουτίσει ἐκ τῆς κατὰ λῆς καὶ τιμίας ἐργασίας τοῦ Ἰακώβ καὶ ἐπεθύμει νὰ μένη πλησίον του, διὰ νὰ ὠφεληθῇ ἀκόμη περισσότερο, τῷ εἶπε κολακευτικῶς· «Γνωρίζω, ὅτι διὰ τῆς ἐργασίας σου ὁ Θεὸς με εὐλόγησε· μένε ἀκόμη μαζὺ μου καὶ διόρισον σὺ ὁ ἴδιος τὸν μισθόν, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ σοὶ δίδω.» Ὑπεσχέθη δὲ ὁ Λάβαν νὰ δίδῃ εἰς τὸν Ἰακώβ πρὸς ἀμοιβὴν τῶν κόπων του, ὅσα πρόβατα ἢ αἰγες, ἤθελον γεννηθῆ λευκαὶ ἢ παραδαλαί. Ὁ Ἰακώβ με τοιαύτην συμφωνίαν, ἐξηκολούθησεν ὑπηρετῶν τὸν Λάβαν, με τὸν αὐτὸν πάντοτε ζῆλον. Ὁ Θεὸς ἠλόγησε τὴν ἐργασίαν τοῦ Ἰακώβ, διότι τὰ περισσότερα πρόβατα καὶ αἰ αἰγες, ἐγεννῶντο λευκαὶ ἢ ποικιλόχροαι. Ὁ Λάβαν ἰδὼν τοῦτο ἠλλάξε τὴν συμφωνίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε κάμει μετὰ τοῦ Ἰακώβ καὶ τῷ εἶπε· «ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ λαμβάνεις μόνον, ὅσα γεννῶνται μαῦρα. Ἀλλὰ καὶ πάλιν τὰ ποιμνία ἐγέννων μαῦρα πρὸς μεγίστην λύπην τοῦ Λάβαν. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἰακώβ ἀπέκτησε πολλὰ καὶ ὠραῖα ποιμνία καὶ ἔγεινε πλούσιος διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ κόπου του, διότι ὁ Θεὸς βοηθῆ τοὺς ἐργαζομένους καὶ εὐλογεῖ τὸν κόπον των.

§ 24

Ἀναχωρήσις τοῦ Ἰακώβ ἐκ τῆς Χαρράν.

Ὁ Λάβαν βλέπων τὴν εὐτυχίαν τοῦ Ἰακώβ ἐφθόνει καὶ ἐμίσει αὐτὸν, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἐλέγη με ὄμμα ἰλαρόν. Αἱ ὑπερβολικαὶ ἐργασίαι εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβάλετο ὁ Ἰακώβ, ἡ κακὴ πρὸς αὐτὸν συμπεριφορὰ τοῦ Λάβαν, καὶ ἡ πέθος τοῦ νὰ ἴδῃ πάλιν τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, ἔ-

γέννησαν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα τοῦ. Ἐνθυμούμενος ὁμοίως, ὅτι εἶχεν ἀπατήσῃ τὸν ἀδελφὸν τοῦ, δὲν ἐτόλμα νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἐβλεπε καθὼς λέγουσιν ἀεὶ πρὸς κρημνὸν κ' ὀπίσω βράχον.» Μίαν νύκτα, ἐν ᾗ ἐκοιμᾶτο ὁ Ἰακώβ, ἐφάνη πρὸς αὐτὸν ὁ Θεὸς καὶ τῷ λέγει· «Σὴκω καὶ φύγε ἐκ ταύτης τῆς γῆς καὶ πήγαινε εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς σου καὶ εἰς τοὺς συγγενεῖς σου· ἐγὼ θὰ εἶμαι πάντοτε μαζὺ σου.» Ἐσηκώθη τότε ὁ Ἰακώβ, ἔλαβε τὰς γυναῖκάς του, τὰ τέκνα τοῦ καὶ ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ, καὶ ἀνεχώρησε, χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τοῦτου τὸν Λάβαν, ὅστις κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας διέμενον ἔξω εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὁ Λάβαν ἀφ' οὗ ἔμαθε τὴν φυγὴν τοῦ Ἰακώβ, ἔλαβε μαζὺ τοῦ ὑπηρέτας καὶ ἔδραμε πρὸς καταδιώξιν τοῦ. Ὁ Θεὸς ὁμοίως εἶπε πρὸς τὸν Λάβαν· «Πρόσεξε· μὴ λαλήσῃς κακὰ πρὸς τὸν Ἰακώβ.» Ὁ Λάβαν ἔφθασε τὸν Ἰακώβ καὶ παρεπνήθη, διότι ἀνεχώρησε κρυφίως, λέγων· «Ἄν μοι ἔλεγεσ τὸν σκοπὸν σου, ἐγὼ θὰ σὲ ἀπέστειλλον μὲ συναδείαν καὶ μουσικὰ ὄργανα. Εἶχον σκοπὸν νὰ σὲ τιμωρήσω διὰ τοῦτο, ἀλλ' ὁ Θεὸς μὲ διέταξε νὰ μὴ σὲ εἶπω οὔτε κἂν κακὸν λόγον.» Ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα ἠσπάσθη τὰς κόρας καὶ τοὺς ἐγγόνους τοῦ, τοὺς ἠύλδγησε καὶ τοὺς εἶπεν· «Ἀπέλθετε ἐν εἰρήνῃ μετὰ τοῦ Ἰακώβ.» Καὶ οὗτος μὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα τοῦ, ὁ δὲ Ἰακώβ μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τέκνων τοῦ καὶ τῶν ἄλλων, ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον τοῦ.

Ὁ φθονερὸς Λάβαν ἐμίσει καὶ αὐτὸν τὸν γαμβρὸν τοῦ, διότι ἐπιφθόνος γὰρ οὐκ οἶδε, προτιμᾷ τὸ συμφέρον.

§ 25.

Ἐξακολούθησις τῆς πορείας τοῦ Ἰακώβ.

Μετὰ τινῶν ἡμερῶν ὁδοιπορίαν, ὁ Ἰακώβ ἔφθασεν εἰς τὸν

Ἰορδάνην ποταμὸν, ὅστις ἦτο τὸ ἀνατολικὸν σύνορον τῆς γῆς Χαναάν. Ἐπειδὴ δὲ ἐφοβεῖτο τὴν ὄργην τοῦ ἀδελφοῦ του, ἔστειλε μερικοὺς ἀπὸ τοῦς ὑπηρέτας του, διὰ νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν Ἡσαῦ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς του, ὅπως ἐξευμενίσῃ κάπως αὐτόν. Οἱ ἀπεσταλμένοι ἐπέστρεψαν περὶ τὸ ἑσπέρας καὶ εἶπον πρὸς τὸν Ἰακώβ· « Ὁ ἀδελφός σου Ἡσαῦ ἔρχεται πρὸς συνάντησίν σου, ἔχων μαζῦ του πολλοὺς ἀνδρας.» Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἰακώβ κατελήφθη ὑπὸ τρόμου καὶ φόβου. Διήρесе τοῦς ὑπηρέτας του, τὰς ἀγέλας του καὶ τὰ ποιμνιά του εἰς δύο μέρη, καὶ διέταξε νὰ βαδίξῃ τὸ ἐν μακρὰν τοῦ ἄλλου, λέγων, ἐὰν ἔλθῃ ὁ Ἡσαῦ καὶ προσβάλλῃ τὸ ἐν, ἴσως σωθῇ τὸ ἄλλο. Τὴν νύκτα ἐκείνην δὲν ἐπροχώρησεν ὁ Ἰακώβ. Ἐξέλεξεν ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ του τὰ ὠραιότερα καὶ ἔστειλεν αὐτὰ δῶρον πρὸς τὸν ἀδελφόν του, παραγγείλας εἰς τοῦς ὑπηρέτας του, οἱ ὅποιοι τὰ ὠδήγουν, ὅτι, ἐὰν ἀπαντήσωσι τὸν Ἡσαῦ καὶ τοῦς ἐρωτήσῃ, τίνος εἶνε αὐτὰ τὰ ζῶα, νὰ εἰπωσιν ὅτι εἶνε τοῦ δούλου σου τοῦ Ἰακώβ, τὰ ὅποια στέλλει δῶρον εἰς τὸν κύριόν του Ἡσαῦ· αὐτὸς δ' ἔρχεται κατόπιν μόνος. Ὁ Ἰακώβ ὠνομάζετο μετὰ ταῦτα καὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐκ τούτου τοῦ ὀνόματος οἱ Ἑβραῖοι καλοῦνται καὶ Ἰσραηλῖται. — Ὁ Ἰακώβ κατείχετο ὑπὸ τοσοῦτου φόβου καὶ τρόμου, ἐπειδὴ ἡ συνειδήσις του τὸν ἤλεγχε, διότι ἠδίκησε τὸν ἀδελφόν του.

Ὁ ἔνοχος πάντοτε φοβεῖται καὶ ἂν δὲν καταδιώκεται.

§ 26.

Συνάντησις τῶν δύο ἀδελφῶν Ἡσαῦ καὶ Ἰακώβ.

Ἄφ' οὗ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος εἶδεν ὁ Ἰακώβ τὸν ἀδελφόν!

του μακρόθεν ἐρχόμενον μὲ πολλοὺς ἄνδρας. Ἀμέσως ἐταπ-
κτοποίησε τὰς γυναῖκάς του, τὰ τέκνα του καὶ τοὺς δούλους
του· αὐτὸς δὲ ἐπροπορεύετο. Ὅταν ἐπλησίασεν ὁ Ἡσαῦ, ὁ
Ἰακώβ ἔσκυψεν ἐπτάκις εἰς τὴν γῆν καὶ ἐπροσκύνησε τὸν ἄ-
δελφόν του. Ὁ Ἡσαῦ, ὅστις εἶδε τὴν ταπεινώσιν τοῦ ἀδελ-
φοῦ του, καὶ ὅστις δὲν ἦτο πλέον ὠργισμένος κατ' αὐτοῦ,
ἔχαρη πολὺ βλέπων τὸν ἀδελφόν του· ἔδραμεν ἀμέσως, τὸν
ἐνηγκαλίσθη καὶ τὸν κατεφίλησεν· ἔκλαιον δὲ ἀμφοτέροι ἐκ
τῆς χαρᾶς των. Μετὰ ταῦτα ἰδὼν ὁ Ἡσαῦ τὰς γυναῖκας καὶ
τὰ τέκνα τοῦ Ἰακώβ ἠρώτησε περὶ αὐτῶν, ὁ δὲ Ἰακώβ ἀ-
πεκρίθη· «εἶνε αἱ γυναῖκές μου καὶ τὰ παιδιά τὰ ὅποια μοὶ
ἔχαρισεν ὁ Θεός.» Ὁ Ἡσαῦ πλησίασας τὰς ἐχαιρέτησε φι-
λοφρόνως· αὐταὶ δὲ καὶ τὰ παιδιά, τὸν προσεκύνησαν. Ὁ
Ἡσαῦ πρὸς τούτοις εἶπε πρὸς τὸν Ἰακώβ. «Ἀδελφε, τίνος
εἶνε τὰ ὄρατα ἐκεῖνα ζῶα, τὰ ὅποια συνήντησα καθ' ὁδόν;»
ὁ δὲ Ἰακώβ ἀπεκρίθη· «Ἐγὼ σοὶ τὰ ἔστειλα διὰ δῶρον.» Ὁ
Ἡσαῦ δὲ ἐπανάλαβεν· «Ἐγὼ ἔχω πολλὰ, ἀδελφε, κράτησον
αὐτὰ σύ.» Ὁ Ἰακώβ ὅμως παρεκάλει θερμῶς τὸν Ἡσαῦ νῆ
τὰ δεχθῆ ὡς ἐλάχιστον δῶρον. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰακώβ μετὰ
τῆς οἰκογενείας του καὶ τῶν ποιμνίων του ἐξηκολούθησε τὴν
ἔδοιπορίαν του καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν πατρικόν του οἶκον, ἔμ-
πλεος χαρᾶς, διότι εἶδε πάλιν μετὰ τόσα ἔτη τὸν γέροντα
πατέρα του καὶ τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς του. Ἀνέκφραστος
ἦτο καὶ ἡ χαρὰ τοῦ γέροντος Ἰσαὰκ ἀκούων τὴν φωνὴν τοῦ
ἔγαπητοῦ του Ἰακώβ. Ὁ Ἰακώβ ἔκτισε τὴν καταικίαν του
πλησίον ἐκείνης τοῦ Ἡσαῦ. Ἐζῆσαν δὲ εἰρηνικῶς καὶ ἠγα-
πῶντο ἀμοιβαίως, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· διότι κανέν
πρᾶγμα δὲν εἶνε καλλίτερον καὶ πλέον εὐχάριστον, παρὰ νὰ
κατοικῶσιν ἀδελφοὶ μαζύ.

Ἡ Ἰωσήφ μισεῖται χάριν τῆς ἀληθείας:

Ἡ Ἰακώβ εἶχε 12 υἱοὺς ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἐνδέκατος ὄνομαζέτο Ἰωσήφ. Ὁ Ἰωσήφ ἦτο ὁ καλλίτερος, φρονιμώτερος καὶ ἀθωότερος υἱὸς τοῦ Ἰακώβ. Ὅτε ἦτο 16 ἐτῶν ἐφύλαττε μὲ τοὺς ἀδελφούς του τὰ ποίμνια τοῦ πατρὸς των. Μίαν ἡμέραν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔκαμαν μίαν κακὴν πράξιν. Ὁ ἀγαθὸς Ἰωσήφ, ὄχι μόνον δὲν ἔλαβε μέρος εἰς αὐτήν, ἀλλὰ ἐλυπήθη καὶ δυσηρεστήθη διὰ τοῦτο. Ἐκρίνε δὲ καλὸν πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἀδελφῶν του, νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴν κακὴν ἐκείνην πράξιν εἰς τὸν πατέρα του, διὰ νὰ τοὺς διορθώσῃ. Ὅθεν μετὰ λύπης του ἠναγκάσθη νὰ τῷ εἴπῃ εἰς τὸν πατέρα του· δὲν ἠδύνατο ὅμως καὶ ἄλλως νὰ πράξῃ, νομίζων ὡς μεγάλην ἁμαρτίαν νὰ κρύψῃ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ Ἰακώβ, ἔνεκα τῆς ἀγαθότητος τοῦ Ἰωσήφ, ἠγάπα αὐτὸν πολὺ· διὰ τοῦτο ἐνέδουε τὸν Ἰωσήφ μὲ ὠραῖον ποικιλόχρουν χιτῶνα, τὸν ὁποῖον διέταξε καὶ τῷ ἔκαμαν. Οἱ ἄλλοι υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ βλέποντες, ὅτι ὁ πατὴρ των ἠγάπα τὸν Ἰωσήφ περισσότερο, ἐφθόνουν καὶ ἐμίσουν τὸν Ἰωσήφ καὶ ποτὲ δὲν ἔλεγον δι' αὐτὸν καλὸν λόγον. Ὁ φθόνος ὅμως καὶ ἡ κακία τῶν τότε ἠναψε μέσα εἰς τὴν καρδίαν των ὡς κάρμινος, ὅτε ὁ Ἰωσήφ ἐν ἀθωότητι διηγήθη πρὸς αὐτοὺς δύο ὄνειρα, τὰ ὅποια εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του, καὶ τὰ ὅποια προεμήνουν πᾶπως, τὸ μέλλον μεγαλεῖον τοῦ Ἰωσήφ. Ἀπὸ τότε δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν ὑποφέρωσι καὶ ἐζήτησεν εὐκαιρίαν νὰ τὸν θανατώσωσι.

Ἡ Ἰωσήφ ἦτο φιλαλήθης, διότι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἀγαπᾷ τὴν ἀλήθειαν καὶ πικρὰ ἂν ἦνε.—Οἱ ἀδελφοὶ του δὲν

ἠδύναντο νὰ ὑποφέρωσι τὸν Ἰωσήφ καὶ καθ' ἡμέραν ἦσαν λυπημένοι, ἐπειδὴ ὁ φθονερός λυπεῖ τὸν ἑαυτὸν του, ὡς ἐχ-
θρὸν του.

§ 28.

Ἡ Ἰωσήφ ῥίπτεται εἰς τὸν λάκκον.

Εἶπε ποτὲ ὁ Ἰακώβ πρὸς τὸν Ἰωσήφ· «υἱέ μου, πορευ-
θητι εἰς τοὺς ἀγροὺς ἔνθα οἱ ἀδελφοί σου ποιμαίνουσι τὰ
ποιμνία, διὰ νὰ ἴδῃς ἂν ὑγιαίνωσι· νὰ φέρῃς δὲ εἰς αὐτοὺς
καὶ τροφάς.» Ὁ Ἰωσήφ προθύμως ἐξετέλεσε τὴν παραγγε-
λίαν τοῦ πατρὸς του. Οἱ ἀδελφοί του εἶχον ἀπομακρυνθῆ-
παλὺ. Μεταβάς εἰς τὸ μέρος, εἰς τὸ ὅποιον ἤλπιζε νὰ τοὺς
εὕρῃ, ἐπληροφόρηθη ἀπὸ τινα ἀνθρώπου, τὸν ὅποιον καθ' ὀ-
δὸν συνήντησεν, ὅτι μετέφερον τὰ ποιμνία εἰς ἄλλο μέρος.
Ἐξηκολούθησε πάλιν, τὸν δρόμον του. Μετ' ὀλίγον εἶδε τὰ
ποιμνία καὶ τοὺς ἀδελφούς του· ἐχάρη τότε ὁ Ἰωσήφ. Καὶ
οἱ ἀδελφοί του διέκριναν αὐτὸν ἐρχόμενον, ἀλλ' ἀντὶ καὶ αὐτοὶ
νὰ χαρῶσιν εἶπαν μεταξύ των· «Ἴδου, μᾶς ἔρχεται ὁ ἐνυ-
πνιαστής, νὰ τὸν φονεύσωμεν τώρα, νὰ τὸν ῥίψωμεν εἰς τὸ
ξηρὸν πηγάδι καὶ νὰ εἴπωμεν εἰς τὸν πατέρα, ὅτι ἄγριον
θηρίον τὸν ἔφαγεν. Ὁ Ρουβὴν ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Ἰα-
κώβ εἶπε· «ὐδὲν εἶνε καλὸν νὰ χύσωμεν τὸ αἷμα τοῦ ἀδελ-
φοῦ μας· ἅς τὸν ῥίψωμεν εἰς τὸν λάκκον ζῶντα καὶ ἐκεῖ ἅς
ἀποθάνῃ.» εἶχεν ὅμως εἰς τὸν νοῦν του, ὅταν ἀπομακρυν-
θῶσιν οἱ ἀδελφοί του, νὰ τὸν σώσῃ καὶ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν
πατέρα του. Ὅτε ἐπλησίασεν ὁ Ἰωσήφ τοὺς ἀδελφούς του,
τοὺς ἐχαιρέτησε καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὰς τροφάς. Οὗτοι
ὅμως μὲ ἐξηγριωμένον πρόσωπον τὸν ἐπίασαν ἀμέσως, τοῦ
ἔβγαλαν τὸν ποικιλόχρουν χιτῶνα καὶ τὸν ἔρριψαν εἰς τὸν

λάκκον. Ἐκεῖ ἐγκατέλιπον τὸν δυστυχῆ Ἰωσήφ κατατρομασμένον καὶ ὀδυρόμενον· αὐτοὶ δὲ γελῶντες καὶ εὐχαριστημένοι διὰ τὴν ὠραίαν των πράξιν, χωρὶς νὰ συλλογίζωνται πόσον κακὴ ἦτο, ἐκάθησαν νὰ φάγωσιν. Ὁ Ῥουβὴμ ὁμῶς μὴ ἔχων ὄρεξιν νὰ φάγῃ ἐκ τῆς λύπης του, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του, ἀπεμακρύνθη εἰς παράμερον τόπον, περιμένων ἀνυπομόνως νὰ φάγωσιν καὶ νὰ φύγωσιν οἱ ἀδελφοὶ του, διὰ νὰ ἐξαγάγῃ τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τὸν λάκκον.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ, ἐπειδὴ ἦσαν φθονεροὶ ἀπεφάσισαν νὰ φονεύσωσιν καὶ αὐτὸν τὸν ἀδελφόν των, διότι ὁ φθόνος γεννᾷ φόνον.

§ 29.

Ὁ Ἰωσήφ πωλεῖται.

Ἐν ᾧ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔτρωγον, εἶδον μερικoὺς ἐμπόρους καταβαίνοντας ἀπὸ τὰ ὄρη, μὲ τὰς καμήλους των, φορτωμένας μύρα, λίβανον καὶ ἄλλα διάφορα πράγματα, οἷτινες ἔφερον αὐτὰ εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ τὰ μεταπωλήσωσιν. Τότε εἶπεν εἰς τοὺς ἀδελφούς του ὁ τέταρτος υἱὸς τοῦ Ἰακώβ, Ἰούδας ὀνομαζόμενος· « Τί θὰ ὠφεληθῶμεν ἐὰν ὁ Ἰωσήφ ἀποθάνῃ μέσα εἰς τὸν λάκκον; Δὲν εἶνε προτιμότερον νὰ τὸν πωλήσωμεν εἰς τοὺς ἐμπόρους; »

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔπεισαν καὶ τοὺς ἄλλους παρευρισκομένους ἀδελφούς νὰ πωλήσωσιν τὸν Ἰωσήφ. Μετέβησαν εἰς τὸν λάκκον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἦτο ὁ Ἰωσήφ καὶ τὸν ἔβγαλαν ἔξω. Ὁ Ἰωσήφ συνῆλθε κᾶπως εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἐπαρηγορήθη πρὸς στιγμήν, ὑποθέτων, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ του μετέβαλον γνώμην, ἢ ὅτι τὸν ἔρριψαν ἐκεῖ διὰ χωρατὰ, μὴ γνωρίζων τὴν ἐμελλε νὰ πάθῃ. Ἄφ' οὗ οἱ ἐμπόροι ἐπλησίασαν, ἠγόρασαν

τὸν Ἰωσήφ διὰ 20 χρυσῶν νομίσματα. Ὁ Ἰωσήφ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῶν ἀδελφῶν του, καὶ τοὺς παρεκάλει μὲ δάκρυα νὰ μὴ τὸν πωλήσωσιν, ἀλλ' αὐτοὶ ἔμειον ἄκαμπτοι· τόσον ὀφθόνος καὶ ἡ κακία εἶχε σκληρύνει τὴν καρδίαν των. Ὁ Ἰωσήφ συλλογιζόμενος, ὅτι δὲν θὰ ἴδῃ πλέον τὸν πατέρα του καὶ τὸν ἀδελφόν του Βενιαμίν, ὅστις ἔμενε μετὰ τοῦ πατρὸς του εἰς τὴν οἰκίαν, ἐπειδὴ ἦτο πολὺ μικρὸς, ἔχυνε πικρὰ δάκρυα. Οἱ ἔμποροι παραλαβόντες τὸν Ἰωσήφ ἀνεχώρησαν, πορευόμενοι εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἔνθα ἔμελλον νὰ πωλήσωσι καὶ αὐτὸν ὡς ἐμπόρευμα. Μετ' ὀλίγον ἔρχεται ὁ Ρουβὴν εἰς τὸν λάκκον καὶ μὴ εὐρών τὸν Ἰωσήφ ἤρχισε νὰ φωνάζῃ καὶ νὰ ἐρωτᾷ τοὺς ἀδελφούς του τί τὸν ἔκαμαν. Οὗτοι δὲ τῷ εἶπον ὅτι τὸν ἐπώλησαν. Ἡ εἶδησις αὕτη ὡς κεραυνὸς κατέπληξε τὸν Ρουβὴν. Μετὰ ταῦτα ἔφεραν τὸν χιτῶνα τοῦ Ἰωσήφ ἐσχισμένον καὶ αἱματωμένον εἰς τὸν πατέρα των, ὅστις ὑποθέσας ὅτι ἄγριον θηρίον κατέφαγε τὸν Ἰωσήφ, ἐβυθίσθη εἰς μέγα πένθος.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔκαμον δύο μεγάλας ἁμαρτίας· ἐπώλησαν τὸν ἀδελφόν των καὶ διὰ νὰ σκεπάσωσι τὸ ἔγκλημά των, εἶπον καὶ ψεύματα.

§ 30.

Ὁ Πεντεφρῆς ἀγοράζει τὸν Ἰωσήφ.

Οἱ ἔμποροι οἵτινες ἠγόρασαν τὸν Ἰωσήφ ἔφθασαν εἰς τὴν Αἴγυπτον· ἐκεῖ ἐπώλησαν τὰ ἐμπορεύματά των εἰς διαφόρους, τὸν δὲ Ἰωσήφ εἰς τὸν Πεντεφρῆ. Ἦτο δὲ ὁ Πεντεφρῆς ἀξιωματικὸς τοῦ Φαραῶ, δηλαδή τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, διότι οὕτως ὀνομάζοντο τότε οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Ἰωσήφ εἰργάζετο μὲ ἐπιμέλειαν καὶ ζῆλον, ὡς νὰ

εργάζετο εἰς τὴν πατρικὴν τοῦ οἰκίαν. Οὐδέποτε δυσπρέσβησε τὸν κύριόν του, ἀπεναντίας μάλιστα ὁ κύριός του ἦτο πολὺ εὐχαριστημένος ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἰωσήφ, καὶ ἔνεκα τούτου τὸν ἠγάπα καὶ τὸν κατέστησεν οἰκονόμον τοῦ οἴκου του. Ὁ Πεντεφερῆς δὲν εἶχε καλὴν σύζυγον. Αὕτη κατηγορήσε τὸν Ἰωσήφ πρὸς τὸν σύζυγόν της ψευδῶς, διὰ κακὴν τινὰ πράξιν. Ὁ Πεντεφερῆς ἂν καὶ ἐγνώριζε τὴν ἀγαθότητα τοῦ Ἰωσήφ καὶ εἶχε πολλὰς ἀποδείξεις τῆς πρὸς αὐτὸν πίστεως καὶ εὐλικρινείας του, ἠπατήθη ὁμως ἐκ τῶν ψευδῶν λόγων τῆς συζύγου του, καὶ χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ὅσα ἔλεγεν ἡ σύζυγός του ἦσαν ἀληθῆ, χωρὶς νὰ πληροφορηθῆ, χωρὶς τοῦλάχιστον νὰ καλέσῃ τὸν Ἰωσήφ ν' ἀπολογηθῆ, ὠργίσθη σφόδρα κατὰ τοῦ Ἰωσήφ καὶ διέταξε νὰ τὸν ρίψωσιν εἰς τὴν φυλακὴν. Ὁ ἀγαθὸς Ἰωσήφ ἐκλείσθη ἀδίκως ἐκεῖ μέσα, ἔνθα ἡ κοινωνία κλείει ἐκείνους τοὺς ὁποίους δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ, ἔνεκα τῶν κακῶν τῶν ἔργων καὶ τοὺς ὁποίους ἀποκαλεῖ κακούργους.

Ὁ Πεντεφερῆς ἀδίκως ἔκλεισε τὸν καλὸν Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ ἐξετάσῃ καὶ πληροφορηθῆ ἀκριβῶς, ἂν ὅσα ἔλεγεν ἡ σύζυγός του ἦσαν ἀληθῆ. Δὲν πρέπει νὰ καταδικάζωμεν ἀναπολόγητον τινά.

§ 31.

Ὁ Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν.

Ὁ Ἰωσήφ καὶ μέσα εἰς τὴν φυλακὴν ἀδίκως κλεισμένος δὲν ὠργίζετο, οὔτε ἠγανάκτει· ἔλυπεῖτο μόνον διὰ τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων. Εἰς τὴν προσευχὴν του παρεκάλει τὸν Θεὸν νὰ τὸν διαφυλάττῃ ἀπὸ τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, νὰ ὀδηγήσῃ δὲ αὐτοὺς εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς. Ἐχὼν πεποι-

θησιν εἰς τὴν ἀθωότητά του καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, δὲν ἀπληπίζετο. Καὶ ἐντὸς τῆς φυλακῆς ἦτο εὐεργετικὸς καὶ ὠφελίμος, παρηγορῶν τοὺς λυπημένους καὶ συμβουλεύων εἰς τὸ καλὸν τοὺς δεσμώτας. Ἡ ἀγαθότης τοῦ Ἰωσήφ, ἡ ὁποία ἐφαίνετο καὶ εἰς τοὺς λόγους του καὶ εἰς τὰς πράξεις του, δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ δεσμοφύλακος· ὅθεν ὁ δεσμοφύλαξ ἔλαβε συμπάθειαν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν Ἰωσήφ, συμπεραίνων, ὅτι τόσῳ καλὸς ἄνθρωπος ἀδίκως εἶνε εἰς τὴν φυλακὴν. Ἐδῶκε δὲ τὴν ἄδειαν εἰς τὸν Ἰωσήφ νὰ περιφέρεται ἐλευθέρως ἐντὸς τοῦ δεσμοφυτηρίου, καὶ νὰ ἐπιτηρῇ τοὺς ἄλλους δεσμώτας. Ὁ Ἰωσήφ ἔνεκα τῆς ὑπολήψεως καὶ ἀγάπης τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀπὸ τὸν δεσμοφύλακα, ἦτο εὐεργετικώτερος καὶ ὠφελιμώτερος εἰς τοὺς φυλακισμένους. Πάντες δὲ ἠγάπων καὶ ἐσέβοντο τὸν Ἰωσήφ.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ Φαραὼ διέταξε νὰ ριφθῶσιν εἰς τὸ ἴδιον δεσμοφυτήριον, ὁ ἀρχιοινοχὸς καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς του. Ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ παρέδωκε καὶ τούτους εἰς τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ Ἰωσήφ.

Πρωτὰν τινὰ ὁ Ἰωσήφ ἐπεσκέφθη τούτους, εὔρε δ' αὐτοὺς πολὺ σκυθρωποὺς καὶ λυπημένους. Ἀφ' οὗ δὲ τοὺς ἐχαιρέτησε φιλικῶς τοὺς ἠρώτησε· «Διὰ τί εἰσθε τόσῳ λυπημένοι ;» Αὐτοὶ δὲ ἀπεκρίθησαν· « εἶδομεν δύο ὄνειρα καὶ δὲν ἔχομεν ἄνθρωπον νὰ μᾶς τὰ ἐξηγήσῃ. » Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἐπανελάβε· «Μὴ λυπεῖσθε· μολονότι ὁ Θεὸς μόνος γνωρίζει ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θὰ συμβῶσιν εἰς τὸ μέλλον, ἐπιθυμῶ ὅμως νὰ ἀκούσω καὶ ἐγὼ τὰ ὄνειρα ταῦτα. » Οὗτοι δὲ διηγήθησαν ταῦτα πρὸς τὸν Ἰωσήφ.

Ἡ ἀγαθότης τοῦ Ἰωσήφ ἐβραβεύθη ἀπὸ τὸν δεσμοφύλακα, διὰτι ἡ ἀρετὴ δὲν μέγει ἀβραβεύτος. Ἡ ἀγαθότης τοῦ

Ἰωσήφ ἐφάνη περισσότερον, ὅταν τῷ ἐδόθη ἐξουσία, διότι ἀρχὴ ἀνδρα δείκνυσι.

§ 32.

Τὰ ὄνειρα τοῦ ἀρχιοινοχόου καὶ ἀρχισιτοποιοῦ.

Πρῶτος ἤρχισε νὰ διηγήται τὸ ὄνειρόν του εἰς τὸν Ἰωσήφ ὁ ἀρχιοινοχός λέγων· «Εἶδον εἰς τὸν ὕπνον μου μίαν ἀμπελον, ἣ ὅποια εἶχε τρία κλήματα· ταῦτα βαθμηδὸν καὶ κατὰ βλίγον ἐβλάστησαν· οἱ βλαστοὶ ἠϋξησαν καὶ ἔκαμαν σταφύλια· τὰ σταφύλια ὠρίμασαν, ἐγὼ δὲ ἔκοψα τὰ ὠριμα ταῦτα σταφύλια, τὰ ἔθλιψα εἰς τὸ ποτήριον τοῦ βασιλέως, τὸ δοκοῖον ἐκράτουν εἰς τὴν χεῖρά μου καὶ ἔδωκα αὐτὸ εἰς τὸν Φαραὼ καὶ ἔπιεν.» Ἀφ' οὗ μετὰ προσοχῆς ἤκουσε ταῦτα ὁ Ἰωσήφ, μὲ χαροποιὰν φωνὴν εἶπε πρὸς τὸν ἀρχιοινοχόν· «Τὸ ὄνειρον τοῦτο προμηνύει καλὰ· ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ βασιλεὺς θὰ σὲ ἀποφυλακίσῃ καὶ θὰ σὲ ἀποκαταστήσῃ πάλιν εἰς τὸ πρῶτόν σου ἀξίωμα· σὲ παρακαλῶ ὅμως τότε νὰ ἐνθυμηθῆς καὶ ἐμὲ, νὰ ἰκετεύσῃς τὸν βασιλέα νὰ μὲ ἐλευθερώσῃ· διότι κρυφίως μὲ ἤρπασαν, ἀπὸ τὸν πατέρα μου καὶ μὲ ἐπώλησαν ὡς σκλάβον, καὶ ἀδίκως μὲ ἔρριψαν εἰς τὴν φυλακὴν.» Ἀκολούθως ἤρχισε νὰ διηγήται καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός πρὸ ἰδικόν του ὄνειρον. «Εἶδον,» λέγει, «καὶ ἐγὼ, ὅτι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου εἶχον τρία κάνιστρα, καὶ εἰς τὸ ἐπάνω κάνιστρον ἦτο διάφορα γλυκύσματα κατεσκευασμένα ἀπὸ ἄλευρον, διὰ τὸν βασιλέα, καὶ τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ ἐπέτων ἐπ' αὐτῶν καὶ τὰ ἔτρωγον.» Μετὰ τὴν διήγησιν ταύτην μὲ πρόσωπον λυπημένον εἶπεν ὁ Ἰωσήφ· «Τὸ ὄνειρον τοῦτο δηλοῖ, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ βασιλεὺς θὰ διατάξῃ νὰ σὲ ἀποκεφαλίσωσι καὶ νὰ κρεμάσωσι τὸ σῶμά σου, τὸ δὲ πτην

νὰ θὰ τρώγωσι τὰς σάρκας σου.» Καὶ τῷ ὄντι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ Φαραὼ ἐώρταζε τὰ γενέθλιά του καὶ διέταξε τὸν μὲν ἀρχιοινοχόον ν' ἀποφυλακίσωσι, τὸν δὲ ἀρχισιτοποιὸν νὰ ἀποκεφαλίσωσι.

Ἐπειδὴ ὁ Ἰωσήφ ἀκούσας τὸ ὄνειρον τοῦ ἀρχιοινοχοῦ ἐχάρη, ἐλυπήθη ὁμῶς ὅταν ἤκουσε τοῦ ἀρχισιτοποιοῦ, διότι ὁ καλὸς ἄνθρωπος χαίρεται διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων καὶ λυπεῖται διὰ τὰ δυστυχήματα αὐτῶν.

§ 33.

Ἐπειδὴ ὁ ἀρχιοινοχόος ἐλησμόνησε τὸν Ἰωσήφ.

Ἐπειδὴ ὁ ἀρχιοινοχόος ἐν τῇ εὐτυχίᾳ του εἶχε λησμονήσει τὸν Ἰωσήφ, ὁ Θεὸς ὁμῶς ὅστις οὐδέποτε ἐγκαταλείπει τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους δὲν τὸν ἐλησμόνησεν.

Ἐπειδὴ ὁ Ἰωσήφ ἦν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ, ἀφ' οὗ παρῆλθον δύο ἔτη, εἶδε καὶ αὐτὸς ὁ Φαραὼ δύο ὄνειρα· τῷ ἐφάνη δηλαδὴ, ὅτι ἐν ᾧ ἴστατο πλησίον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου ποταμοῦ, εἶδε νὰ ἀναβαίνωσιν ἀπὸ αὐτὸν ἑπτὰ βόες παχεῖαι καὶ ὠραῖαι· μετὰ ταῦτα ἀνέβησαν πάλιν ἀπὸ τὸν ποταμὸν ἄλλαι ἑπτὰ ἀχαρναὶ καὶ ἀσχημοὶ καὶ κατέφαγον τὰς ἑπτὰ ὠραίας καὶ παχεῖας. Ὁ Φαραὼ ἐξύπνησε καὶ ἐσκέπτετο τί ἄρα γε νὰ ἐσήμαινε τὸ ὄνειρον τοῦτο. Ἀπεκοιμήθη πάλιν. Δὲν εἶχε παρέλθει πολλὴ ὥρα ἀφ' ὅτου ἐκλείσει τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ πάλιν εἶδεν ἄλλο ὄνειρον· ὅτι ἐκ τῆς αὐτῆς καλάμης ἐβλάστησαν ἑπτὰ στάχυες μεστοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα ἐκ τῆς ἰδίας ἐφύτρωσαν ἄλλοι ἑπτὰ ξηροὶ καὶ ἀμεστοὶ, οἱ ὅποιοι κατέφαγον τοὺς πρώτους. Ὁ Φαραὼ τότε ἐξύπνησεν ἔντρομος ἀπὸ τὰ ἐνύπνια ταῦτα, μὴ ἀνήμενος νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ἡθὺς ἀφ' οὗ ἐξημέρωσεν ἐκάλεσεν ὅλους τοὺς πεπαιδευμένους καὶ ὄνειροκρίτας τῆς Αἰγύπτου, πρὸς τοὺς ὁποίους διηγήθη τὰ ὄνειρά του ταῦτα, διὰ νὰ τὰ ἐξηγήσωσιν, ἀλλὰ καὶ νεῖς δὲν ἠδυνήθη νὰ εἶπῃ τι ἐσήμαινον.

Τότε ὁ ἀρχιοινοχός ἐνθυμήθη τὸν Ἰωσήφ καὶ λέγει πρὸς τὸν Φαραῶ· «Βασιλεῦ, ὅτε πρὸ δύο ἐτῶν ἐγὼ καὶ ὁ ἀρχιστοποῖός ἡμεῖθα εἰς τὴν φυλακὴν, εἶδομεν καὶ οἱ δύο ὄνειρα, τὰ ὅποια μᾶς ἐξήγησε ξένος τις, ὅστις εἶνε εἰς τὴν φυλακὴν. Ὁ ξένος οὗτος ὀνομάζεται Ἰωσήφ. Αὐτὸς νομίζω, ὅτι δύναται νὰ ἐξηγήσῃ καὶ τὰ ἰδικά σας ὄνειρα.»

Ὁ ἀρχιοινοχός ἐλησμόνησε τὸν Ἰωσήφ· ἐν ᾧ πρέπει νὰ ἐνθυμώμεθα τοὺς φίλους μας καὶ παρόντος καὶ ἀπόντος δὲν τὸν ἐλησμόνησεν ὁμοῦς ὁ Θεός, διότι ὁ Θεός οὐδέποτε ἐγκαταλείπει τοὺς καλοὺς καὶ ἐναρέτους ἀνθρώπους.

§ 34

Ὁ Ἰωσήφ γίνεται ἄρχων τῆς Αἰγύπτου:

Καθὼς ἤκουσεν ὁ Φαραῶ τοὺς λόγους τοῦ ἀρχιοινοχόου, ἄμέσως προσεκάλεσεν ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου τὸν Ἰωσήφ, εἰς τὸν ὅποιον διηγήθη τὰ ὄνειρά του. Ὁ Ἰωσήφ ἀκούσας ταῦτα εἶπεν, «Βασιλεῦ, μόνος ὁ Θεός δύναται νὰ γνωρίξῃ τι δηλοῦσι ταῦτα· μὲ τὴν βοήθειαν ὁμοῦς αὐτοῦ, ἐλπίζω νὰ τὰ ἐξηγήσω ὀρθῶς: Καὶ τὰ δύο αὐτὰ ὄνειρα, τὸ ἴδιον σημαίνουν. Αἱ μὲν ἑπτὰ βόες αἱ παχεῖαι καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ μεστοί, δηλοῦσιν ἑπτὰ ἔτη εὐφορίας καὶ εὐτυχίας, τὰ ὅποια θὰ ἐπέλθωσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον· αἱ δὲ ἑπτὰ βόες αἱ ἀχαμναὶ καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ ἄμεστοι, δηλοῦσι ἑπτὰ ἔτη ἄφορίας καὶ δυστυχίας, τὰ ὅποια θὰ ἐπέλθωσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον μετὰ τὴν εὐτυχίαν. Ὅθεν βασιλεῦ, φράντισον ἀμέ-

σως νὰ εὕρης ἄνθρωπον φρόνιμον καὶ συνετὸν τοῦτον διορί-
σον νὰ συνάξῃ εἰς τὰς ἀποθήκας τὰ περισσεύοντα γεννήμα-
τα, κατὰ τὰ ἔτη τῆς εὐφορίας, ἵνα ἔχῃς μετὰ ταῦτα νὰ δί-
δῃς εἰς τὸν λαόν σου, ὅταν ἔλθωσι τὰ ἔτη τῆς ἀφορίας, διὰ
νὰ μὴ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν πείναν.» Ἐθαύμασεν ὁ Φαραὼ διὰ
τὴν ἐξήγησιν τῶν ὀνειρώτων καὶ τὴν συνετὴν συμβουλήν τοῦ
Ἰωσήφ καὶ λέγει πρὸς αὐτόν « Καὶ τίς ἄλλος σοῦ εἶνε φρο-
νιμώτερος καὶ συνετώτερος. Ἴδου, σὲ διορίζω κύριον ἐπὶ πᾶ-
σαν τὴν Αἴγυπτον.» Προσέτι ἔδωκεν εἰς τὸν Ἰωσήφ τὸ δα-
κτυλίδιον του, διέταξε νὰ τὸν ἐνδύσωσι βασιλικά φορέματα,
περιέβαλεν εἰς τὸν λαμὸν του χρυσοῦν ἄλυσσον, διέταξε ν'
ἀναβῆ εἰς τὴν δευτέραν βασιλικὴν ἀμαξάν καὶ νὰ περιέλθῃ
τὴν Αἴγυπτον· κῆρυκες δὲ προπορευόμενοι νὰ κηρύττωσι,
ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ δεύτερος ἄρχων τῆς Αἰγύπτου. Οὕτως ἐ-
βραβεύθη ὁ ἀγαθὸς Ἰωσήφ, διότι ἡ ἀρετὴ δὲν μένει ἀβρά-
βευτος.

§ 35:

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐνώπιόν του,
χωρὶς νὰ τὸν γνωρίσωσι.

Ὁ Ἰωσήφ εἶχεν ἤδη ἀνακρυχθῆ μέγας ἄρχων τῆς Αἰγύ-
πτου. Οὗτος διέταξε νὰ κτισθῶσιν εἰς πᾶσαν πόλιν τῆς Αἰ-
γύπτου εὐρύχωροι σιταποθῆκαι, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐναπετέ-
θησαν τὰ περισσεύοντα γεννήματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῆς εὐ-
φορίας. Παρῆλθον τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφορίας καὶ ἤρχισαν τῶ-
ρα τὰ 7 ἔτη τῆς ἀφορίας, κατὰ τὰ ὅποια οὔτε χόρτον δὲν
ἐφύτρωνεν ἀπὸ τὴν γῆν. Τότε πείνα μεγάλη ἦτο καθ' ὅλην
τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Ἰωσήφ διέταξε ν' ἀνοίξωσι τὰς σιταπο-
θήκας καὶ νὰ δίδωσι σίτον εἰς τὸν λαόν. Ὅθεν χάριν τῶν

φρονίμων συμβουλῶν τοῦ Ἰωσήφ ἐσώθησαν οἱ Αἰγύπτιοι ἐκ τοῦ σκληροῦ θανάτου τῆς πείνης. Ἡ ἀφορία αὕτη δὲν ἐμάστιζε μόνον τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ἄλλας χώρας καὶ ἐκείνην εἰς τὴν ὁποίαν κατῴκει ὁ Ἰακῶβ. Ἐμαθεν ὁ Ἰακῶβ ὅτι εἰς τὴν Αἴγυπτον μόνον πωλεῖται σίτος.

Μολονότι τὰ ταξείδια τότε δὲν ἦσαν τόσῳ εὐχάριστα, ὅσῳ φαίνονται εἰς ἡμᾶς σήμερον, οὔτε τὸ ἐμπόριον ἐγένετο μὲ τόσῃν εὐκολίαν, μὲ ὅσῃν σήμερον ἐνεργεῖται, ἠναγκάσθη ὁ μὼς ὁ Ἰακῶβ νὰ εἶπῃ εἰς τοὺς υἱούς του· « Ἐμαθον ὅτι εἰς τὴν Αἴγυπτον πωλεῖται σίτος· μετὰβητε ἐκεῖ καὶ ἀγοράσατε, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνωμεν ἀπὸ τὴν πείναν. » Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, οἱ δέκα υἱοὶ τοῦ Ἰακῶβ ἠτοιμάσθησαν διὰ νὰ καταβῶσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Δὲν ἀπέστειλεν ὁ μὼς ὁ Ἰακῶβ καὶ τὸν τελευταῖόν του υἱόν, ὅστις ἦτο ὁμομήτριος τῷ Ἰωσήφ. Ἄφ' οὗ δ' ἔλαβον τὰς εὐχὰς τοῦ πατρὸς των, οἱ δέκα ἀδελφοὶ ἀνεχώρησαν.

Ὅταν δὲ ἐφθασαν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐπαρουσιάσθησαν ἐνώπιον τοῦ Ἰωσήφ, ἔπεσαν καὶ τὸν προσεκύνησαν· χωρὶς νὰ γνωρίζωσιν, ὅτι ἐκείνον, τὸν ὁποῖον ἐδραχμαίως προσκυνοῦσιν εἶνε ὁ Ἰωσήφ, τὸν ὁποῖον τόσῃν ἀσπλάγγχως ἐπώλησαν.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐβουλεύθησαν κακὰ κατ' αὐτοῦ, ὁ Θεὸς ὁ μὼς τὸν ἀνύψωσεν εἰς τοιοῦτον ἀξίωμα, διότι ἄλλαι μὲν βουλὰὶ ἀνθρώπων, ἀλλὰ δὲ ὁ Θεὸς προσταίξει.

§ 36.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν:

Ὁ Ἰωσήφ ἰδὼν τοὺς ἀδελφούς του ἀμέσως τοὺς ἀνεγνώρισεν· ἐκείνοι ὁ μὼς οὐδόλως. Ὁ Ἰωσήφ ἐκ τῆς χαρᾶς του βλέπων τοὺς ἀδελφούς του συνεκινήθη, ἀλλὰ προσεποιήθη,

Ἔτι οὐτε τὴν γλῶσσαν των δὲν ἤννοι. Ἐρχισε λοιπὸν νὰ ὠμιλῆ πρὸς αὐτοὺς διὰ διερμηνέως μὲ ὕφος σκληρὸν καὶ νὰ τοὺς ἐρωτᾷ μὲ ἡγεμονικὸν τόνον, λέγων· « πόθεν εἴσθε, καὶ διὰ τί ἤλθετε ἐδῶ; » « Εἴμεθα ἀπὸ τὴν γῆν Χαναάν καὶ ἤλυθομεν ν' ἀγοράσωμεν σῖτον, διότι εἰς τὴν πατρίδα μας δὲε ὑπάρχει, » ἀπεκρίθησαν ἐκεῖνοι μὲ φωνὴν τρέμουσαν. « Εἴσθη κακοὶ ἄνθρωποι καὶ ἤλθετε νὰ κατασκοπεύσητε τὴν χώρα, μας. » Ἐπανελάβε μὲ δυνατοτέραν φωνὴν ὁ Ἰωσήφ. « Ὅχι κύριε, » ἀπεκρίθησαν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ κατατρομασμένοι· « οἱ δούλοί σου εἴμεθα τίμιοι καὶ εἰρηνικοὶ ἄνθρωποις. Ἡμεῖς ἤλθομεν ἐδῶ μόνον διὰ νὰ ἀγοράσωμεν σῖτον. Ἡμεῖς κατάσκοποι; Ὁ Θεὸς φυλάξοι! Οὔτε ἡμεῖς οὔτε ὁ πατήρ μας ἐγένεαμεν ποτὲ κατάσκοποι. Εἴμεθα 12 ἀδελφοί, ὁ πατήρ μας ἀκόμα ζῆ καὶ εἶνε εἰς τὴν γῆν Χαναάν. Ὁ τελευταῖός μας ἀδελφὸς ἔμεινε εἰς τὴν οἰκίαν μὲ τὸν πατέρα, δὲ ἄλλος δὲν ὑπάρχει πλέον. » Οἱ τελευταῖοι ὁμως οὔτοι λόγοι ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ στόμα των, ὄχι μὲ τόσην ἐλευθερίαν ὅσην οἱ πρῶτοι. Ὁ δὲ Ἰωσήφ εἶπεν· « Ἐκ τούτου καταλαμβάνω, ὅτι εἶνε καθὼς ἐγὼ λέγω. Εἴσθε ὑποπτοὶ ἄνθρωποι. Θέλω ὁμως νὰ σᾶς δοκιμάσω. Δὲν πρέπει ν' ἀναχωρήσητε ἀπ' ἐδῶ, ἐὰν δὲν ἔλθῃ καὶ ὁ νεώτερος ἀδελφός σας. Ἀποστείλατε ἓνα ἐξ ὑμῶν διὰ νὰ τὸν φέρῃ, καὶ πληροφορηθῶ ἂν λέγητε τὴν ἀλήθειαν. Σεῖς ὁμως οἱ λοιποὶ θὰ μένετε εἰς τὴν φυλακὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος· διότι ἐὰν ψεύδεσθε εἴσθε κατάσκοποι. » Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰωσήφ καὶ διέταξε νὰ τοὺς κλείσωσιν εἰς τὸ δεσμωτήριον.

Ὁ Ἰωσήφ ἠδύνατο νὰ κακοποιήσῃ τοὺς ἀδελφούς του, δὲν τὸ ἔπραξεν ὁμως, διότι δὲν πρέπει νὰ ἀποδίδωμεν κακὸν ἀντὶ κακοῦ.

Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ ἐπιστρέφουσιν εἰς Χαναάν

Ὁ Ἰωσήφ μολονότι ἔκλεισε τοὺς ἀδελφούς του εἰς τὴν φυλακὴν, ὄχι ἀπὸ μνησικακίαν, οὔτε διὰ νὰ τοὺς ἐκδικηθῆ, δι' ὅσα τοῦ ἔκαμαν, ἀλλὰ διὰ νὰ τοὺς διορθώσῃ διότι ἡ τιμωρία συνετίζει τὸν κακὸν ἄνθρωπον, διέταξεν ὅμως τὸν δεσμοφύλακα καὶ τροφὴν καλὴν νὰ τοῖς δίδῃ καὶ νὰ τοὺς περιποιητῆται ὅσω δύναται. Μετὰ παρέλευσιν 3 ἡμερῶν διέταξε νὰ τοὺς φέρωσιν ἐνώπιόν του καὶ λέγει πρὸς αὐτούς· «Ἐπειδὴ φοβοῦμαι τὸν Θεόν, δὲν σᾶς κακοποιῶ ἀνεξετάστως· εἰς ὅμως ἀπὸ ἐσᾶς θὰ μείνῃ ἐδῶ εἰς τὴν φυλακὴν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸν πατέρα σας μὲ τὸν σῖτον τὸν ὁποῖον ἤλθετε διὰ νὰ ἀγοράσητε. Ὅταν ὅμως θὰ ἐλθῆτε πάλιν ἐδῶ, νὰ φέρετε μαζὴ σας καὶ τὸν νεώτερον ἀδελφόν σας διὰ νὰ πεισθῶ, ὅτι λέγετε τὴν ἀλήθειαν».

Ἡ τριήμερος αὕτη φυλάκισις ἀρκετὰ ἐσωφρόνισε τοὺς ἀδελφούς τοῦ Ἰωσήφ, διότι τοὺς ἠνάγκασε νὰ ἐνθυμηθῶσι πόσα κακὰ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ των ἐπραξάν, καὶ ἔλεγον μεταξὺ των· «δικαίως τιμωρούμεθα, διὰ τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον ἐκάμαμεν τοῦ ἀδελφοῦ μας· τὰ δάκρυά του, οἱ θρήνοι του καὶ οἱ ὄδυμοί του δὲν συνεχίτησαν τὴν καρδίαν μας καὶ δὲν ἤκούομεν αὐτὸν ὅτε μᾶς παρεκάλει». Ὁ δὲ Ῥουβὴμ ἔλεγε· «βλέπετε τί παθαίνωμεν! Δὲν σᾶς τὸ ἔλεγα νὰ μὴ κακοποιήτε τὸν ἀδελφόν μας καὶ σεῖς δὲν ἠθέλετε νὰ μὲ ἀκούσητε; Ἴδου τώρα ὁ Θεὸς μᾶς τιμωρεῖ δι' ἐκείνην τὴν ἀμαρτίαν, διότι «ὁ Θεὸς ἀργεῖ, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ». Ταῦτα ἔλεγον μεταξὺ των ἐνώπιον τοῦ Ἰωσήφ ὑποθέτοντες ὅτι οὗτος δὲν ἠγνόει τί ἔλεγον, ὡς ὠμιλοῦντες ἀλλήν γλῶσσαν. Ὁ Ἰωσήφ

δμως ἀκούσας ταῦτα συνεκινήθη καὶ ἀπεσύρθη εἰς ἕτερον δωματίον. Μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψε, καὶ διέταξε νὰ δέσῃ τὸν δευτέρου υἱὸν τοῦ Ἰακῶβ τὸν Συμεὼν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν του, ὅστις ἦτο καὶ ὁ σκληρότερος ἀπὸ ὅλους· παρήγγειλε τοὺς ὑπηρέτας του νὰ γεμίσωσι τοὺς σάκκους τῶν σίτων, νὰ θέσωσι δὲ καὶ τὰ χρήματα ἐκάστου εἰς τὸν σάκκον του, νὰ δώσωσιν εἰς αὐτοὺς πάντα τὰ πρὸς ὁδοιπορίαν τῶν χρειῶν καὶ ἀφῆκεν αὐτοὺς ἐλευθέρους νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρικὴν τῶν οἰκίαν.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐνεθυμήθησαν τὸ κακούργημά των ἐν τῇ δυστυχίᾳ των, διότι ἡ δυστυχία σωφρονίζει τοὺς καποῦς.

§ 38.

Ἰακῶβ ἐπιτρέπει νὰ μεταβῇ ὁ Βενιαμὴν εἰς Αἴγυπτον.

Οἱ 9 υἱοὶ τοῦ Ἰακῶβ ἐφόρτωσαν τοὺς σάκκους ἐπάνω εἰς τὰ ζῶά των καὶ ἀνεχώρησαν διὰ τὴν Καναάν. Φθάσαντες δὲ εἰς τὴν πατρικὴν τῶν οἰκίαν διηγήθησαν εἰς τὸν πατέρα των πάντα ὅσα συνέβησαν εἰς αὐτοὺς ἐν Αἴγυπτῳ, καὶ ὅτι ὁ ἀρχὼν τῆς Αἴγυπτου ζητεῖ νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιόν του καὶ ὁ Βενιαμίν. Ἡ διήγησις αὕτη καταλύπησε τὸν Ἰακῶβ καὶ εἶπεν· «Ὁχι, ὄχι, ἀδύνατον εἶναι ν' ἀφήσω τὸν Βενιαμίν νὰ καταβῇ εἰς τὴν Αἴγυπτον.» Μετὰ ταῦτα λύσαντες τοὺς σάκκους, εὔρε καθεὶς τὰ χρήματά του εἰς τὸν σάκκον, καὶ ἠπόρουν πῶς τοῦτο συνέβη. Ὁ σίτος τὸν ὅποιον εἶχον φέρει ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἐτελείωσεν, ἡ δὲ ἀφορία ἐξηκολούθει ἀκόμη. Ὁ Ἰακῶβ εἶπε πρὸς τοὺς υἱούς του· «Ἰπάγετε πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ ἀγοράσητε σίτον.» «Πῶς εἶνε δυνα-

τὸν νὰ μεταβῶμεν πλέον εἰς Αἴγυπτον ἄνευ τοῦ Βενιαμίν, εἶπεν ὁ Ἰούδας, « ἀφ' οὗ ὁ ἄρχων τῆς Αἰγύπτου αὐστηρῶς μᾶς διέταξεν, ὅταν θὰ μεταβῶμεν ἐκεῖ νὰ λάβωμεν μαζύ μας καὶ τὸν Βενιαμίν, ἄλλως τε θὰ μᾶς τιμωρήσῃ. Καὶ μᾶς ἀφίνει πλέον νὰ ἐπιστρέψωμεν ἐδῶ; Δός μοι τὸ παιδίον· ἐγὼ δὲ ὑπόσχομαι νὰ τὸ διαφυλάττω καὶ νὰ τὸ φέρω ὀπίσω σῶον καὶ ὑγιές, ἄλλως τε πᾶν κακὸν τὸ ὁποῖον ἤθελε τῷ συμβῆ, νὰ πέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου καὶ τῶν τέκνων μου.» Τότε εἶπεν ὁ Ἰακώβ· « Ἄς γείνη καθὼς λέγετε, ἀφ' οὗ ἄλλως δὲν δύναται νὰ γείνη. Λάβετε ἀπὸ τὰ ἐκλεκτῶτερα προϊόντα τοῦ τόπου μας, δηλαδὴ βάλσαμον, μέλι, φοίνικας, ἀμύγδαλα καὶ ἄλλα, διὰ νὰ προσφέρητε αὐτὰ δῶρον εἰς τὸν ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου, λάβετε προσέτι πολλὰ χρήματα καὶ ἐκείνη τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν εἰς τοὺς σάκκους. Λάβετε δὲ καὶ τὸν Βενιαμίν καὶ πορεύθητε εἰς τὴν Αἴγυπτον· ὁ δὲ παντοδύναμος Θεὸς ἔστω βοηθός σας. Ἐγὼ δὲ ὁ δυστυχῆς μένω ἔρημος καὶ ἐστερημένος ὄλων μου τῶν τέκνων. Καὶ ταῦτα λέγων ὁ γέρον Ἰακώβ ἔκλαιε.

Ἡ ἀνάγκη ἐβίασε τὸν Ἰακώβ ν' ἀφήσῃ τὸν Βενιαμίν ν' ἀπέλθῃ εἰς Αἴγυπτον, διότι κατ' ἀνάγκην καὶ θεοὶ πείθονται.

§ 39.

Ὁ Ἰωσήφ γεύεται μὲ τοὺς ἀδελφοὺς του.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ μετέβησαν πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔχοντες μαζύ των καὶ τὸν Βενιαμίν. Μαθὼν ὁ Ἰωσήφ, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ του ἐπανῆλθον μετὰ τοῦ Βενιαμίν, προσεκάλεσεν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν του, παραγγείλας εἰς τὸν οἰκονόμον του νὰ ἐτοιμάσῃ λαμπρὸν γεῦμα. Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ ἴμα ἐφθασαν εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ πρὶν παρουσιασθῶσιν

ἐνώπιον τοῦ Ἰωσήφ, ἀνέφερον εἰς τὸν ὑπηρέτην περὶ τῶν χρημάτων, τὰ ὅποια εὔρον εἰς τοὺς σάκκους των, καὶ τὰ ἐδίδον εἰς αὐτόν· οὗτος ὁμῶς ἠρνήθη νὰ τὰ λάβῃ, καὶ εἶπεν, ὅτι τὰ χρήματα, διὰ τὸν σίτον τὸν ὅποιον ἠγόρασαν τὴν πρώτην φοράν, εἶχε λάβει τότε ἀπὸ αὐτοῦς. Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Ἰωσήφ διέταξε νὰ φέρωσι καὶ τὸν Συμεὼν ἀπὸ τὴν φυλακὴν. Μετὰ ταῦτα, ἀφ' οὗ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔδοσαν τροφὴν εἰς τὰ ζῶά των, ἐνίψαν τοὺς πόδας, τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον, κρατοῦντες, εἰς τὰς χεῖράς των τὰ δῶρα τὰ ὅποια ἔφερον, εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἰωσήφ. Ὅτε δὲ ἦλθε καὶ ὁ Ἰωσήφ, τότε πάντες οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ἐγονάτισαν ἐνώπιόν του καὶ τὸν προσεκύνησαν κατὰ τὴν τότε συνήθειαν. Ὁ Ἰωσήφ τοὺς εἶπε νὰ σηκωθῶσι, τοὺς ἐχαιρέτησε φιλικῶς καὶ τοὺς ἠρώτησεν ἀν ζῆ ὁ πατήρ των. Πληροφόρηθεις ὅτι ὁ πατήρ του ὑγιαίνει, παρετήρησε τὸν Βενιαμὴν καὶ εἶπεν· «αὐτὸς εἶνε ὁ μικρὸς σας ἀδελφός, περὶ τοῦ ὁποίου μοὶ ἐλέγετε ; » Ἐθεσας δὲ τὰς χεῖράς του ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδίου, εἶπεν· «Ὁ Θεὸς νὰ σὲ εὐλογήσῃ, τέκνον μου.» Μὴ δυνάμενος δὲ νὰ κρατηθῆ ἔκ τῆς συγκινήσεως, τὴν ὅποιαν ἐπροξένησεν εἰς αὐτόν ἡ χαρὰ του, εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνά του. Μετὰ ταῦτα ἐνίψε τὸ πρόσωπόν του, ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς ἀδελφούς του καὶ διέταξε νὰ ἐτοιμασθῆ τρεῖς πεζὰ διὰ νὰ γευθῶσιν.

Ὁ ὑπηρέτης ἐτοποθέτησεν ἓνα ἕκαστον ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς τοῦ Ἰωσήφ κατὰ τάξιν, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας των· αὐτοὶ δὲ ἐθαύμαζον δι' αὐτὰς τὰς περιποιήσεις. Ὁ ὑπηρέτης προσέτι, κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἰωσήφ, ἔθεσεν ἐνώπιον τοῦ Βενιαμὴν πενταπλασίαν μερίδα φαγητοῦ· ἠπόρουν δὲ καὶ διὰ

ταῦτο. Ἐφαγον δὲ καὶ ἔπιον πάντες, πολλὰ καὶ διάφορα σκεῦ-
πτόμενοι.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐκκαθαρίσθησαν καὶ ὁ ὑπηρετὴς
τοὺς ἔβαλε νὰ καθίσωσι κατὰ τάξιν, διότι ἡ καθαριότης καὶ
ἡ τάξις εἶναι στολισμός.

§ 40.

Τὸ ποτήριον:

Ἄφ' οὗ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔφαγον καὶ ἐχάρησαν διὰ
τὰς περιποιήσεις, τὰς ὁποίας παρὰ τοῦ ἄρχοντος τῆς Αἰγύ-
πτου ἔλαβον, ὁ Ἰωσήφ διέταξε τὸν οἰκονόμον του νὰ γε-
μίση τοὺς σάκκους των σῖτον, νὰ θέσῃ δὲ καὶ τὸ ἀργύριον ἐ-
νὸς ἐκάστου εἰς τὸν σάκκον του· εἰς δὲ τὸν σάκκον τοῦ νεω-
τέρου νὰ κρύψῃ καὶ τὸ ἀργυροῦν του ποτήριον, μὲ τὸ ὁποῖον
συνήθως ἔπινε.

Ὁ οἰκονόμος ἐξετέλεσε πάσας τὰς παραγγελίας τοῦ κυ-
ρίου του. Τὴν ἐπιούσαν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ πρὶν ἤδη ἐξη-
μερώσῃ, ἀφ' οὗ ἐφόρτωσαν τοὺς σάκκους των ἐπὶ τῶν ζώων
των, ἀνεχώρησαν. Ἀλλὰ δὲν εἶχον ἀπομακρυνθῆ πολὺ, ὁ-
πόταν ὁ Ἰωσήφ προσκαλεῖ τὸν ὑπηρετὴν του καὶ τῷ λέγει·
«Τρέξε ἀμέσως κατόπιν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων καὶ εἰπέ εἰς
αὐτούς· «διὰ τί ἀπεδώκατε κακὸν, ἀντὶ καλοῦ, τὸ ὁποῖον
ἐλάβετε; Ὁ κύριός μου σᾶς περιποιήθη τόσῳ καὶ σεῖς τοῦ
ἐκλέψατε τὸ ποτήριον μὲ τὸ ὁποῖον πίνει; » Ὁ ὑπηρετὴς ἔ-
δραμε κατόπιν αὐτῶν καὶ τοὺς ἔφθασεν ἔξω τῆς πόλεως· εἶ-
πε δὲ πρὸς αὐτούς καθὼς παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν ὁ Ἰωσήφ·
ἐκεῖνοι δὲ ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτῳ ἐξεπλάγησαν, καὶ πάν-
τες ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος εἶπον· «Τί εἶνε αὐτὰ τὰ ὁποῖα μᾶς
λέγετε; Ἡμεῖς νὰ κάμωμεν μίαν τοιαύτην ἄτιμον πρᾶξιν!

Ἡμεῖς ἐφέραμεν ὀπίσω τὸ ἀργύριον, τὸ ὁποῖον εὔρομεν εἰς τοὺς σάκκους μας καὶ τώρα ἠθέλομεν πάρει ξένον πρᾶγμα; Ἐὐεὶς φυλάξοι! Εἰς ὁποῖον εὔρεθῆ, ὡς μείνη σκλάβος τοῦ κυρίου σου αὐτός, καὶ ὅλοι μας.» α' Ἐγὼ θὰ ἐρευνήθω,» εἶπεν ὁ ὑπηρέτης, ἀκαὶ ὁ ἔνοχος θὰ τιμωρηθῆ, οἱ δὲ λοιποὶ εἴσθε ἐλεύθεροι νὰ ἀπέλθῃτε εἰς τὴν πατρίδα σας.» Πάραυτα κατέβασαν τοὺς σάκκους ἀπὸ τὰ ζῶά των, ὁ δὲ ὑπηρέτης ἤρχισε νὰ ἐρευνᾷ ἓνα ἕκαστον.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐπρότεινον ἀφόβως εἰς τὸν ὑπηρέτην του νὰ ἐρευνήσῃ τοὺς σάκκους των, ἐπειδὴ ἦσαν ἀθῶοι· διότι καθαρὸς οὐρανὸς, ἀστραπὰς δὲν φοβῆται.

§ 41.

Ἡ ἀναγνώρις τοῦ Ἰωσήφ.

Ὁ ὑπηρέτης εἶχεν ἤδη ἐρευνήσει τοὺς σάκκους ὅλων, ὑπελείπετο δὲ μόνος ὁ σάκκος τοῦ Βενιαμίν. Ἀνερευνῶν δὲ τὸν σῆτον, ὅστις ἦτο εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμίν, εὕρισκε τὸ ποτήριον, τὸ ὁποῖον κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του ἐδείκνυεν αὐτὸ εἰς τοὺς ἀδελφούς τοῦ Ἰωσήφ. Οὗτοι δὲ ἰδόντες τοῦτο κατέληφθησαν ἀπὸ ἀπερίγραφτον τρόμον καὶ ἐκπληξιν, μὴ δυνατόμενοι οὔτε κἀν λέξιν νὰ προφέρωσι. Σιωπηλοὶ καὶ καταλυπημένοι ὅλοι, ἐφόρτωσαν τοὺς σάκκους ἐπὶ τῶν ζῶων των, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐπαρουσιάσθησαν ἐνώπιον τοῦ Ἰωσήφ. Ὁ Ἰωσήφ προσποιούμενος ὅτι ἦτο ὠργισμένος εἶπε πρὸς αὐτούς· α' Πῶς ἐτολμήσατε νὰ κάμῃτε τοιαύτην πρᾶξιν;» Ὁ Ἰούδας ἀποκριθεὶς, εἶπεν· α' Ἀχ! κύριέ μου, καὶ τί νὰ εἴπωμεν πρὸς ἀπολογίαν μας; Ἴδου πάντες εἴμεθα ἐνώπιόν σου καὶ ἔτοιμοι νὰ ὑποστῶμεν τὴν τιμωρίαν διὰ τὸ ἀδίκημα.» α' Ὁχι,» ἀπεκρίθη ὁ Ἰωσήφ, ἀμάχος ὁ ἔνοχος θὰ μένη δοῦ.

λός μου, οἱ δὲ ἄλλοι νὰ ἀπέλθῃτε.» Τότε ὁ Ἰούδας πλησιάζων τὸν Ἰωσήφ τῷ εἶπε μετὰ θάρρους. «Κύριε, σὲ παρακαλῶ νὰ μοὶ δώσης τὴν ἄδειαν διὰ νὰ σοὶ ὀμιλήσω. Ὁ γέρον πατὴρ μας δὲν ἤθελε κατ' οὐδένα λόγον νὰ ἀφήσῃ τὸ παιδίον τοῦτο νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον, φοβούμενος μὴ πάθῃ τι κακόν. Ἐγὼ δὲ ὑπεσχέθην εἰς αὐτὸν νὰ τὸ ἐπαναφέρω σῶον καὶ ὑγιές. Ἐὰν ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν οἰκίαν μας ἄνευ τοῦ Βενιαμίν, ὁ θάνατος τοῦ πατρός μας, ἐκ τῆς λύπης του, εἶνε ἄφευκτος. Διὰ τοῦτο σὲ ἱκετεύω νὰ τιμωρήσης ἐμὲ καὶ νὰ ἀφήσης τὸ παιδίον νὰ ἐπιστρέψῃ μὲ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς μου εἰς τὸν πατέρα μου.» Ὁ Ἰωσήφ δὲν ἠδύνατο νὰ κρατηθῆ πλεόν· διέταξε πάντας τοὺς παρευρισκομένους ἐκεῖ ξένους νὰ ἐξέλθωσι καὶ ἀφ' οὗ ἔμεινε μόνος μὲ τοὺς ἀδελφούς του, εἶπεν· «Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀδελφός σας Ἰωσήφ. Ζῆ ἀκόμη ὁ πατὴρ μας;» Ἐκπληξίς καὶ θαυμασμός κατέλαβε πάντας τοὺς ἀδελφούς τότε καὶ ἐνόμιζον ὅτι βλέπωσιν ὄνειρον· ὁ δὲ Ἰωσήφ ἐξηκολούθησε λέγων· «Ἔλθετε πλησίον μου καὶ μὴ φοβεῖσθε· ἐγὼ αὐτὸς εἶμαι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἐπώλησατε. Σεῖς ἐμελετήσατε κακὸν κατ' ἐμοῦ, ἐγὼ ὅμως σᾶς ἀγαπῶ». Μετὰ ταῦτα ἐνηγαλίσθη τὸν Βενιαμίν καὶ τὸν κατεφίλει· ὡσαύτως ἐνηγαλίσθη καὶ πάντας τοὺς ἄλλους ἀδελφούς του. Ἐκλαίον δὲ πάντες ἐκ τῆς χαρᾶς των.

Ὁ Ἰούδας οἰκαιοθελῶς ἐπρότεινεν εἰς τὸν Ἰωσήφ νὰ ὑποστῆ αὐτὸς τὴν τιμωρίαν ἀντὶ τοῦ Βενιαμίν, ἐπειδὴ ὑπεσχέθη εἰς τὸν πατέρα του, νὰ τὸν διαφυλάξῃ ἀπὸ πάντα κίνδυνον, διότι πᾶς ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐκπληροῖ τὴν ὑπόσχεσίν του.

Ὁ Ἰακώβ οἰκογενειακῶς μεταβαίνει εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἡ εἶδησις, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ εὐρίσκονται εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἔφθασε καὶ εἰς τὰ ὦτα τοῦ Φαρχῶ· ἐχάρη δὲ διὰ τοῦτο ὁ Φαρχῶ καὶ προσκαλέσας αὐτούς, τοὺς παρεκίνησε νὰ μετακινήσωσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Ἰωσήφ ἔδωκεν εἰς τοὺς ἀδελφούς του πολλὰ καὶ διάφορα δῶρα, διέταξε νὰ λάβωσι πολλὰς ἀμάξας καὶ δῶρα πολύτιμα διὰ τὸν πατέρα του, πάντα δὲ ὅσα ἐχρειάζοντο διὰ ὁδοιπορίαν καὶ τοῖς παρήγγειλε νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Χαναάν καὶ νὰ εἴπωσιν εἰς τὸν πατέρα των νὰ μεταβῇ εἰς Αἴγυπτον πανοικί. — Ὁ γέρον Ἰακώβ περιέμενεν ἀνυπομόνως τοὺς υἱούς του. Πόσον ὁμως ἐξεπλάγη, ὅτε εἶδε τὰς ἀμάξας, τὰ πολύτιμα δῶρα καὶ τοὺς υἱούς του, λέγοντας πρὸς αὐτὸν, μετὰ μεγάλης χαρᾶς. «Ὁ Ἰωσήφ ζῆ καὶ εἶναι κύριος τῆς Αἰγύπτου!» Ὁ Ἰακώβ κατ' ἀρχὰς δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ τοῦτο καὶ ἐνόμιζεν, ὅτι βλέπει εἰς τὸν ὕπνον του ὄνειρον. Συνελθὼν ὁμως εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ παρατηρῶν τὰς ἀμάξας καὶ τὰ λαμπρὰ δῶρα, ὡς ἀπὸ βαθύν ὕπνον ἐξυπνήσας, εἶπεν· «ἀληθῶς ζῆ ὁ υἱός μου Ἰωσήφ; Ὁ! ποία εὐτυχία εἶναι δι' ἐμὲ τοῦτο! Ἄς καταβῶ ταχέως εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ τὸν ἴδω καὶ τότε ἄς ἀποθάνω.» Ὁθεν ὁ Ἰακώβ ἀνευ χρονοτριβῆς, μετέβη εἰς Αἴγυπτον μεθ' ὅλης τῆς οἰκογενείας του καὶ τῆς περιουσίας του. Ὁ Ἰωσήφ μαθὼν ὅτι ἔρχεται ὁ πατήρ του, ἐξῆλθεν εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ. Ὁ Ἰακώβ ἰδὼν τὸν υἱὸν του Ἰωσήφ ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὸν τράχηλόν του, τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ τὸν κατεφίλει λέγων, τῶρα ἀποθνήσκω εὐχαριστημένος, ἀφ' οὗ εἰ-

δον τὸν υἱὸν μου ζῶντα.» Ὡσαύτως καὶ ὁ Ἰωσήφ ἐνηγκαλί-
σθη τὸν πατέρα του.

Ὁ Ἰωσήφ ἐπαρουσίασε τὸν πατέρα του καὶ τοὺς ἀδελ-
φούς του εἰς τὸν Φαραῶ· ἐχάρη δ' ὁ Φαραῶ ἰδὼν τὸν γέροντα
Ἰακώβ καὶ τῷ ἐχάρισε χώραν ὠραίαν καὶ εὐφορον, τὴν γῆν
Γεσέμ, ἵνα κατοικήσῃ εἰς αὐτὴν μετὰ τῆς οἰκογενείας του.
Πᾶσα δὲ θλίψις τοῦ Ἰακώβ τότε μετεβλήθη εἰς χαρὰν.

Ὁ Ἰωσήφ καὶ εἰς βασιλικὸν θρόνον καθήμενος, ἀφ' οὗ ἔ-
μαθεν, ὅτι ὁ πατήρ του ἔρχεται, ἐβγήκεν εἰς προὔπαντψίν
του, διότι ἕκαστος ὀφείλει νὰ σέβηται πάντοτε τοὺς γον-
εῖς του.

§ 43.

Θάνατος τοῦ Ἰακώβ καὶ τοῦ Ἰωσήφ.

Μετὰ πολλὰ ἔτη χαρᾶς καὶ εὐτυχίας, ὁ γέρον Ἰακώβ ἡ-
σθένησε καὶ ἐνόησας, ὅτι ἐπλησίασεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου
του, ἐκάλεσε παρά τὴν κλίνην του τοὺς υἱούς του, τοὺς ἠύ-
χθη καὶ τοὺς ἠλόγησεν. Ἀφ' οὗ δὲ ὡς καλὸς πατήρ εἰς ἅ-
παντας τοὺς υἱούς του καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον ἔδωκε διαφόρους
συμβουλὰς, εἶπεν, εἰς τὸν Ἰούδαν· « Δὲν θὰ λείψῃ ἄρχων ἐκ
τῆς γενεᾶς σου, οὔτε τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα ἐκ τῆς φυλῆς σου,
οὔτε ἡ στρατηγικὴ ἐξουσία ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἀπογόνων
σου, ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ περιμενόμενος· εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουσι
ταῦτα καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἐλπίζουσιν ὅλα τὰ ἔθνη.» Προσέτι
παρήγγειλεν εἰς τὸν Ἰωσήφ τὰ ἑξῆς· « Γιέ μου, ὅταν ἀπο-
θάνω, νὰ μὴ μὲ θάψῃτε εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ νὰ μετακο-
μίσῃτε τὸν νεκρὸν μου εἰς τὴν γῆν Χαναάν καὶ νὰ τὸν θά-
ψῃτε ἐκεῖ εἰς τοὺς τάφους τῶν πατέρων μου, ἔνθα εἶνε θαμ-
μένος ὁ Ἀβραάμ, ἡ Σάρρα, ὁ Ἰσαάκ, ἡ Ρεβέκκα καὶ ἡ Λεῖα.»

Ὁ Ἰωσήφ ὑπεσχέθη νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πατρικὴν παραγγελίαν. Μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν ἡσύχως.

Ὁ Ἰωσήφ, οἱ ἀδελφοὶ του καὶ πολλοὶ ἄλλοι συνώδευσαν τὸν νεκρὸν τοῦ Ἰακώβ εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ἐνθα ἔθαψαν αὐτὸν, κατὰ τὴν παραγγελίαν του. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰακώβ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ, φοβούμενοι, μήπως οὗτος ἐκ μνησικακίας, τοὺς ἐκδικηθῆ, παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ τοὺς συγχωρήσῃ. Ὁ Ἰωσήφ τοὺς ἐνεθάρρυνε καὶ ὑπεσχέθη εἰς αὐτοὺς, ὅτι ἐν ὄσῳ ζῆ θὰ τοὺς προστατεύῃ. Καὶ ὁ Ἰωσήφ ἀσθενήσας καὶ ἐννοήσας, ὅτι ἔφθασεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου του, προσεκάλεσε τοὺς ἀδελφούς του καὶ τοὺς εἶπεν· « Ἐγὼ μὲν ἀποθνήσκω, σεῖς ὁμως μίαν ἡμέραν, διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ, θὰ ἐπιστρέψητε εἰς τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἔδωκε κληρονομίαν εἰς τοὺς πατέρας μας. Νὰ ἐνθυμηθῆτε τότε νὰ λάβητε μαζί σας καὶ τὰ ὀστά μου καὶ νὰ τὰ θάψητε ἐκεῖ, ὅπου εἶνε θαμμένα καὶ τὰ ὀστά τῶν πατέρων μας· καὶ ἄφ' οὗ εἶπε ταῦτα ἀπέθανε καὶ ὁ Ἰωσήφ ἐν γαλήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ, τὸ δὲ σῶμά του ἔβαλσαμῶθη καὶ ἐτέθη εἰς κιβώτιον, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Αἰγυπτίων.

Ὁ Ἰακώβ καὶ ὁ Ἰωσήφ ἀπέθνον ἡσυχον θάνατον, διότι ὁ θάνατος τῶν δικαίων εἶνε ἀνάπαυσις. — Ὁ Ἰωσήφ μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του σὺρηγέτησε τοὺς ἀδελφούς του, οὔτινας τοῦ ἔκαμαν τόσα κακὰ· ἐπειδὴ πρέπει νὰ ἀπιδιδώμεν καλὸν ἀντὶ κακοῦ.

ΙΕΡΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

§ 44.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου.

Ὅτε ἦλθεν ὁ προωρισμένος καιρὸς, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἔμελλε νὰ ἀποστείλῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς ἁμαρτίας, ἔζη τότε εἰς μίαν μικρὰν πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ὀνομαζομένην Ναζαρέτ, κώρη τις σεμνὴ, ταπεινὴ καὶ ἐν γένει ἐστολισμένη μὲ ὅλας ἐκεῖνας τὰς ἀρετὰς, αἵτινες εἶνε ἀληθῆς στολισμὸς τῶν γυναικῶν. Ἡ κώρη αὕτη ὀνομαζέτο Μαρία· κατήγετο δὲ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα καὶ ἐκ τῆς πατριᾶς τοῦ Δαυὶδ. Οἱ γονεῖς τῆς εἶχον ἀποθάνει καὶ αὕτη ἔμενον ὀρφανή, ἄνευ πατρικῆς καὶ μητρικῆς προστασίας καὶ περιποιήσεως· πάσας ὅμως τὰς ἐλπίδας τῆς εἶχεν ἐναποθέσει εἰς τὸν πανάγαθον πατέρα πάντων, τὸν Θεόν. Ἡ Παρθένοσ αὕτη ἦτο μεμνηστευμένη μετὰ τινος τέκτωνος, ὀνομαζομένου Ἰωσήφ.

Μίαν ἡμέραν, ἐν ᾗ ἡ Μαρία εἰργάζετο ἐντὸς τῆς πτωχικῆς τῆς οἰκίας, αἴφνης παρουσιάζεται ἐνώπιόν τῆς ὁ Ἄγγελος Γαβριὴλ καὶ λέγει πρὸς αὐτήν· « Χαῖρε κεχαριτωμένη! ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. » Ἡ Παρθένοσ Μαρία ἐταράχθη καὶ ἐσκέπτετο, τί ἄρα γε εἶνε τοῦτο. Ὁ δὲ Ἄγγελος ἐπανέλαβε. « Μὴ φοβοῦ Μαρία, εὖρες χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. Ὁὰ γεννήσῃς υἱόν, ὁ ὁποῖος θὰ ὀνομασθῇ Ἰησοῦς. Αὐτὸς θὰ εἶνε μέγας καὶ υἱὸς Ἰψίστου θὰ κληθῇ καὶ Κύριος ὁ

Θεός θὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Δαυὶδ, ἡ δὲ βασιλεία του δὲν θὰ ἔχῃ τέλος ποτέ. » Ἡ Παρθένος εἶπε· « καὶ πῶς εἶνε δυνατόν νὰ γείνη τοῦτο, ἐν ᾧ ἐγὼ δὲν γνωρίζω ἄνδρα; » Ὁ δὲ Ἄγγελος ἀπεκρίθη· « Πνεῦμα Ἄγιον θὰ ἔλθῃ ἐπὶ σὲ καὶ ἡ δύναμις τοῦ Ὑψίστου θὰ σὲ ἐπιτεκιάσῃ. » Τότε ἡ Παρθένος ἐκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπεν· « Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου », καὶ ἔβη· ὁ Ἄγγελος ἔγεινεν ἄφαντος.

Εὐαγγελίζου γῆν χαρὰν μεγάλην· αἰνεῖτε Ὀὐρανὸν Θεοῦ τὴν δόξαν.

§ 45.

Ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ.

Κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον, κατὰ τὸν ὅποιον ὁ Ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπεστάλη παρὰ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν Παρθένον Μαρίαν, ἡ χώρα τῆς Γαλιλαίας, τῆς Ἰουδαίας καὶ πλείους αἱ ἄλλαι, ἦσαν ὑποταχθένται εἰς τὴν κοσμοκράτειραν πόλιν Ῥώμην. Καθὼς οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου ἐλέγοντο Φαραῶ, οὕτω καὶ οἱ Ἀυτοκράτορες τῆς Ῥώμης ἐκαλοῦντο Καίσαρες. Ἦτο δὲ τότε Καῖσαρ τῆς Ῥώμης ὁ Αὐγουστος. Οὗτος ὁ Αὐγουστος Καῖσαρ διέταξεν, ἵνα πάντες οἱ ὑπήκοοί του, μεταβῶσιν εἰς τὰς πόλεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἕκαστος κατήγετο, καὶ ἐκεῖ νὰ γράψωσι τὰ ὀνόματά των. Ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία κατήγοντο ἐκ τοῦ γένους τοῦ Δαυὶδ, καὶ ἐπομένως ἔπρεπε νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη ὁ Δαυὶδ, καὶ ἐκεῖ νὰ ἀπογραφῶσιν. Ἄν καὶ ἡ Βηθλεὲμ ἦτο πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ, ὁ Ἰωσήφ ὅμως καὶ ἡ Μαρία χωρὶς νὰ χάσωσι καιρὸν, ἐκίνησαν νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Βηθλεὲμ. Ὅταν ἐφθασαν εἰς τὴν πόλιν.

ἐκείνην ἤτο βράδυ καὶ δὲν εὔρον δωμάτιον διὰ νὰ καταλύσῃσι, διότι εἶχον συναθροισθῆ πολλοὶ ἄνθρωποι κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἰς τὴν Βηθλεὲμ, διὰ ν' ἀπογραφῶσι. Κουρασμένοι ἀπὸ τὴν ὁδοιπορίαν, ἠναγκάσθησαν ἐπὶ τέλους νὰ καταφύγῃσιν εἰς ἓν σπήλαιον, διὰ νὰ διανυκτερεύσωσιν. Εἰς τὸ σπήλαιον ἐκεῖνο διενυκτέρευον ἐνίοτε οἱ ποιμένες· ἐχρησίμευε δὲ καὶ ὡς σταῦλος διαφόρων μικρῶν καὶ μεγάλων ζώων. Τὴν νύκτα ἐκείνην, 25 Δεκεμβρίου, ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ γεννηθῇ ἡ Μαρία· καὶ τὸ μεσονύκτιον ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς. Ἡ μήτηρ του τὸν περιετύλιξε μὲ πενήγρὰ σπάργανα, καὶ τὸν ἔθεσεν ἐπάνω εἰς τὰ ἄχυρα μιᾶς φάτνης τῶν ζώων.

Ἡ γέννησίς σου Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τῆς γνώσεως· ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες, ὑπὸ Ἀστέρος ἐδιδάσκοντο, σὲ προσκυνοῦν τὸν Ἥλιον τῆς δικαιοσύνης, καὶ σὲ γινώσκουν ἐξ ὕψους Ἀνατολήν. Κύριε δόξα σοι.

§ 46.

Ἄγγελος ἀναγγέλλει εἰς τοὺς ποιμένας
τὴν Γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγεννήθη εἰς ἓν σπήλαιον, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τοῦτο οὐδεὶς ἄλλος ἄνθρωπος, παρὰ ἡ μήτηρ του καὶ ὁ Ἰωσήφ. Ὁ πατὴρ ὅμως αὐτοῦ ὁ Οὐράνιος, ἀνήγγειλε τὴν γέννησιν τοῦ υἱοῦ του εἰς τοὺς ἀνθρώπους, μὲ τρόπον παράδοξον. Τὴν νύκτα ἐκείνην, καθ' ἣν ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ἐκεῖ πλησίον εἰς τὸ σπήλαιον ἐφύλαττον μερικαὶ

ποιμένες τὰ ποιμνιά των· καθ' ἣν στιγμὴν δ' ἐγεννᾶτο ὁ Ἰησοῦς, ἂν καὶ ἦτο μεσονύκτιον, φῶς λαμπρότατον περιέλαμψε τοὺς ποιμένας, ὡς νὰ εἶχεν ἀνατείλει ὁ ἥλιος· Ἄγγελος δὲ τοῦ Θεοῦ ἐφάνη ἐνώπιόν των. Οἱ ποιμένες ἐφοβήθησαν ὁ δὲ Ἄγγελος μὲ πολλὴν γλυκύτητα εἶπε πρὸς αὐτούς· «Μὴ φοβείσθε, Ἰδοὺ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις θὰ ἦναι εἰς πάντας τοὺς λαούς· διότι ταύτην τὴν νύκτα ἐγεννήθη μεταξύ σας καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην τοῦ Δαυὶδ, ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Πηγαίνετε λοιπὸν ἀμέσως εἰς τὴν Βηθλεὲμ, ἐκεῖ θὰ εὕρητε τὸ παιδίον ἐντὸς τοῦ σπηλαίου, κείμενον εἰς τὴν φάτνην τῶν ζώων». Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἄγγελος ἔλεγε ταῦτα πρὸς τοὺς ποιμένας, ἐφάνη πλῆθος ἀγίων Ἀγγέλων ἐξ οὐρανοῦ, οἵτινες ὑμνολόγουν καὶ ἑδοξολόγουν τὸν Θεὸν λέγοντες· «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Μετ' ὀλίγον ἔγειναν ἄφαντοι οἱ Ἄγγελοι, τὸ δὲ βαθὺ σκότος τῆς νυκτὸς ἐκάλυψε πάλιν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Οἱ ποιμένες ἔμειναν ἔκθαμβοι καὶ εἶπον· «Ἄς ὑπάγωμεν ταχέως εἰς τὴν Βηθλεὲμ, διὰ νὰ ἴδωμεν τί συμβαίνει ἐκεῖ» καὶ πορευθέντες εἰς τὸ σπήλαιον εὗρον τὴν Θεοτόκον, τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον εἰς τὴν φάτνην. Πλησιάζσαντες δὲ, δὲν ἠδύνατο νὰ χορτάσῃσι, βλέποντες τὸ χαριέστατον καὶ ὠραιότατον ἐκεῖνο θεῖον βρέφος. Μετὰ ταῦτα διηγήθησαν εἰς τὴν Θεοτόκον καὶ τὸν Ἰωσήφ πάντα ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσαν τὴν νύκτα ἐκείνην παρὰ τοῦ Ἀγγέλου. Ἡ Θεοτόκος ἤκροατο μετὰ προσοχῆς καὶ ἐφύλαττε πάντα λόγον εἰς τὸν νοῦν τῆς.

Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγεννήθη ἐντὸς σπηλαίου, διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ τὴν ταπεινοφροσύνην, διότι ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι μεγάλη ἀρετή.

Ὁ Ἰησοῦς ὡδεκαετῆς ἐν τῷ Ναῶ.

Ἡ Θεοτόκος καὶ ὁ Ἰωσήφ συνείθιζον κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ προσφέρωσι θυσίαν τῷ Θεῷ καὶ νὰ προσεύχωνται εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. Πολλοὶ συνήθροίζοντο εἰς Ἱερουσαλήμ τότε, διὰ τὴν ἑορτὴν. Ὅτε δὲ ὁ Ἰησοῦς ἔγεινε δώδεκα ἐτῶν, τότε, πρώτην φοράν, ἡ μήτηρ του καὶ ὁ Ἰωσήφ ἔλαβον αὐτὸν μαζύ των, εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα. Ὁ δρόμος ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἂν καὶ ἦτο πολὺ μακρὸς, ἐπροξένει ὅμως εἰς τὸν Ἰησοῦν ἀπερίγραπτον χαράν. Πόσον εὐχαριστεῖτο καὶ πόσον ἔχαιρε βλέπων πολλοὺς ἀνθρώπους πορευομένους εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐν ἡσυχίᾳ καὶ τάξει, διὰ νὰ ἑορτάσωσι! Πόσον ἔχαιρε βλέπων τὰς πεδιάδας, τοὺς λόφους, τὰ βουνά, τὰ δένδρα καὶ τὰ δάση! Ἡ χαρὰ του ὅμως ἐπολλαπλασιάσθη, ὅποτεν μακρόθεν καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς λόφου τινός, εἶδε τὴν πόλιν καὶ τὸν μεγαλοπρεπῆ ναὸν τοῦ Θεοῦ, διακοινομένον μεταξὺ ὄλων τῶν οἰκοδομῶν. Ὅτε δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν, ὁ νοῦς καὶ ἡ ψυχὴ του ἀνυψώθησαν εἰς τὸν Οὐράνιον αὐτοῦ πατέρα, καὶ ἀνέπεμψεν εἰς αὐτὸν ἐγκάρδιον προσευχὴν. Ἠκροᾶτο δὲ μετὰ προσοχῆς τοὺς διδάσκοντας. Ἡ ἑορτὴ διήρκεσαν 8 ἡμέρας, μετὰ τὸ τέλος τῶν ὁποίων ἕκαστος ἐπανήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν τῆς. Ἡ Ἰακρία καὶ ὁ Ἰωσήφ ἀνεχώρησαν καὶ ὑποθέτοντες, ὅτι ὁ μικρὸς Ἰησοῦς τοὺς παρηκολούθει. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως εἶχε μείνει εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀρ' οὐ ἐβάδιζαν μιᾶς ἡμέρας δρόμον, τότε εἶδον ὅτι δὲν ἦτο εἰς τὴν συνοδείαν των. Εὐθὺς μετὰ μεγάλης ἀνυπομονητικῆς καὶ ἀνησ

ωχίας ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ μετὰ 3 ἡμερῶν ἰναζήτησιν εὔρον αὐτὸν εἰς τὸ ἱερόν. Πλησιάσασα δὲ ἡ μήτηρ του τῶ εἶπε· ἀτέκνον μου, τόσας ἡμέρας καταλυπημένοι σὲ ζητοῦμεν», ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Δὲν εἰξεύρετε ὅτι εἶμαι εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου;» Δὲν ἐνόησαν δὲ τί ἐσήμαινον οἱ λόγοι οὗτοι· ἡ μήτηρ του ὁμως ἐφύλαττεν εἰς τὸν νοῦν της πάντας τούτους τοὺς λόγους. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐπανῆλθε μετὰ τῆς μητρός του καὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν Ναζαρέτ.

Ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἠκροάζετο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν Ναὸν, διότι, Μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.

§ 48.

Ἐπισημειώσεις ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Εἰς τὴν ἐρημον τοῦ Ἰορδάνου διέμενον ἀνθρωπὸς τις ὀνομαζόμενος Ἰωάννης. Ὁ Ἰωάννης ἐφόρει δέρμα καμῆλου καὶ ζῶνετο μὲ δερματίνην ζώνην· ἔτρωγε δὲ χόρτα καὶ μέλι ἄγριον. Ὁ Ἰωάννης καὶ εἰς τὴν ἐρημον διαμένων ἐπροσπάθει νὰ ὠφελήσῃ τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ ἀνθρώποι τότε ἦσαν διεφθαρμένοι, ὁ δὲ Ἰωάννης ἔλεγεν εἰς ὅλους τοὺς εἰς αὐτὸν προσερχομένους· «Μετανοεῖτε, διότι πλησιάζει ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.» Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰωάννου ἐκίνησε τὴν περιέργειαν πολλῶν. Ὅθεν ἐξήρχοντο οἱ κάτοικοι τῶν περιχώρων τοῦ Ἰορδάνου, τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἀπάσης τῆς Ἰουδαίας, διὰ νὰ ἴδωσι τὸν Ἰωάννην καὶ νὰ ἀκούσωσι τὴν διδασκαλίαν του. Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰωάννου πολλοὺς ἔπεισε νὰ ἀλλάξωσι διαγωγὴν καὶ νὰ μετανοήσωσιν. Ἡρώτων δὲ τὸν Ἰωάννην, τί νὰ κάμνωσιν· ὁ δὲ Ἰωάννης ἔλεγε πρὸς αὐτούς. Ἄσπις ἔχει δύο

χιτωνας ἄς δώσῃ τὸν ἕνα εἰς τὸν μὴ ἔχοντα, καὶ ὅστις ἔχει τροφὰς περισσοτέρας, ἄς δώσῃ εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουσιν.» Ἐρχοντο δὲ καὶ οἱ τελῶναι καὶ ἡρώτων τί νὰ κάμνωσιν· ὁ δὲ Ἰωάννης ἔλεγε καὶ πρὸς τούτους, νὰ μὴ λαμβάνωσι περισσότερον παρὰ τὸ διατεταγμένον ἀπὸ τὸν Νόμον. Εἰς δὲ τοὺς στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἄγριοι καὶ βάρβαροι καὶ κατεβασάνιζον τοὺς ἀνθρώπους, ἔλεγε· «κανένα νὰ μὴ κατομεταχειρίζεσθε, μήτε νὰ συκοφαντῆτε, καὶ νὰ εὐχαριστήσθε εἰς τὸν μισθὸν σας καὶ ὄχι νὰ ἀρπάζητε διὰ τῆς βίας τὰ πράγματα τῶν πολιτῶν, καὶ νὰ καταστρέφητε τὴν περιουσίαν των.» Ὅσοι δὲ μετενόουν καὶ ἠλλάζον διαγωγὴν, ἐβαπτίζοντο εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου· καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἰωάννης λέγεται καὶ Βαπτιστής. Ἐπειδὴ δὲ ἐγεννήθη πρὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ 6 μῆνας καὶ ἐκήρυττε περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶνε υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὀνειράζεται καὶ Πρόδρομος.

Οἱ ἄνθρωποι ἐξήρχοντο εἰς τὴν ἔρημον, διὰ νὰ ἀκούσωσι τοὺς καλοὺς λόγους τοῦ Ἰωάννου καὶ νὰ ὠφεληθῶσι, διότι δὲν πρέπει νὰ ὀκνευώμεθα, νὰ πηγαίνωμεν εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δύνανται νὰ μᾶς διδάξωσι τι ὠφέλιμον.

§ 49.

Ἡ Βάπτισις τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰωάννου ἐπέφερε μεγάλην διόρθωσιν εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἠκολούθουν τὰς συμβουλὰς του. Οὗτοι ἠσθάνοντο μεγάλην εὐχαρίστησιν, ἀλλάζοντες διαγωγὴν διὰ τοῦτο ὑπέθετον ὅτι ὁ Ἰωάννης εἶνε ὁ περιμενόμενος Μεσίας, ἦτοι ὁ Ἰησοῦς Χριστός· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ τούτου. Τότε ὁ Ἰωάννης, εἶπεν εἰς αὐτοὺς καθαράν τὴν ἀλήθειαν

αν. «Δὲν εἶμαι ἐγώ. Ἐκεῖνος ὅστις ἔρχεται ὀπίσω μου, αὐ-
τὸς εἶνε· ἐγὼ δὲ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ λύσω τὰ ὑποδήματα του.
Ἐγὼ μὲν σὰς βαπτίζω μὲ ὕδωρ, αὐτὸς ὅμως θὰ σὰς βαπτί-
ση μὲ Πνεῦμα Ἅγιον καὶ μὲ πῦρ.» Μίαν ἡμέραν ἐξῆλθε καὶ
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν ἔρημον, διὰ νὰ βαπτισθῆ· ἦτο δὲ τότε 30
ἔτων. Ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ἰωάννης τὸν ἔδειξε πρὸς τοὺς ἐκεῖ πα-
ρευρισκομένους καὶ εἶπε· «Αὐτὸς εἶνε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ
Χριστός.» Τότε λέγει πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «ἐγὼ ἔχω χρεῖαν
νὰ βαπτισθῶ ὑπὸ σοῦ, καὶ σὺ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ;» Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς ἀπεκρίθη· «Τώρα πρέπει νὰ πληρωθῆ ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ.»
Ὁ Ἰωάννης ἐβάπτισε τὸν Ἰησοῦν· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀνέβη ἀπὸ
τοῦ ὕδατος καὶ προσήυχετο· τότε ἠνοιχθησαν οἱ Οὐρανοὶ καὶ
τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατέβη ἐπ' αὐτὸν ἐν εἰδει περιστερᾶς
καὶ ἠκούσθη φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσα· «Οὗτος εἶνε ὁ
εἰός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδόκησα.»

Ἐκ τοῦ ἤρχισεν ὁ Ἰησοῦς νὰ διδάσκη τοὺς ἀνθρώπους
καὶ νὰ κάμνη θαύματα, εὐεργετῶν τοὺς πάσχοντας καὶ πα-
ρηγορῶν τοὺς λυπημένους. Ἐκλεξε δὲ καὶ 12 μαθητὰς, οἱ
ὅποιοι τὸν παρηκολούθουν καὶ ἦσαν πάντοτε μαζί του.

Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζομένου σου Κύριε, ἡ τῆς Τριάδος ἐφα-
νερώθη προσκύνησις· τοῦ γὰρ Γεννήτορος ἡ φωνὴ προσεμαρ-
τύρει σοι, ἀγαπητόν σε υἱὸν ὀνομάζουσα· καὶ τὸ Πνεῦμα ἐν εἰ-
δει περιστερᾶς, ἐβεβαίου τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές. Ὁ ἐπιφα-
νεῖς Χριστέ ὁ Θεὸς καὶ τὸν κόσμον φωτίσας, δόξα σοι.

§ 50.

Ὁ ἐν Κανᾷ γάμος.

Μίαν φορὰν ἐγένετο εἰς τὴν Κανᾶν τῆς Γαλιλαίας γά-
μος. Εἰς τὸν γάμον τοῦτον προσεκλήθη καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Ἰη-

σοῦ. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦλθε καὶ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Κανᾶν· οἱ νυμφῖοι, ἀφ' οὗ ἔμαθον τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἰησοῦ, ἀμέσῳ προσεκάλεσαν καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς μαθητάς του εἰς τὸν γάμον. Ὁ Ἰησοῦς εὐχαρίστως ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν. Πρὸ τοῦ τέλους τοῦ γεύματος ἐτελείωσε τὸ κρασί· τοῦτο ἐπροξένησε βεβαίως εἰς τοὺς νεοῦμφοὺς ἐντροπὴν καὶ λύπην. Ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐννοήσασα τοῦτο καὶ παρατηρήσασα τὴν λύπην τοῦ γαμβροῦ καὶ τῆς νύμφης, εἶπε σιγὰ πρὸς τὸν υἱὸν της· « Δὲν ἔχουσιν οἶνον »· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη. « Τί μᾶς μέλει, ἀκόμη δὲν ἦλθεν ἡ ὥρα μου. » Ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἔχουσα πεποίθησιν εἰς τὴν θείαν δύναμιν καὶ καλοκάγαθίαν τοῦ υἱοῦ της, ὅτι δὲν θὰ ἀρνηθῆ εἰς αὐτὴν τριαύτην χάριν, εἶπεν εἰς τοὺς ὑπηρέτας. « Κἀμετε ὅ,τι θὰ σᾶς εἶπῃ ὁ υἱός μου ». Ἦτο δὲ ἐκεῖ πλησίον ἅ πῆλιναι στάμνοι, τὰς ὁποίας ἐγέμιζον νερόν, διὰ νὰ νίπτωσι τὰς χεῖρας καὶ τὸ στόμα, πρὸ τοῦ φαγητοῦ, καὶ μετὰ τὸ φαγητὸν, καὶ διὰ νὰ πλύνωσι τὰ σκεύη τῆς τραπέζης, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ᾔηνε πάντοτε καθαρὰ. Μετ' ὀλίγον λέγει ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς ὑπηρέτας· « Γεμίσατε τὰς στάμνους νερόν » οἱ δὲ ὑπηρέται ἕκαμαν καθὼς διετάχθησαν. Λέγει πάλιν πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς· « Φέρετε αὐτὰς εἰς τὸν Ἀρχιτρίκλινον » καὶ οἱ ὑπηρέται τὰς ἔφερον. Ὁ δὲ Ἀρχιτρίκλινος, ἀφ' οὗ ἔπιεν ὀλίγον διὰ δοκιμὴν, εἶδεν ὅτι εἶναι ἐξάριετος οἶνος. Τότε λέγει εἰς τὸν νυμφῖον. « Συνήθως, πρῶτον προσφέρουσι τὸν καλὸν οἶνον, καὶ ἀφ' οὗ οἱ συγγευματίζοντες πῖωσιν ἄρκετόν, τότε προσφέρουσι καὶ τὸν κατώτερον· σὺ ὅμως ἔκαμες τὸ ἐναντίον. Ἔδωκας πρῶτον τὸν κατώτερον οἶνον καὶ ἐφύλαξας τὸν καλλίτερον εἰς τὸ τέλος. Ὁ γαμβρὸς δὲν ἐγνώριζε πόθεν

εὐρέθη ἐκεῖ ὁ καλὸς οἶνος· μετὰ ταῦτα ὁμῶς ἔμαθεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς μετέβαλε τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον.†

Τοῦτο εἶνε τὸ πρῶτον θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ὁ Ἰησοῦς, οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐπίστευσαν, ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς ὑπήκουε καὶ ἐσέβετο τὴν μητέρα του, ὡς καλὸς υἱὸς, διότι τὰ καλὰ τέκνα σέβονται τοὺς γονεῖς των.

§ 51.

Ὁ Ἰησοῦς εὐλογεῖ τὰ παιδιά.

Ἡ φήμη τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἡ εὐεργετικὴ δύναμις τῶν θαυμάτων του, διεδόθη πανταχοῦ. Πολλοὶ ἄνθρωποι συνηθροίζοντο καθ' ἐκάστην περὶ αὐτὸν διὰ νὰ ἀκούωσι τὰ θεῖά του λόγια καὶ νὰ ἰατρευῶνται ἀπὸ τὰς διαφόρους ἀσθενείας των.

Μίαν ἡμέραν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ πρωῆας μέχρι ἐσπέρας ἐδίδασκε καὶ ἐθεράπευε τοὺς πρὸς αὐτὸν φερομένους ἀσθενεῖς. Περὶ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου, τινὲς θεοσεβεῖς μητέρες, ἄλλαι μὲν βαστάζουσαι τὰ μικρὰ τέκνα των εἰς τὰς ἀγκάλας των, ἄλλαι δὲ κρατοῦσαι αὐτὰ ἀπὸ τὰς χεῖρας, ἔφερον αὐτὰ εἰς τὸν Ἰησοῦν, διὰ νὰ θέσῃ ἐπάνω εἰς αὐτὰ τὰς χεῖράς του καὶ νὰ τὰ εὐλογῆσῃ. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἰδόντες ταῦτα, πρὸς μὲν τὰ μικρὰ παιδιά ἐμίλησαν ἀποτόμως, τὰς δὲ μητέρας ἐπέπληξαν, διότι ἔφερον τὰ τέκνα των τὴν ὥραν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐμελλε νὰ ἀποσυρθῇ ὁ διδάσκαλός των διὰ νὰ ἀναπαυθῇ. Ὁ ἀγαθὸς Ἰησοῦς ὁμῶς, ὅστις ἠγάπα καθ' ὑπερβολὴν τὰ μικρὰ καὶ ἄκακα παιδιά· μετ' ὧν γλυκεῖαν καὶ συμπαθητικὴν ἐκάλεσεν αὐτὰ νὰ

ἐλθῶσι πλησίον του, εἰς δὲ τοὺς μαθητάς του εἶπεν. « Ἄφε-
 τε τὰ παιδιά νὰ ἐλθωσι πρὸς ἐμὲ καὶ μὴ τὰ ἐμποδίζητε,
 διότι τῶν τοιούτων εἶνε ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν· καὶ σὰς
 διαβεβαιῶ ὅτι, ὅστις δὲν γίνεи ταπεινός, ἀθῶος καὶ ἄκα-
 κος, ὡς τὰ μικρὰ ταῦτα παιδιά, δὲν θὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. »
 Μετὰ ταῦτα ἔλαβεν ὁ Ἰησοῦς τὰ μικρὰ εἰς τὰ ἀγκάλας του,
 τὰ ἐθώπευσε, τὰ ἠσπάσθη καὶ τὰ ὑλόγησεν· εἶτα εἶπε
 πρὸς τοὺς ἐκεῖ παρευρισκομένους. « Ὅστις κάμει καλὸν εἰς
 ἓν μικρὸν παιδίον, τὸ κάμνει εἰς ἐμὲ, καὶ ὅστις κάμει εἰς
 αὐτὸ κακὸν, τὸ κάμνει πάλιν εἰς ἐμέ· καλλίτερον θὰ ᾔτο
 διὰ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, νὰ δέσωσιν εἰς τὸν λαϊμόν του
 μίαν μεγάλην πέτραν καὶ νὰ τὸν ρίψωσιν εἰς τὴν θάλασσαν.
 Ὅθεν προσέχετε καλῶς, ἵνα μὴ καταφρονήσητε ἓν ἀπὸ τῶν
 μικρὰ ταῦτα παιδιά.

Εἰς τὰ φύλλα, ὦ παιδιά, τοῦ βιβλίου τοῦ χρυσοῦ,
 ἀναγίνωσκε τὸν βίον τοῦ Σωτῆρος Ἰησοῦ.

Πρὸς αὐτὸν ἐπροσκαλοῦσε τὰ παιδιά ὁ Χριστός·
 ὡς ἀρνία τ' ἀγαποῦσε, ὁ βοσκός των ὁ πιστός.

Ὅποτε, ὦ Μεσσία, κατῆλθες εἰς τὴν γῆν,
 Ἠγάπας τὰ παιδιά μὲ τρυφερὰν στοργήν.
 Ἐλλά, ὦ χάρις θεία, τὴν γῆν καταλιπὼν
 καὶ πάλιν τὰ παιδιά δὲν παύεις ἀγαπῶν.

Χριστός ὁ λυτρωτής μου, ἡ δόξα μου Χριστός,
 αὐτὸν ἐπὶ ζωῆς μου θ' ἀκολουθῶ πιστῶς.

Ἰησοῦ, Θεοῦ σοφία
 πῶς ἠγάπας τὰ παιδιά.
 Πῶς ἠγάπας νὰ τὰ βλέπης,
 κ' εἰς καλὸν νὰ τὰ προτρέπης;
 Τώρα τὰ μικρὰ παιδιά
 δὲν σὲ βλέπομεν πλησίον.
 Ὅμως κ' ἐκ τοῦ παραδείσου
 ἀγαπᾷς ἡμᾶς ἐξ ἴσου.

§ 52.

Ὁ ἐλεήμων Σαμαρείτης.

Ἦλθε ποτὲ πρὸς τὸν Ἰησοῦν νομικός τις καὶ τὸν ἠρώτησε λέγων· « Διδάσκαλε, τί νὰ κάμω διὰ νὰ κληρονομήσω τὴν αἰώνιον ζωὴν; » Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· « τί εἶνε γεγραμμένον εἰς τὸν νόμον, πῶς ἀναγινώσκεις; » Καὶ ἐκεῖνος ἀποκριθεὶς εἶπεν· « Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. » Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· « τοῦτο καὶ σὺ κάμνε καὶ θέλεις κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν. » Ὁ νομικός ἠρώτησε πάλιν τὸν Ἰησοῦν λέγων· « καὶ ποῖος μοὶ εἶνε πλησίον; » Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀντιπάσης ἄλλης ἀπαντήσεως, τῷ διηγήθη τὴν ἐξ ἧς παραβολὴν. « Ἀνθρωπὸς τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ καὶ καθ' ὁδὸν ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ληστῶν, οἱ ὁποῖοι, ἀφ' οὗ τοῦ ἐπῆραν ὅ,τι εἶχε καὶ τὸν κατεπλήγωσαν, τὸν ἀφήσαν ἐκεῖ ἡμιθανῆ καὶ ἀνεχώρησαν. Κατὰ τύχην διέβαινεν ἀπὸ τὴν ὁδὸν ἐκείνην ἱερεύς τις, ὅστις ἰδὼν αὐτὸν πληγωμένον, ἀπέραςε, χωρὶς νὰ δώσῃ καμμίαν προσοχὴν. Μετ' ὀλίγον διέβαινε καὶ λευίτης τις, ὅστις ἰδὼν τὸν δυστυχῆ ἐκεῖ-

νον ἄνθρωπον, ἀπέρασε καὶ αὐτὸς χωρὶς κἂν νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τί ἔπαθε. Σαμαρείτης τις ἀπερνῶν ἐκεῖθεν καὶ ἰδὼν τὸν ἄνθρωπον πληγωμένον, τὸν ἐλυπήθη καὶ ἀμέσως κατέβη ἀπὸ τὸ ζῶόν του, τὸν ἐπλησίασε, τὸν ἠρώτησε τί ἔπαθε, τὸν παρηγόρησε, τοῦ ἔπλυνε τὰς πληγὰς μὲ ἔλαιον καὶ οἶνον καὶ ἀφ' οὗ τὰς ἔδωσε, τὸν ἀνεβίβασεν εἰς τὸ ἰδίον του ζῶον, τὸν ἔφερον εἰς ἓν ξενοδοχεῖον καὶ τὸν περιεποιήθη ὅλην τὴν νύκτα. Τὸ πρῶτ', ἀναγκαζόμενος ν' ἀπέλθῃ εἰς ἄλλο μέρος διὰ σπουδαίας ὑποθέσεις του, ἐκάλεσε τὸν ξενοδόχον, ἔβγαλε δύο δηνάρια καὶ τὰ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ τῷ εἶπε. «Νὰ περιποιηθῆς ὅσον δύνασαι τὸν ἄνθρωπον καὶ ὅ,τι περιπλέον ἐξοδεύσεις, ὅταν ἐπιστρέψω, σᾶς τὸ δίδω.» Ποῖος ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἐκείνους ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰησοῦς, «εἶνε πλησίον τοῦ ἐμπροσθέντος εἰς τοὺς ληστὰς;» Ὁ δὲ νομικὸς ἀπεκρίθη· «βεβαίως ἐκεῖνος ὅστις τὸν ἠλέησε.» Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τὸν νομικόν. «Ὑπαγε καὶ κἀμνε καὶ σὺ ὁμοίως.»

Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

§ 53.

Ὁ ἄσωτος υἱὸς βόσκων χοίρους.

Ὁ Ἰησοῦς διηγήθη ποτὲ εἰς τοὺς ἀκροατὰς του τὴν ἐξῆς παραβολήν· «Ἀνθρώπος τις εἶχε δύο υἱοὺς καὶ ὁ νεώτερος ἐξ αὐτῶν εἶπε πρὸς τὸν πατέρα του· «πάτερ δός μοι τὸ ἀνάλογον εἰς ἐμὲ μέρος ἐκ τῆς περιουσίας σου». Ὁ πατὴρ διεμοίρασε τὴν περιουσίαν του καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν νεώτερον τὸ ἀνάλογόν του. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ νεώτερος υἱὸς ἐσύναξεν ὅλην τὴν περιουσίαν καὶ ἀνεχώρησεν εἰς χώραν μακρὰν καὶ ἐκεῖ κατεσπατάλησεν αὐτὴν ζῶν ἄσώτως. Ἀφ' οὗ δὲ δὲν τῷ ἔμεινε πλέον λεπτὸν, συνέβη καὶ εἰς τὴν χώραν ἐκείνην μεγάλη πείνα. Ὁ ἄσωτος ἐκεῖνος νέος μὴ δυνάμενος

δι' ἄλλου μέσου νὰ περιζήται ὀλίγον ἄρτον, ὑπῆγε καὶ ἔγει-
 νεν ὑπρέτης εἰς ἓνα τῶν πολιτῶν ἐκείνης τῆς χώρας· ὁ δὲ
 κύριός του τὸν ἀπέστειλεν εἰς τοὺς ἀγρούς νὰ βόσκη χοί-
 ρους. Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖ ὑπέφερεν ἀπὸ τὴν πείναν τόσῳ, ὥστε
 ἐπεθύμει νὰ γεμίσῃ τὴν κοιλίαν του, ἀπὸ τὰ ξυλοκέρατα, τὰ
 ὁποῖα ἔτρωγον οἱ χοῖροι. Ἐν ᾧ δ' εὐρίσκετο εἰς τοιαύτην
 ἀξιοθρήνητον κατάστασιν, συνῆλθεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ
 συλλογισθεὶς τίνος υἱὸς ἦτο καὶ πῶς κατήντησεν, εἶπε καθ'
 ἑαυτὸν. « Πόσοι μισθωτοὶ τοῦ πατρός μου ἔχουσι περιττώ-
 τερον ἄρτον, ἀφ' ὅσον χρειάζονται, ἐγὼ δὲ ἀποθνήσκω ἐδῶ
 ἀπὸ τὴν πείναν! Ἄς σηκωθῶ καὶ ἄς ὑπάγω πρὸς τὸν πα-
 τέρα μου καὶ ἄς εἶπω πρὸς αὐτόν· « Πάτερ ἤμαρτον εἰς τὸν
 Οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου καὶ δὲν εἶμαι πλέον ἄξιος νὰ ὀνο-
 μάζωμαι υἱὸς σου, κάμε με ὡς ἓνα ἀπὸ τοὺς μισθωτοὺς σου ».
 Καὶ σηκωθεὶς ἀμέσως ἐπέστρεψεν εἰς τὸν πατέρα του.
 Ἡ μετάνοια σώζει τὸν ἄνθρωπον.

§ 54.

Ἐπιστροφή τοῦ ἀσώτου υἱοῦ εἰς τὸν
 πατρικὸν του οἶκον.

Ὁ ἀσώτος υἱὸς εἶχε γείνει ἀγνώριστος ἐκ τῆς γυμνότητος,
 ὑπαρότητος καὶ ἰσχυρότητος. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο κάτω-
 χρον ἐκ τῆς πείνης, οἱ πόδες του ἀνυπόδητοι καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ
 παρίστα ἐν ἀξιολύπητον θέαμα, ἔχων ἐσκυμμένην τὴν κεφα-
 λὴν του ἐκ τῆς ἐντροπῆς, σκεπτόμενος μὲ τί πρόσωπον νὰ
 παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ πατρός του εἰς τοιαύτην οἰκτρὰν
 κατάστασιν εὐρισκόμενος. Ὁ πατὴρ του εἶδεν αὐτὸν μακρό-
 θεν ἐρχόμενον καὶ τὸν εὐσπλαγγίσθη· τρέξας δὲ εἰς προῦ-
 πάντησίν του, ἔπεσεν εἰς τὸν τράχηλόν του καὶ τὸν κατε-

φίλει. Ὁ ἄσωτος υἱὸς ἤρχισε τότε μετὰ δακρῦνών νὰ παρακαλῆ τὸν πατέρα του λέγων· «Πάτερ ἤμαρτον εἰς τὸν Οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου καὶ δὲν εἶμαι πλέον ἄξιος νὰ ὀνομάζωμαι υἱὸς σου». Ὁ πατὴρ χωρὶς νὰ εἶπη τίποτε πρὸς τὸν υἱὸν του, λέγει εἰς τοὺς ὑπηρετάς του. «Φέρετε ἐδῶ ἀμέσως τὴν πρώτην στολὴν τοῦ υἱοῦ μου καὶ ἐνδύσατέ τον· δότε δακτυλίδιον εἰς τὴν χεῖρά του καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας του· λάβετε δὲ καὶ τὸν μόνον τὸν σιτευτὸν καὶ θυσιάσατέ τον, διὰ νὰ φάγωμεν καὶ νὰ εὐφρανθῶμεν· διότι οὗτος ὁ υἱὸς μου νεκρὸς ἦτο καὶ ἀνέζησε, χαμένος δὲ καὶ εὐρέθη». Πάντα τὰ διαταχθέντα ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐγένοντο ταχέως· χαρὰ δὲ καὶ ἀγαλλίασις διεχύθη εἰς ἅπασαν τὴν οἰκίαν· μετὰ τοὺς δὲ καὶ μουσικὰ ὄργανα ἐπανηγουρίζετο ἡ μετάνοια καὶ ἡ ἐπιστροφή τοῦ ἀσώτου υἱοῦ εἰς τὸν πατρικὸν του οἶκον.

Τὰ καλὰ τέκνα εἶνε ἡ χαρὰ τῶν γονέων.

§ 55.

Ζηλοτυπία τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ.

Ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ φιλοστόργου καὶ εὐσπλαγγνοῦ ἐκείνου πατρὸς, ἦτο εἰς τὸν ἀγρόν, ὅτε ὁ ἀδελφὸς του ἦλθε, καὶ ἠγνῶει τὰ ἐν τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ συμβαίνοντα. Πλησιάζας δὲ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς του ἤκουσεν εἰς αὐτὴν μουσικὴν, ἄσματα καὶ χοροὺς. Ἐκάλεσε δὲ ἓνα τῶν ὑπηρετῶν καὶ τὸν ἠρώτα, τί εἶνε ταῦτα· ὁ δὲ ὑπηρετῆς ἀπεκρίθη· «Ὁ ἀδελφός σου ἦλθε καὶ ὁ πατὴρ σου ἔθυσεν τὸν μόνον τὸν σιτευτὸν, διότι τὸν ἀπῆλαυσεν ὑγιᾶ.» Ἡ εἶδησις αὐτῆ διήγειρε τόσῃ λύπην καὶ ἀγανάκτησιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ, ὥστε δὲν ἤθελε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν. Πληροφορηθεὶς περὶ τούτου ὁ πατὴρ ἐξῆλθε καὶ τὸν παρεκάλει νὰ εἰσέλθῃ, ἀλλ' ἐκεῖνος εἶπε πρὸς τὸν πατέρα του. «Ἐγὼ

τόσα ἔτη ἐργάζομαι πλησίον σου καὶ οὐδέποτε προσταγὴν σου τινὰ παρέβην καὶ δὲν μοι ἔδωκας ποτὲ οὔτε ἐν ἐρίβιον διὰ νὰ εὐφρανθῶ καὶ ἐγὼ μὲ τοὺς φίλους μου· τῶρα δὲ οὗτος ἦλθεν οὗτος ὁ υἱός σου, ὅστις κατέφαγε καὶ κατεσπατάλησεν τὴν περιουσίαν σου εἰς αἰσχροὺς πράξεις, ἐθυσίασας πρὸς χάριν του τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.» Ὁ δὲ πατὴρ μετὰ πραότητος εἶπε πρὸς αὐτόν· «τέκνον μου, σὺ πάντοτε εἶσαι μαζὶ μου, καὶ ὅλα ὅσα ἔχω ἰδικά σου εἶνε· ἔπρεπε λοιπὸν τῶρα καὶ σὺ νὰ χαρῆς καὶ νὰ εὐφρανθῆς, διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀδελφοῦ σου· διότι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦτο καὶ ἀνέζησεν ἀπολωλώς δὲ καὶ εὐρέθη.»

Ἡ ζηλοτιμία εἶναι κάκιστον ἐλάττωμα.

§ 56.

Ὁ ἀσπλαγχνὸς δούλος τοῦ εὐσπλαγχνου βασιλέως.

Διὰ νὰ παρακινήσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν, εἶπε ποτὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς ἀκροατάς του τὰ ἑξῆς. «Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὁμοιάζει μὲ βασιλέα, ὅστις ἐζήτησε λογαριασμὸν ἀπὸ τοὺς δούλους του. Ἐβρeron δὲ πρὸς αὐτὸν ἕνα ὀφειλέτην, ὅστις τῷ ἐχρεώσται δέκα χιλιάδας τάλαντα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ποσὸν τοῦτο ἦτο μέγιστον, ὁ δὲ ὀφειλέτης δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ πληρώσῃ, διέταξεν ὁ βασιλεὺς νὰ πωληθῶσι πάντα ὅσα εἶχε· προσέτι αὐτός, ἡ γυνὴ του καὶ τὰ τέκνα του. Τότε ὁ δούλος ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως καὶ τὸν παρεκάλει μετὰ δακρύων, λέγων· «Κύριε, ἔχε ὑπερμονήν· δός μοι ἀκόμη καιρὸν καὶ ὅλα θέλω σοὶ τὰ πληρώσει.» Ὁ βασιλεὺς εὐσπλαγχνίσθη τὸν δούλον ἐκεῖνον καὶ ὄχι μόνον τὸν ἠλευθέρωσεν, ἀλλὰ τοῦ ἐχάρισε καὶ ὅλο τὸ μεγάλο ἐκείνο χρέος. Ἄλλ' ἐν ᾧ ὁ δούλος οὗτος ἐξήρχετο ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ ἐλεήμονος ἐκείνου βασιλέως, ἀπήντησεν ἐν

σύνδουλόν του, ὅστις τῷ ἐχρεώσται μικρόν τι χρέος, 100
 δηνάρια. Τὸν ἐπίασεν εὐθύς ἀπὸ τὸν λαϊμόν, τὸν ἐκράτει δυ-
 νατὰ καὶ μὲ φωνὰς ἀγρίας καὶ ἀπειλητικὰς τῷ ἔλεγε. «Θέ-
 λω νὰ μὲ πληρώσης ἀμέσως ὅ,τι μοῦ χρεωσταις.» Ὁ σύνδου-
 λός του ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του καὶ τὸν παρεκάλει κλαίων
 καὶ λέγων πρὸς αὐτόν. «Σὲ παρακαλῶ, ἔχε ὀλίγην ὑπομω-
 νήν. Δός μοι μικρὰν προθεσίμην καὶ ὅλα θὰ σοὶ τὰ πληρώ-
 σω.» Ἄλλ' ἐκεῖνος χωρὶς νὰ λυπηθῆ, τὸν ἔβαλεν εἰς τὴν φυ-
 λακὴν, ἕως οὗ νὰ τῷ πληρώσῃ τὸ χρέος. Ἰδόντες οἱ ἄλλοι
 δοῦλοι τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν πολὺ καὶ ἀνέφερον ταῦτα εἰς
 τὸν βασιλέα. Ὁ βασιλεὺς ἀκούσας ταῦτα ὠργίσθη σφόδρα,
 καὶ διέταξε νὰ φέρωσι τὸν ἀνελετήμονα δούλον ἐνώπιόν του,
 πρὸς τὸν ὅποιον εἶχε χαρίσει τόσα καὶ τῷ λέγει. «Πληρὲ
 δοῦλε, ἐγὼ σοὶ ἐχάρισα ὅλον τὸ χρέος σου, ἐπειδὴ μὲ παρε-
 κάλεσας· δὲν ἔπρεπε καὶ σὺ νὰ ἐλεήσῃς τὸν σύνδουλόν σου,
 καθὼς ἐγὼ σὲ ἠλέησα;» Διέταξε δ' ὁ βασιλεὺς νὰ ριφθῆ ὁ
 κακὸς οὗτος δούλος εἰς τὴν φυλακὴν, ἕως οὗ νὰ πληρώσῃ ὁ-
 λον τὸ χρέος του.»

Ἔτι δὲν θέλεις νὰ σοῦ κάμωσι, μὴ κάμνε καὶ σὺ εἰς τοὺς
 ἄλλους.

§ 57.

Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἰησοῦ.

Τρία ἔτη ὁ Ἰησοῦς ἐκήρυττε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, προσπα-
 θῶν δι' αὐτοῦ νὰ καταστήσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀγαθοὺς. Τρία
 ἔτη ἐθεράπευε τοὺς ἀσθενεῖς, ἀπὸ πᾶσαν ἀσθένειαν, καὶ πολ-
 λοι ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Οἱ ἄρχοντες ὁμῶς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ
 ἔθους, ἀκούοντες τὰ θεῖα τοῦ Ἰησοῦ λόγιζ καὶ βλέποντες
 τὰ θαύματα, τὰ ὅποια ἔκαμνε, τὴν ἀγάπην δὲ καὶ τὸ σέβας
 τὸ ὅποιον ὁ λαὸς εἶχε πρὸς αὐτόν, ἀπὸ καὶ αὐτοὶ νὰ τὸν

ἀγαπῶσι, καὶ νὰ τὸν σέβωνται, τὸν ἐφθόνουν καὶ τὸν ἐμί-
 σουν. Ὁ φθόνος τῶν κακῶν τούτων ἀνθρώπων εἶχε διαφθεί-
 ρει τὴν καρδίαν των, ὥστε ἀπεφάσισαν νὰ θανατώσωσι τὸν
 ἀγαθὸν Ἰησοῦν· ἐφοβοῦντο ὅμως τὸν λαόν. Μεταξὺ τῶν 12
 μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ ἦτο καὶ εἷς ὀνομαζόμενος Ἰούδας Ἰσκα-
 ριώτης, ὅστις ὡμοιάζε μὲ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Ἰησοῦ καὶ συ-
 νεννοεῖτο μὲ αὐτούς. Οὗτος ἐπορεύθη μίαν νύκτα πρὸς αὐ-
 τοὺς καὶ τοῖς λέγει· «τί θὰ μοὶ δώσητε διὰ νὰ σᾶς παρωδώ-
 σω αὐτόν;» Οὗτοι δὲ ὑπεσχέθησαν νὰ τῷ δώσωσι 30 ἀργύ-
 ρια, τὰ ὁποῖα ἰσοδυναμοῦσι μὲ 86 δραχμὰς καὶ 70 λεπτά.
 Διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο ὑπεσχέθη ὁ Ἰούδας νὰ παραδώσῃ τὸν δι-
 δάσκαλόν του, καὶ ἔκτοτε ἐζήτει εὐκαιρίαν νὰ ἐκτελέσῃ τὴν
 ὑπόσχεσίν του. Πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν κέδρων εἰς τοὺς
 πρόποδας τοῦ ὄρου τῶν ἐλαιῶν ἦτο χωρίον ὀνομαζόμενον
 Γεθσημανῆ· ἐκεῖ ἦτο κῆπος κατάφυτος ἀπὸ διάφορα δένδρα
 καὶ ἰδίως ἀπὸ ἐλαίας. Εἰς τὸν κῆπον τοῦτον συνήθως διενυ-
 κτέρευεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του προσευχόμενος. Ὁ
 Ἰούδας ἐγνώριζε τοῦτο. Ὁ Ἰησοῦς εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν Ἱερουσα-
 λὴμ διὰ νὰ ἐορτάσῃ τὸ Πάσχα. Τὴν πέμπτην ἡμέραν τῆς ἐβδο-
 μάδος τοῦ Πάσχα ἐδείπνησε μετὰ τῶν μαθητῶν του, ἀφ' οὗ
 προηγουμένως ἔπλυε τοὺς πόδας αὐτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων, ὁ
 Πέτρος μόνος ἠρνήθη, νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας του ὁ διδάσκα-
 λός του· καὶ τότε μόνον ἠναγκάσθη νὰ δεχθῇ τοιαύτην πε-
 ριποίησιν, ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν του, ὅτε εἶπε πρὸς αὐτόν,
 ὅτι ἂν δὲν τοῦ πλύνῃ τοὺς πόδας δὲν θὰ ἔχει μέρος μὲ αὐ-
 τόν.—Ὁ Ἰησοῦς, καθὸ καρδιογνώστης, ἐγνώριζε καὶ τὴν
 προδοσίαν τοῦ Ἰούδα· εἶπε δὲ ἐν τῷ δεῖπνῳ· «Εἷς ἀπὸ ἐσᾶς
 θὰ μὲ προδώσῃ εἰς τοὺς ἐχθροὺς μου». Οἱ μαθηταὶ του συνε-
 τράχησαν καὶ ἠρώτα ὁ εἰς τὸν ἄλλον, ποῖος εἶνε οὗτος·

ἤρώτησαν δὲ καὶ τὸν Ἰησοῦν, ποῖος εἶνε; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, «ὥστις βάψει τὸ ψωμίον μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ πινάκιον, ἐκεῖνος εἶνε.» ἐννοῶν τὸν Ἰούδα τὸν Ἰσκαριώτην. Τότε ὁ Ἰουδας ἐγερθεὶς ἐκ τῆς τραπέζης μετέβη εἰς τοὺς ἄρχοντας τῶν Ἰουδαίων.

Ὁ Πέτρος δὲν ἤθελε νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας τοῦ ὁ διδάσκαλός του, ἐπειδὴ ἕκαστος ὀφείλει νὰ σέβηται τοὺς ἀνωτέρους του.

§ 58.

Θλίψις καὶ ἀγωνία τοῦ Ἰησοῦ:

Ὅτε ὁ δόλιος ἐκεῖνος μαθητὴς ἠγέρθη ἐκ τῆς τραπέζης, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ διδασκάλου του, ὁ Ἰησοῦς γνωρίζων, ὅτι ἐπλησίασεν ἡ ὥρα διὰ νὰ παραδοθῇ καὶ νὰ θανατωθῇ ἀδίκως, ὡς φιλόστοργος πατὴρ ὅστις μέλλει νὰ ἀποθάνῃ, ἔδωκε διαφόρους συμβουλὰς καὶ παραγγελίας εἰς τοὺς 11 μαθητάς του, πρὸ πάντων, ὅσα κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ἐμελλον νὰ συμβῶσι. Πρὸ πάντων δὲ παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς νὰ ἔχωσιν ἀγάπην μεταξύ των. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μαθηταὶ του ἐλυποῦντο, ὁ Ἰησοῦς παρηγορῶν αὐτοὺς, τοῖς εἶπε, ὅτι πάλιν θὰ τὸν ἴδωσι καὶ, ὅτι θὰ τοῖς πέμψῃ τὸ Πανάγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν πατέρα του, τὸν Οὐράνιον Θεόν, διὰ νὰ ᾔηνε πάντοτε μαζύ των. Μετὰ ταῦτα εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του. «Σηκωθῆτε, ἅς ἀναχωρήσωμεν ἀπ' ἐδῶ.» Ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ του ἠγέρθησαν καὶ ἀφ' οὗ ἔφαλον, εὐχαριστήριον ὕμνον πρὸς τὸν Θεόν κατὰ τὴν συνήθειάν των, ἐπορεύθησαν εἰς τὸ ὄρος τῶν ἔλαιων. Ἄλλὰ καὶ καθ' ὁδὸν ὁ ἀγαθὸς διδάσκαλος, δὲν ἔπαυε παρηγορῶν καὶ συμβουλευὼν τοὺς μαθητάς του. Πλησιάσας δ' Ἰησοῦς εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἐστάθη παρὰ τὸν γείμαρ-

ρον τῶν Κέδρων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαθητῶν του, εἰς τὴν ἡσυχίαν τῆς νυκτός, καὶ ἀνυψώσας τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν οὐρανόν, προσηύχετο, παρακαλῶν τὸν Οὐράνιον αὐτοῦ πατέρα ὑπὲρ τῶν μαθητῶν του καὶ πάντων τῶν πιστευόντων εἰς αὐτόν. Ἀφ' οὗ ἐτελείωσε τὴν προσευχὴν του, διέβη μετὰ τῶν μαθητῶν του πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἐλαιῶν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κήπον. Ἐκεῖ δὲ εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς του. «Καθήσατε ἐδῶ σεῖς, διὰ νὰ ὑπάγω ἐκεῖ νὰ προσευχηθῶ. Προσεύεσθε δὲ καὶ σεῖς, διὰ νὰ μὴ περιπέσητε εἰς πειρασμόν.» Παρέλαβε δὲ μαζύ του τὸν Πέτρον, τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην καὶ ἐπροχώρησεν εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ κήπου καὶ κυριευθεὶς ὑπὸ φόβου, εἶπε πρὸς τοὺς τρεῖς μαθητάς του. «Περίλυπος ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου. Ἀλλὰ μείνετε ἐδῶ καὶ γρηγορεῖτε μαζύ μου καὶ προσεύχεσθε.» Ἀπεμακρύνθη δ' ἀπ' αὐτοὺς ὡς μίαν βολὴν λίθου, καὶ γονατίσας προσηύχετο λέγων· «Πάτερ, ἐὰν ᾔηνε δυνατόν, ἄς παρέλθῃ ἀπὸ ἐμὲ τὸ ποτήριον τοῦτο· ἅ· γείνη ὅμως τὸ θέλημά σου καὶ ὄχι τὸ ἰδικόν μου.» Ἐπιστρέψας εὗρε τοὺς τρεῖς μαθητάς του κοιμωμένους καὶ λέγει πρὸς αὐτούς. «Κοιμᾶσθε, δὲν ἠδυνήθητε νὰ ἀγρυπνήσητε μίαν ὥραν μαζύ μου; Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, διὰ νὰ μὴ πέσητε εἰς πειρασμόν.» Τότε πάλιν ἀπομακρυνθεὶς ὁ Ἰησοῦς προσηυχῆθη ὡς πρότερον, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐπιστρέψας εὗρε τοὺς τρεῖς μαθητάς βυθισμένους εἰς τὸν ὕπνον. Τότε λέγει πρὸς αὐτούς ὁ Ἰησοῦς. «Πῶς δύνασθε εἶναι νὰ κοιμᾶσθε! Σηκωθῆτε καὶ προσεύχεσθε.» Οἱ ὀφθαλμοὶ ὅμως τῶν μαθητῶν του ἦσαν βεβαρυμένοι ἐκ τῆς λύπης καὶ τοῦ ὕπνου. Πάλιν ἐκ τρίτου ὁ Ἰησοῦς ἀπεμακρύνθη καὶ προσηυχῆθη λέγων.

• Πάτερ, ἐὰν ᾔηνε δυνατόν ἄς μὴ πῶ τὸ ποτήριον τοῦτο·

γενηθήτω ὁμῶς τὸ θέλημά σου. Τότε Ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ τὸν ἐνίσχυσε καὶ τὸν ἐνεθάρρυνε διὰ νὰ ὑποφέρῃ τὸν θάνατον, ὁ δὲ Ἰησοῦς παρηγορηθεὶς ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς μαθητάς του.

Ἐκεῖνος τρεῖς προσηχήθη πρὸς τὸν Οὐράνιον αὐτοῦ Πατέρα, ὁ δὲ Θεὸς ἀπέστειλεν εἰς αὐτὸν παρήγορον Ἄγγελον. Καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ προσευχώμεθα πρὸς τὸν Θεόν, διότι ὁ αἰτῶν λαμβάνει, ὁ ζητῶν εὐρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοίγεται.

§ 59.

Ἐπιβάνει ὁ Ἰησοῦς συλλαμβάνεται.

Ἐκεῖνος ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς μαθητάς του φαιδρὸς, παρηγορημένος καὶ πλήρης γενναιότητος. Εὔρε δὲ τοὺς μαθητάς του κοιμωμένους καὶ λέγει πρὸς αὐτούς. « Ἀκόμη κοιμᾶσθε καὶ ἀναπαύεσθε ; Ἴδου ἔφθασεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ προδότης μου ἐπλησίασε. » Μόλις εἶχε προφέρει τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰησοῦς καὶ ἰδοὺ ὁ Ἰούδας ἐμβαίνει εἰς τὸν κῆπον συνοδευόμενος ἀπὸ πλῆθος στρατιωτῶν καὶ ὑπηρέτων τῶν ἀρχιερέων, κρατούντων εἰς τὰς χεῖράς των, φανούς, λαμπάδας, ξίφη καὶ λόγγας. Ὁ κῆπος ὅλος κατεφωτίσθη ἀπὸ τὴν λάμψιν τῶν λαμπάδων, ἀντήχει δὲ καὶ ἀπὸ τὸν κρότον τῶν ὄπλων. Οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ὑπηρεταὶ δὲν ἐγνώριζον τὸν Ἰησοῦν· διὰ τοῦτο ὁ Ἰούδας τοὺς προεῖπεν· « ἐκείνον τὸν ὁποῖον φιλήσω, αὐτὸς εἶνε, τοῦτον πιάσατε. » Ὁ Ἰούδας προχωρήσας καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, εἶπε· « χαῖρε, διδάσκαλε, » καὶ τὸν ἐφίλησε. Τότε ὁ Ἰησοῦς τῷ λέγει, « φίλε, διὰ τί ἤλθες ἐδῶ ; » Πλησιάσας δὲ τοὺς ὀπλοφόρους λέγει πρὸς αὐτούς· « ποῖον ζητεῖτε ; » Οὗτοι δὲ ἀπεκρίθησαν. « Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. » Τότε ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτούς· « Ἐγὼ εἶμαι. » Οἱ δὲ ὑπηρεταὶ καὶ οἱ στρατιῶται ἐκπλαγέν-

τες, ἐστράφησαν πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἄφ' οὗ παρήλθεν ὀλίγη ὥρα καὶ συνήλθον εἰς τὸν ἑαυτὸν τους ἀπὸ τὸν τρόμον, ἠρώτησε πάλιν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, ἀποῖον ζητεῖτε;» Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· « Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. » Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε. « Σὰς εἶπον ὅτι ἐγὼ εἶμαι, ἐὰν ζητῆτε ἐμὲ, ἀφήσατε τοὺς ἄλλους νὰ ὑπάγωσι. » Τότε οἱ στρατιῶται ἐπλησίασαν διὰ νὰ συλλάβωσι τὸν Ἰησοῦν. Ὁ Πέτρος ἐξ ὑπερβολικῆς ἀγάπης πρὸς τὸν διδάσκαλόν του, ἔσυρε τὴν μάχαιράν του καὶ ἀπέκοψε τὸ δεξιὸν ὠτίον τοῦ ὑπηρέτου τοῦ ἀρχιερέως, ὀνομαζομένου Μάλχου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τὸν Πέτρον· « Πέτρε, ἤσύχασε, καὶ βάλε ἀμέσως τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην, διότι ὅστις σύρει μάχαιραν ἐναντίον ἄλλου, εἶνε ἄξιος νὰ ἀποθάνῃ καὶ αὐτὸς μὲ μάχαιραν. » Καὶ ἐθεράπευσε τὸ οὖς τοῦ Μάλχου. Ὁ Ἰησοῦς ἐξέτεινεν ἐκουσίως τὰς χεῖράς του, οἱ δὲ στρατιῶται τὸν ἔδεσαν. Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔφθασαν μερικοὶ ἀρχιερεῖς, καὶ τινες ἀρχισυναγωγοὶ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὸν κῆπον· εἰς τοὺς ὁποίους εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· « ἐναντίον μου ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, διὰ νὰ μὲ συλλάβητε ὡς ληστήν; Καθ' ἡμέραν δὲν ἦμην μεταξὺ σας εἰς τὸ Ἱερὸν διδάσκων; » Ἐν ᾧ ὁ Ἰησοῦς ἐφέρετο δεδεμένος, πάντες οἱ μαθηταὶ του, ἔφυγον. Μόνος ὁ Ἰωάννης τὸν παρηκολούθει καὶ μακρόθεν ὁ Πέτρος.

Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀδίκως συλλαμβανόμενος, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τοὺς ὑπηρέτας τῆς ἐξουσίας, διότι ὅστις ἐναντιόνηται εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἀντιστέκει εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

§ 60.

Ἡ ἀνάκρισις τοῦ Ἰησοῦ.

Οἱ στρατιῶται ἔφερον τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀν.

να, ὅστις ἦτο πενθερός τοῦ Καϊάφα. Ἦτο δὲ ὁ Καϊάφας Ἀρχιερεὺς ἐκείνου τοῦ ἔτους. Ὁ Ἄννας ἦτο γέρον καὶ ὁ λαὸς τὸν ἐσέβετο. Ὁ Ἄννας ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν του καὶ περὶ τῆς διδασκαλίας του· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη. «Ἐγὼ παρησία ἐλάλησα εἰς τὸν κόσμον· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδασκον εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ εἰς τὸν Ναὸν, ὅπου συνηθροίζοντο ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ποτὲ δὲν ἐδίδαξα εἰς τὸ κρυπτόν. Ἐρωτήσατε μᾶλλον τοὺς ἀκροατάς μου, τί ἔλεγον πρὸς αὐτούς.» Ἰστάμενος δὲ πλησίον αὐτοῦ ὑπηρέτης τις, ἔδωκεν ἐν ῥάπισμα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ καὶ εἶπεν· «Οὕτω ἀποκρίνεσαι εἰς τὸν Ἀρχιερέα;» ὁ δὲ Ἰησοῦς μὲ γλυκὺν καὶ ἤπιον τρόπον εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ἐὰν κακῶς ἐλάλησα μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· ἐὰν ὅμως ὠμίλησα καλῶς, διὰ τί μὲ δέρεις;» Ὁ Ἄννας ἔστειλε τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν Καϊάφραν. Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Καϊάφα εἶχον συναχθῆ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀρχιερεῖς, οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ. Εἶχον δὲ ἐκεῖ ἐτοιμοὺς πολλοὺς ψευδομάρτυρας, ἵνα εὕρωσιν αἰτίαν τινὰ νὰ καταδικάσωσι τὸν Ἰησοῦν εἰς θάνατον. Ἐφερον τὸν Ἰησοῦν ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου καὶ πολλοὶ ψευδομάρτυρες ἐλθόντες ἔλεγον ἄλλα ἀντ' ἄλλων. Τελευταῖον ἦλθον δύο ψευδομάρτυρες, οἵτινες εἶπον· «τὸν ἠκούσαμεν νὰ λέγῃ, ὅτι δύναται νὰ κρημνίσῃ τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας νὰ τὸν ἀνοικοδομήσῃ.» Τότε ὁ Ἀρχιερεὺς εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. «Δὲν ἀκούεις πόσα σοῦ καταμαρτυροῦσιν;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. Πάλιν ὁ Ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν μὲ ἐντονωτέραν φωνὴν, λέγων. «Σὲ ὀρκίζω εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος νὰ μᾶς εἰπῆς τὴν ἀλήθειαν· σὺ εἶσαι ὁ Χριστὸς υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος;» ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Ναί, ἰγὼ εἶμαι καὶ σᾶς διαβεβαίω, ὅτι θὰ ἰδῆτε τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ

διερχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ Οὐρανοῦ καὶ καθήμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ παντοδυναμοῦ Θεοῦ.» Τότε ὁ Ἀρχιερεὺς ἔσχισε τὰ ἱμάτιά του λέγων· « Αὐτὸς ἐβλασφήμησε τώρα εἰς τὸν Θεόν. Τί χρειαζόμεθα πλέον μάρτυρας; σεῖς οἱ ἴδιοι ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. Τί λοιπὸν νομίζετε νὰ τὸν κάμωμεν;» πάντες δὲ εἶπον· «Εἶναι ἔνοχος θανάτου.» Μετὰ ταῦτα οἱ ὑπηρέται καὶ οἱ στρατιῶται κατέβασαν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν αὐλὴν διὰ νὰ τὸν φυλάξωσιν, ἕως νὰ ἐξημερώσῃ. Ἐκεῖ δὲ, ἄλλοι τὸν ἔπτυσον, ἄλλοι τὸν ἐρράπιζον, ἄλλοι τοῦ ἐσκέπαζαν τὰ ὄμματα λέγοντες, προφήτευσον, Χριστὲ, ποῖος σὲ ἐκτύπησε; καὶ ἄλλοι μυρίας ἄλλας βλασφημίας ἐπρόφερον κατ' αὐτοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀδίκως ῥαπισθεὶς δὲ ὠργίσθη, διότι ὑβριζόμενοι πρέπει νὰ ἀνεχώμεθα, καταρώμενοι δὲ πρέπει νὰ εὐλογοῦμεν.

§ 61.

Ἡ ἄρνησις τοῦ Πέτρου.

Ἐν ᾧ ὠδηγεῖτο ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Ἀρχιερέως, ὁ Ἰωάννης, ἐπειδὴ ἦτο γνωστὸς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀρχιερέως, ἐμβῆκε μέσα. Παρεκάλεσε δὲ τὴν θυρωρὸν, νὰ δώσῃ τὴν ἄδειαν καὶ εἰς τὸν Πέτρον νὰ ἐμβῆ, ὅστις ἴστατο ἐξω τῆς αὐλῆς. Ἡ θυρωρὸς συγκατένευσε· ὁ δὲ Ἰωάννης ἐξεληθὼν εἰσήγαγε καὶ τὸν Πέτρον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ νύκτα ἦτο ψυχρὰ, οἱ ὑπηρέται ἤναψαν φωτίαν εἰς τὸ μέσον τῆς αὐλῆς, καὶ καθήμενοι τριγύρω ἐθερμαίνοντο. Ἐπλησίασε δὲ καὶ ὁ Πέτρος διὰ νὰ θερμανθῆ, περιμένων τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δίκης τοῦ Ἰησοῦ. Ἐκεῖ ἐλθοῦσα καὶ μία δούλη τοῦ Ἀρχιερέως καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον εἶπε· «Καὶ αὐτὸς εἶνε μὲ ἐκεῖνον τὸν Γαλιλαῖον. Ναί, ναί, καὶ σὺ εἶσαι μαθητὴς του.» Ὁ δὲ Πέ-

τρος φοβηθείς εἶπε· «οὔτε τὸν γνωρίζω τί ἄνθρωπος εἶνε.» Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Πέτρος σηκωθείς ἐξῆλθεν εἰς τὸ προαύλιον κρυφίως. Ἄνυπόμονος ὅμως ὢν ὁ Πέτρος, διὰ τὴν μάθητι ἀπεφάσισαν περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν αὐλήν. Ἐκεῖ τὸν εἶδε μία ἄλλη δούλη καὶ εὐθύς εἶπεν εἰς τοὺς παρευρισκομένους. «Καὶ αὐτὸς ἦτο μετὰ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.» Εἷς δὲ τῶν ὑπηρετῶν εἶπε πρὸς τὸν Πέτρον. «Ναὶ καὶ σὺ εἶσαι ἓνας ἀπὸ τοῦς ὀπαδοῦς του.» Ὁ Πέτρος καὶ δευτέραν φοράν ἠρνήθη λέγων. «Δὲν γνωρίζω τὸν ἄνθρωπον.» Μετ' ὀλίγον ἀφ' οὗ ἔγεινε γνωστὸν εἰς τὴν αὐλήν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς καταδικάσθη εἰς θάνατον, εἷς τῶν ὑπηρετῶν δεικνύων τὸν Πέτρον εἶπε. «Ἀληθῶς καὶ οὗτος εἶνε ἀπὸ τοῦς μαθητάς του.» Ὁ δὲ Πέτρος τρομάζας εἶπε· «δὲν ἤξεύρω περὶ τίνος μοὶ λέγεις.» Οἱ ἄλλοι ὑπηρεταὶ περικυκλώσαντες τὸν Πέτρον καὶ παρατηροῦντες αὐτὸν ἔλεγον. «Τῷ ὄντι ἀπὸ ἐκείνου εἶσαι, διότι καὶ ἡ λαλιά σου τὸ φανερόνει.» Ὁ δὲ Πέτρος ἠρνεῖτο καὶ ἀναθεματίζετο, ὅτι δὲν γνωρίζει τὸν ἄνθρωπον. Ἐν τοσοῦτῳ ἔφθασε καὶ ὁ συγγενὴς τοῦ Μάτθου, καὶ πλησιάσας πρὸς τὸν Πέτρον εἶπε· «δὲν σὲ εἶδα μαζὶ του εἰς τὸν κῆπον;» Τότε ὁ Πέτρος ἤρχισε νὰ κάμνη περισσοτέρους ὄρκους καὶ νὰ ἀναθεματίζεται, ὅτι δὲν γνωρίζει τὸν ἄνθρωπον. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην πάλιν ὁ πετεινὸς ἐφώνηξεν· ὁ δὲ Ἰησοῦς ὅστις ἐφυλάττετο εἰς τὴν αὐλήν, στράφεις παρετήρησε τὸν Πέτρον μὲ λυπηρὸν καὶ ἐλεγκτικὸν βλέμμα. Ὁ δὲ Πέτρος ἐνθυμηθεὶς τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις τῷ εἶπεν, ὅτι πρὶν ἀλέκτωρ φωνήσῃ θὰ τὸν ἀπαρνηθῇ τρεῖς, ἐξεληθὼν ἐκλαυσε πικρῶς.

Ὁ προδότης Ἰούδας μαθὼν ὅτι ὁ Ἰησοῦς καταδικάσθη εἰς θάνατον, μεταμεληθεὶς ἐπέστρεψε τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν

καὶ ἀναχωρήσας, ἀπηγγονίσθη μόνος του. Μετὰ τὰ ἀργύρια δὲ ἐκεῖνα ἠγοράσθη ὁ ἀγρὸς τοῦ κεραμέως διὰ νὰ θάπτωνται οἱ ξένοι.

§ 62.

'Ο Ἰησοῦς ἔμπροσθεν τοῦ Πιλάτου:

Τὴν Παρασκευὴν λίαν πρωτὶ συνηθροίσθησαν πάλιν μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ συνέδριον οἱ Ἀρχιερεῖς, οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, διὰ νὰ παραδώσωσι τὸν Ἰησοῦν εἰς θάνατον. Διέταξαν δὲ νὰ φέρωσιν αὐτὸν εἰς τὸ Βουλευτήριον, καὶ ἀφ' οὗ ἤλθε τὸν ἠρώτησαν πάλιν, ἐὰν αὐτὸς ἦνε ὁ Χριστός· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «ἐὰν ἐγὼ σᾶς τὸ εἶπω σεῖς δὲν θὰ πιστεύσητε· ἐὰν δ' ἐγὼ σᾶς ἐρωτήσω, σεῖς δὲν θέλετε μοὶ ἀποκριθῆ, οὔτε θέλετε με ἀπολύσει· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νῦν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου θέλει κάθεται ἐν δεξιᾷ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.» Τότε ὅλοι ἔκραξαν. «Τί μᾶς χρειάζονται πλέον ἄλλαι μαρτυρίαι ;» Τότε ἐσηκώθησαν ὅλοι καὶ διέταξαν νὰ δέσωσι τὸν Ἰησοῦν καὶ νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὸν Πιλάτον, ὅστις ἦτο Ῥωμαῖος Ἡγεμὼν.—Εἰς τοὺς Ἰουδαίους δὲν ἦτο συγχωρημένον ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸ δικαστήριον κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ πάσχα, διότι ὅστις ἐπάτει τὸν πόδα του εἰς αὐτὸ, δὲν ἦτο ἄξιος νὰ φάγη τὸ πάσχα· διὰ τοῦτο παρέκάλεσαν τὸν ἠγεμόνα νὰ ἐξέλθῃ. Πρὸ τοῦ παλατίου τοῦ ἠγεμόνος ἦτο ὑψηλὴ ἀγορὰ, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέβαινον διὰ πολλῶν βαθμίδων· ἐκεῖ ἔφεραν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐπερίμενον τὸν Πιλάτον.

Ἐξελθὼν ὁ Πιλάτος καὶ βλέπων τόσῳ πρωτὶ συνηθροισμένους ὅλους τοὺς ἀρχοντας τῶν Ἰουδαίων καὶ πολλοὺς ἄλλους· τοὺς ἠρώτησε. « Τί κατηγορίαν ἔχετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου ; » Οἱ δὲ εἶπαν· « Ἐάν δὲν ἦτο κατηγορῶς. δὲν ἔσθαι

λομεν σοὶ τὸν παροξύνωσει.» Τότε ὁ Πιλάτος εἶπε· « λάβετε
 σεῖς αὐτὸν καὶ κρίνατέ τον κατὰ τὸν νόμον σας.» Οἱ δὲ εἶπον·
 « δὲν μᾶς εἶνέ συγχωρημένον νὰ καταδικάσωμεν κανένα.»
 Ἐξηκολούθησαν δὲ λέγοντες, «ὁ ἄνθρωπος αὗτος εἶνέ ὄμη-
 γέρτης, παρακινεῖ τὸν λαὸν νὰ μὴ πληρῶνῃ φόρον εἰς τὸν
 Καίσαρα καὶ κηρύττει ἑαυτὸν Χριστὸν καὶ βασιλέα τοῦ Ἰ-
 σραήλ.» Ὁ Πιλάτος τότε στραφεὶς πρὸς τὸν Ἰησοῦν, τὸν ἠ-
 ρώτησε· « σὺ εἶσαι ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς
 ἀπεκρίθη· «Ναί, ἐγὼ εἶμαι.» Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Πιλάτος.
 «Δὲν ἀκούεις πόσα σοῦ καταμαρτυροῦσι; Δὲν ἀποκρίνεσαι εἰς
 ταῦτα;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα· ὥστε ὁ Πιλάτος ἐθαύμασε
 πολὺ διὰ τοῦτο. Ὁ Πιλάτος ἐσήληθε πάλιν εἰς τὸ παλάτιόν
 του, ἀφ' οὗ ἔκκαμε νεῦμα καὶ πρὸς τὸν Ἰησοῦν νὰ τὸν ἀκο-
 λουθήσῃ. Ἐν ᾧ ὁ Ἰησοῦς ἴστατο ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος εἰς τὸ
 δικαστήριον, τὸν ἠρώτησε πάλιν ὁ Πιλάτος μὲ οἰκειότητα·
 «τῶ ὄντι κηρύττεις σὺ τὸν ἑαυτὸν σου ὡς βασιλέα τοῦ Ἰ-
 σραήλ;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· « Ἀφ' ἑαυτοῦ σου λέγεις
 ταῦτα, ἢ παρ' ἄλλων τὰ ἤκουσες;» Ὁ Πιλάτος εἶπε, «μή-
 πως ἐγὼ εἶμαι Ἰουδαῖος; Τὸ ἔθνος σου καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς σου
 σὲ παρέδωκαν εἰς ἐμέ. Τί ἔκαμες;» Ἡ βασιλεία μου, εἶπεν
 ὁ Ἰησοῦς, δὲν εἶνε ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, διότι ἂν ἡ βασι-
 λεία μου ἦτο ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, οἱ ὑπηρέται μου θὰ ἐ-
 πολέμουον ὑπὲρ ἐμοῦ.» Ὁ Πιλάτος πάλιν ἠρώτησε τὸν Ἰη-
 σοῦν λέγων· «εἶσαι βασιλεὺς;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Ναί,
 εἶμαι· ἐγὼ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ μαρτυρή-
 σω τὴν ἀλήθειαν.» Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπεν· «αἱ καὶ τί εἶνε ἀλή-
 θεια;» καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀμέσως ἐξήγαγε τὸν
 Ἰησοῦν καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς· «δὲν εὗρίσκω καμμίαν
 αἰτίαν κατ' αὐτοῦ.»

§ 63.

Γαβριήλ ὁ Ἀρχάγγελος.

Παράδοξον καὶ φοβερὸν μυστήριον τελεῖται,
ὁ ἄθικτος δεσμεύεται, ὁ ἀναφῆς κρατεῖται.
Ὡς δούλος κολαφίζεται ὁ Κύριος ἀπάντων·
ὁ ἄνω καθεζόμενος εἰς θρόνους ἀδαμάντων,
ὑπὸ ἐνόπλων σύρεται εἰς ὑποδίκου σχῆμα,
παρίσταται δὲ ὄρθιος εἰς ἡγεμόνος βῆμα.
Ὁ μέλλων εἰς τὸ βῆμά του λαοὺς καὶ ἡγεμόνας,
καὶ πάσας κρῖναι τὰς φυλάς καὶ πάντας τοὺς αἰῶνας.

§ 64.

Ὁ Ἰησοῦς καταδικάζεται εἰς θάνατον.

Ἦτο τότε συνήθεια εἰς τοὺς Ἰουδαίους, νὰ ἀπολύῃ ὁ ἡγε-
μῶν ἓνα δέσμιον κακοῦργον, ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ὁ λαὸς ἤθε-
λε, κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα. Ὑπῆρχε δὲ τότε δέσμιος,
ἰαθόητός τις ληστής, ὀνομαζόμενος Βαραβᾶς. Διέταξεν λοι-
πὸν ὁ Πιλάτος νὰ φέρωσιν αὐτὸν τὸν ληστήν. Τοῦτον καὶ τὸν
Ἰησοῦν παρουσίασεν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ καὶ εἶπε. « Ποῖον ἀπὸ
τοὺς δύο θέλετε νὰ ἀπολύσω, τὸν Βαραβᾶν ἢ τὸν Ἰησοῦν; »
Τότε ὅλοι ἐφώναξαν· « τὸν Βαραβᾶν. » Ὁ δὲ Πιλάτος ἠρώ-
τησε πάλιν τὸν ὄχλον· « καὶ τί νὰ κάμω τὸν Ἰησοῦν τὸν
λεγόμενον Χριστόν; » Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην πάντες μὲ
ὄλην τὴν τὴν δύναμιν ἐφώναζον. « Σταύρωσον, σταύρωσον
αὐτόν. » Ἀλλὰ τί κακὸν ἔκαμεν; ἠρώτησε πάλιν ὁ Πιλά-
τος. Ἐκεῖνοι δὲ ἔτι περισσότερον ἐφώναζον· « Σταυρωθῆτω,
σταυρωθῆτω. »

Βλέπων ὁ Πιλάτος ὅτι δὲν κατορθώνει τίποτε, ἀλλὰ μάλ-
λον γίγεται θόρυβος, ἔλαβεν ὕδωρ καὶ ἐνίψε τὰς χεῖράς του

ἐνώπιον τοῦ λαοῦ λέγων. α Ἀθῶος εἶμαι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου ἀνθρώπου· σεις θὰ ἔχητε τὴν εὐθύνην.» Ἐκεῖνοι δὲ εἶπον· α τὸ αἷμά του ἄς πῆσῃ ἐπάνω μας καὶ ἐπάνω εἰς τὰ τέκνα μας.»

Τότε ὁ Πιλάτος ἀπέλυσε τὸν Βαραβᾶν, καὶ διέταξε νὰ μαστιγώσῃ τὸν Ἰησοῦν.

Οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν τὸν ἐγύμνωσαν, τὸν ἔδεσαν εἰς ἓνα στύλον καὶ τὸν ἔδερον μὲ μεγάλην σκληρότητα καὶ ἀπανθρωπίαν. Διὰ νὰ τὸν περιπαίξῃσι δὲ, ἔβαλον εἰς τοὺς ὤμους του κοκκίνην χλαμύδα, ἔστεψαν τὴν κεφαλὴν του μὲ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν καὶ ἀντὶ σκῆπτρου ἔδωκαν εἰς τὴν δεξιάν του χεῖρα κάλαμον, καὶ ἐρχόμενοι ἐνώπιόν του ἔκλινον τὰ γόνατα, λέγοντες· «χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.» Ἐπτουον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πρὸς σωπον, τὸν ἐρράπιζον, ἤρπαζον τὸν κάλαμον ἀπὸ τὰς χεῖρας του καὶ μὲ αὐτὸν τὸν ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν, διὰ νὰ ἐμπήγῃται περισσότερο αἱ ἀκανθαί. Ἐπὶ τέλους ἀφ' οὗ ἀρκετὰ δισκέδασαν μὲ τὰ ἀπάνθρωπα ἔργα των, οἱ σκληροὶ ἐκεῖνοι στρατιῶται, ἤλθε καὶ ὁ Πιλάτος, ὅστις διέταξε νὰ παύσῃ καὶ ἐξῆλθε, παρακολουθούμενος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν συνοδευόντων τὸν Ἰησοῦν, καταβέβηλμένον ἀπὸ τὰς τιμωρίας, αἵματωμένον καὶ γεμάτον πτύσματα. Εἰς τοιαύτην οἰκτρὰν κατάστασιν ἐπαρουσίασε τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς. «Ἴδου, σᾶς τὸν παρουσεῖζω ἀκόμη μίαν φορὰν, καὶ σᾶς λέγω καθαρὰ, ὅτι ἐγὼ δὲν εὐρίσκω κανέν πταῖμα εἰς αὐτόν.» Ἄλλ' οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ στρατιῶται καὶ πάντες οἱ ἐκεῖ παρευρισκόμενοι ἐφώναζον· σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. Τότε ὁ Πιλάτος παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν εἰς αὐτοὺς ἵνα σταυρωθῇ.

Μιχαήλ ὁ Ἀρχάγγελος.

Τὴν τῶν ἀστέρων κλίμακα διέβαινον ἡσύχως,
 πλὴν ἐπληξέ τὰ ὠτά μου ὁ τῆς φωνῆς σου ἦχος·
 Εὐθύς ἐπὶ τὸν ἥλιον τὸ πρῶτον βῆμα βάλλω,
 τὸ δεύτερον εἰς Ἀραράτ, εἰς Γολγοθᾶν τὸ ἄλλο.
 Ἴδου, ὦ πένθος! ἀποσπῶ τὴν κόμην τὴν χρυσῆν μου,
 τὸν δίσκον τῶν ἀκτίνων μου κοσμοῦντα τὴν μορφήν μου.
 Ἴδου τῆς θείας σου σαρκὸς τὴν γύμνωσιν καλύπτω,
 κ' εἰς σὲ τὸ ἡλιοφεγγές ἱμάτιόν μου ρίπτω.
 Οἱ πάντες φρίττομεν! ὦ γῆ καὶ πᾶσα κτίσις, φρίττε!
 παράδοξον καὶ φοβερόν μυστήριον τελεῖται!

§ 65.

Ἡ σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ.

Ἀφ' οὗ ὁ Πιλάτος, ἂν καὶ ἐγνώριζε τὴν ἀθωότητα τοῦ Ἰησοῦ, παρέδωκεν αὐτὸν ἵνα σταυρωθῆ, οἱ στρατιῶται παραλαβόντες αὐτὸν, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ τὸν ἐνέδυσαν πάλιν τὰ ἰδικά του ἐνδύματα, καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὸν τόπον, ἔνθα ἔμελλον νὰ τὸν σταυρώσωσιν. Εἶχον δὲ κατασκευάσει μέγαν ξύλινον σταυρὸν, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε ὁ ἴδιος νὰ φέρῃ εἰς τὸν τόπον τῆς σταυρώσεως. Τοῦτον τὸν βαρὺν σταυρὸν ἐφόρτωσαν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐπορεύοντο. Καθ' ὁδὸν ὅμως, κουρασθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἐκ τοῦ βάρους καὶ τῶν ἀπειρῶν βασάνων, τὰς ὁποίας εἶχεν ἤδη ὑποφέρει, δὲν ἠδύνατο νὰ προχωρήσῃ. Διέβαινε δὲ κατὰ τύχην ἐκεῖθεν ἀνθρωπὸς τις ὀνομαζόμενος Σίμων Κυρηναιὸς, ἐρχόμενος ἀπὸ τὸν ἀγρὸν του· τοῦτον ἠγγάρευσαν νὰ φορτωθῆ τὸν σταυρὸν τοῦ Ἰησοῦ. Ὅπισθεν δὲ ἠκολούθηον πλῆθος λαοῦ καὶ γυναῖκες πολλαὶ κλαίουσαι τὸν Ἰησοῦν. Στραφεῖς

δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτάς· « θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐμὲ, κλαίετε μᾶλλον τὸν ἑαυτὸν σας καὶ τὰ τέκνα σας. » Ἐπὶ τέλους ἔφθασαν ἔξω τῆς πόλεως, ἐπάνω εἰς ἕνα λόφον, ὀνομαζόμενον Γολγοθᾶ ἢ Κρανίου τόπον. Ἐκεῖ ἐσταύρωσαν τὸν ἀναμάρτητον Ἰησοῦν, μεταξὺ δύο κακούργων. Ἐπὶ τοῦ σταυροῦ του εἶχε τεθῆκαὶ ἐπιγραφή, δεικνύουσα τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου του· εἶχε δὲ γράψει ταύτην ὁ Πιλάτος ὡς ἑξῆς· « ΠΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ. »

Ὁ ἀνεξίκακος Ἰησοῦς καὶ ἐπὶ τοῦ σταυρικοῦ ξύλου κρεμώμενος περεκάλει τὸν Οὐρανὸν αὐτοῦ Πατέρα νὰ συγχωρήσῃ τοὺς σταυρωτάς του λέγων· « πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδαςι τί ποιοῦσιν. » Οἱ στρατιῶται οἱ σταυρώσαντες τὸν Ἰησοῦν ἐμοίρασαν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ εἰς 4 μέρη, ἐν δὲ ἕκαστον. Τὸν χιτῶνα ὅμως, ἐπειδὴ δὲν ἦτο ἐρραμμένος, ἀλλὰ ὑφαντὸς ἐκ τῶν ἀνωθεν πρὸς τὰ κάτω, δὲν ἔσχισαν, ἀλλ' ἔρριψαν κλῆρον, ποῖος νὰ τὸν πάρῃ. Προσῆρχοντο δὲ ἐνώπιον τοῦ ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ τὸν ἐνέπαιζον λέγοντες· « ἐὰν ἦσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, κατάβα λοιπὸν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. » Ὡσαύτως καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὸν ἐνέπαιζον λέγοντες· « ἄλλους ἔσωσε, τὸν ἑαυτὸν του ὁμοῦ, δὲν δύναται νὰ σώσῃ. » Καὶ ἐκ τῶν συσταυρωθέντων κακούργων εἰς ἐβλασφήμει αὐτὸν λέγων· ἂν ἦσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. » Ὁ ἄλλος ὅμως ἐπέπληττε τὸν κακούργον ἐκεῖνον λέγων· « Δὲν φοβεῖσαι σὺ τὸν Θεόν. Ἡμεῖς μὲν δικαίως ἀποθνήσκομεν· αὐτὸς ὅμως οὐδὲν κακὸν ἔπραξε· » καὶ ἔλεγεν εἰς τὸν Ἰησοῦν· « Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. » Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· « Σε βεβαίω, ὅτι σήμερον μαζὺ μου θὰ ἦσαι εἰς τὸν Παράδεισον. » Ἰστατο δὲ πλησίον εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ του,

μαθητής του Ἰωάννης καὶ ἄλλαι γυναῖκες. Ὁ Ἰησοῦς λοι-
 ὦν ἰδὼν τὴν μητέρα του καὶ τὸν μαθητὴν, τὸν ὁποῖον ἠγά-
 α, λέγει πρὸς τὴν μητέρα του· ἀγύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου.»
 Ἐπειτα λέγει καὶ πρὸς τὸν Ἰωάννην· «ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου.»
 Ἐκτοτε παρέλαβεν ὁ Ἰωάννης τὴν μητέρα τοῦ Ἰησοῦ εἰς
 τὴν οἰκίαν του καὶ τὴν περιποιεῖτο ὡς μητέρα του.

~~~~~

Ἐδὴ κρέματ' ἐπὶ ζύλου τοῦ Θεοῦ καὶ ἀσπίλου ὁ πανάμω-
 [μος υἱός·
 ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων θυμα, προσλαβὼν ἀνθρώπου σχῆμα ἤδη
 [πάσχει ὁ Θεός·
 Ὡς μισθὸν ἀγάπης τόσης, ὕβριν, χλεύην, μαστιγώσεις,
 [στέμμ' ἀκάνθινον εὐρών,
 ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνόμων ἦρεν ὁ Χριστός ἐπ' ὤμων τοῦ θα·
 [νάτου τὸν σταυρόν·
 Ἡ τῶν παρανόμων σπειρα ὡς ποτὸν εἰς τὸν Σωτῆρα ὄξος
 [δίδει καὶ χολήν·
 Ὅστις πάντας συγχωρήσας καὶ «τετέλεσται» φωνήσας ἔ-
 [κλινε τὴν κεφαλὴν.

§ 66.

Θάνατος τοῦ Ἰησοῦ.

Τρεῖς ὥρες ἤδη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐκρέματο ἐπὶ τοῦ σταυροῦ
 ἀπὸ τῆς ἐνάτης ὥρας μέχρι τῆς δωδεκάτης. Τὴν δὲ δωδε-
 κάτην ὥραν, ἐν ᾗ ὁ Οὐρανὸς ἦτο κλυαρώτατος καὶ ὁ ἥλιος
 ἔλαμπεν, εἴφνης σκότος βαλὺ, ὡς νὰ ἦτο νύξ, ἐκάλυψε τὴν
 γῆν. Ὅλοι δὲ ὅσοι περιέπαιζον τὸν Ἰησοῦν ἐτρήμυξαν καὶ
 ἔμειναν ἄφωνοι. Τρεῖς ὀλοκλήρους ὥρας διήρκεσε τὸ βαθύ
 τοῦτο σκότος. Περί δὲ τὴν τρίτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, οἱ
 σωματικοὶ πῖνοι τοῦ Ἰησοῦ ἐγένοντο δριμύτεροι. Τότε ὁ
 Ἰησοῦς φωνάζας φωνὴν μεγάλην εἶπε· «Θεέ μου, Θεέ μου,

διὸ τί μὲ ἐγκατέλιπες;» Μερικοὶ δὲ ἐκ τῶν ἐκεῖ παρευρισκομένων, ἔλεγον, ὅτι καλεῖ τὸν Ἥλιον εἰς βοήθειαν. Πάλιν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐφώναζεν. Εἷς δὲ τῶν στρατιωτῶν δραχμῶν ἔλαβε σπόγγον, τὸν ἐγέμισε ὀξείδιον, τὸν ἔβαλεν εἰς ἓν καλάμι καὶ τὸν ἐπλησίασεν εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ γευσάμενος ὁ Ἰησοῦς εἶπε, «τετέλεσται.—Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραδίδω τὸ πνεῦμά μου.» Καὶ ἀμέσως ἐξέπνευσε. Τότε ἡ γῆ ἐσεισθη, αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, οἱ τάφοι ἠνεώχθησαν καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Ὁ ἑκατόνταρχος ὅστις ἦτο ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατιωτῶν, τῶν φυλακτόντων τοὺς σταυρωθέντας, ἰδὼν τὸν σεισμόν καὶ τὰ γενόμενα ἐδόξασε τὸν Θεὸν καὶ εἶπε· «Βεβαίως, ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε δίκαιος καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.» Ὡσαύτως καὶ οἱ στρατιῶται καὶ πάντες οἱ παρευρεθέντες ἐτρόμαξαν καὶ μετανοοῦντες ἐπέστρεφον ἐκεῖθεν σιωπηλοί.

Περὶ δὲ τὴν ἐσπέρην ἦλθον οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ παρεκάλουν αὐτὸν νὰ μὴ μείνωσιν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα τῶν σταυρωθέντων, τὴν ἄλλην ἡμέραν, διότι ἦτο ἡ μεγάλη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος τοῦ Σαββάτου· ἀλλὰ νὰ δώσῃ διαταγὴν νὰ συντρίψωσι τὰ σκέλη τῶν σταυρωθέντων, διὰ νὰ ἀποθάνωσι, καὶ νὰ καταβιβάσωσι τὰ σώματά των. Ὁ δὲ Πιλάτος ἔστειλε στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἐλθόντες, ἐσύντριψαν τὰ σκέλη τῶν ληστῶν, οἱ ὅποιοι ἔζων ἀκόμη. Ἐλθόντες δὲ καὶ πρὸς τὸν Ἰησοῦν εὔρον αὐτὸν νεκρὸν καὶ διὰ τοῦτο δὲν τοῦ ἐσύντριψαν τὰ σκέλη. Εἷς ὅμως ἀπὸ τοὺς στρατιώτας, διὰ νὰ πληροφορηθῇ καλῶς ἐὰν ἀπέθανεν, ἐνέπηξε τὴν λόγχην τοῦ εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀμέσως ἔρρευσε αἷμι καὶ ὕδωρ.

Τὸν σταυρὸν σου προσκηνοῦμεν δέσποτα καὶ τῆν Ἁγίαν σου ἀνάστασιν δοξάζομεν.

§ 67.

Ἐνταφιασμὸς τοῦ Ἰησοῦ.

Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἦλθε πρὸς τὸν Πιλάτον ἀνθρώπος τις πλούσιος καὶ ἐπίσημος βουλευτῆς, ὀνομαζόμενος Ἰωσήφ, ὅστις ἦτο ἀπὸ τῆν Ἀριμαθαίαν καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τῷ δώσῃ τὴν ἄδειαν νὰ θάψῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Πιλάτος ἐθαύμασε, πῶς τόσον γρήγορα ἀπέθανεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ προσκαλέσας τὸν ἐκατόνταρχον τὸν ἠρώτησεν, ἂν ἀληθῶς ἦτο πλέον ἀποθαμμένος. Πληροφορηθεὶς δὲ ὅτι ἀπέθανεν, ἔδωκε τὴν ἄδειαν εἰς τὸν Ἰωσήφ. Τότε ὁ Ἰωσήφ φέρων μαζύ του λεπτήν καὶ καθάραν σινδόνα καὶ συνοδευόμενος μὲ ἓνα ἄλλον θεοσεβῆ ἄνθρωπον, Νικόδημον ὀνομαζόμενον, ὅστις καὶ αὐτὸς ἔφερε μαζύ του 100 λίτρας μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης, ἦλθεν εἰς τὸν τόπον τῆς σταυρώσεως καὶ βοηθούμενοι ἀπὸ τοὺς ὑπρέτας των, κατέβασαν ἡσυχῶς ἀπὸ τὸν σταυρὸν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀλείψαντες αὐτὸ μὲ τὰ πολύτιμα μύρα, τὸ περιετύλιξαν μὲ τὴν καθάραν σινδόνα, καθὼς συνείθιζον τότε.

Πλησίον τοῦ τόπου ἔνθα ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς, εἶχεν ὁ Ἰωσήφ ὠραῖον κῆπον. Εἰς τοῦτον τὸν κῆπον εἶχε σκαλίσει εἰς μίαν πέτραν ὁ Ἰωσήφ τάφον, δι' ἑαυτὸν καὶ τὴν οἰκογένειάν του. Εἰς τὸν τάφον τοῦτον δὲν εἶχε ἀκόμη ταφῆ κανεῖς. Ἐκεῖ ἔθεσαν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· ἐπὶ δὲ τοῦ στομίου τοῦ τάφου ἐκύλισαν μέγαν λίθον, καὶ ἐπέστρεψαν καταλυπημένοι. Παρηκολούθουν δὲ εἰς τὴν ταφὴν τοῦ Ἰησοῦ δύο γυναῖκες Μαρία ἡ Μαγδαλινὴ καὶ μία ἄλλη Μαρία, αἵτινες ἐθεώρουν ποῦ τίθεται τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ κατετέθη, Χριστὲ, καὶ Ἀγγέλων στρα-
τιαὶ ἐξεπλήττοντο, συγκατάβασιν δοξάζουσαι, τὴν σὴν.

Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ, ἀπὸ τοῦ ξύλου καθελὼν, τὸ ἄχραν-
τόν σου Σῶμα, σινδόνι καθαρῶ εὐλίψασας καὶ ἀρώμασιν, ἐν μνή-
ματι κενῶ κηδεύσας ἀπέθετο.

§ 68.

Οἱ στρατιῶται φυλάττουσι τὸν τάφον τοῦ Ἰησοῦ.

Ἀπ' οὗ παρῆλθεν ἡ Παρασκευὴ καὶ ἦλθε τὸ Σάββατον, συ-
νήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τὸν Πιλάτον
καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, «Κύριε, ἐνεθυμήθημεν, ὅτι ἐκείνος ὁ
πλάνος, εἶπεν ὅτε ἦτο ζῶν, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ ἀνα-
στηθῆ πάλιν. Πρόσταξον λοιπὸν νὰ φυλαχθῆ ὁ τάφος ἕως
τὴν τρίτην ἡμέραν, διὰ νὰ μὴ ἔλθωσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν
νύκτα καὶ κλέψωσι τὸ σῶμά του, καὶ εἰπωσιν ἔπειτα, ὅτι
ἀνεστήθη ἀπὸ τοὺς νεκρούς· καὶ τότε ἡ ἐσχάτη πλάνη, θὰ
ἦνε χειροτέρα ἀπὸ τὴν πρώτην.» Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπεν εἰς αὐ-
τούς. « Ἴδού, ἔχετε φύλακας, ὑπάγετε λοιπὸν οἱ ἴδιοι καὶ
ἀσφαλίσατε τὸν τάφον, καθὼς γνωρίζετε.» Οὗτοι δὲ πορευ-
θέντες εἰς τὸν τάφον ἠσφάλισαν αὐτὸν καὶ ἐσφράγισαν τὸν
λίθον, θέσαντες φύλακας νὰ φυλάττωσι.

§ 69

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ.

Παρῆλθε καὶ τὸ Σάββατον καὶ ἦλθεν ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς
Ἰσθμοῦ ἁγίας. Τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ εἶχε τεθῆ εἰς τὸν τάφον τὴν
ἰσπέραν τῆς παρασκευῆς, ὥστε ἤδη ἦτο ἡ τρίτη ἡμέρα, καθ'
ἣν τὸ σῶμά του ἔκειτο εἰς τὸ μνημεῖον. Ταύτην τὴν τρί-
την ἡμέραν πολὺ πρῶτ', αἱ δύο Μαρτῖραι ἐκίνησαν νὰ ὑπάγω-

σιν εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἰησοῦ, φέρουσαι ἀρώματα διὰ νὰ ῥ-
 λείψωσι τὸ σῶμά του. Ἐβθασαν δὲ ἐκεῖ ἐν ᾧ ἀνέτελλεν ὁ Ἡ-
 λιος. Καθ' ὁδὸν δ' ἔλεγον· «ποῖος θὰ μᾶς ἀποκυλίση τὸν λί-
 θον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;» Ὅτε δὲ ἐπλησίασαν, εἶ-
 δον ὅτι ἦτο ἀποκυλισμένος ὁ λίθος, οἱ δὲ φυλάττοντες στρα-
 τιῶται ἦσαν κατὰ γῆς ἐξήπλωμένοι, ὡς νεκροί.

Αἱ γυναῖκες προχωρήσασαι, εἰσῆλθον εἰς τὸ μνημεῖον καὶ εἶδον
 ἐντὸς αὐτοῦ νεανίαν, καθήμενον εἰς τὰ δεξιά καὶ ἐνδεδυμένον
 στολὴν λευκὴν καὶ ἐξεπλάγησαν, ἦτο δὲ Ἄγγελος, καὶ λέ-
 γει πρὸς αὐτάς· μὴ ἐκπλήττεσθε ζητεῖτε τὸν Ἰησοῦν τὸν ἐ-
 σταυρωμένον, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἐδῶ· ἀνέστη ἀπὸ τοὺς νεκρούς.
 Ἐπάγετε νὰ εἴπητε τοῦτο εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ εἰς τὸν
 Πέτρον, ὅτι πηγαίνει πρὸ αὐτῶν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ θὰ
 τὸν ἴδῃτε. Ἐξῆλθον αἱ γυναῖκες ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἔτρε-
 χον μὲ φόβον καὶ χαρὰν, πρὸς τοὺς μαθητάς, ἵνα εἴπωσιν
 εἰς αὐτοὺς ταῦτα. Καθ' ὁδὸν ἀπήντησεν αὐτάς ὁ Ἰησοῦς καὶ
 εἶπε πρὸς αὐτάς· «Χαίρτε». Ἦλθον λοιπὸν αἱ γυναῖκες καὶ
 διηγήθησαν τὰ συμβάντα εἰς τοὺς μαθητάς τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλ'
 ἐκεῖνοι δὲν ἐπίστευον. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἐξεληθόν-
 τες ἔδραμον εἰς τὸ μνημεῖον καὶ εἶδον ὅσα ἤκουσαν ἀπὸ τὰς
 μυσφόρους γυναῖκας.

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας
 καὶ τοῖς ἐν τῇ μνήμασι ζῶν ἁριστάμενος.

Χαρὰς καιρὸς ἐπέστη, ἡμέρα ἑορτῆς,
 Χριστὸς, Χριστὸς ἀνέστη, Χριστὸς ὁ λυτρωτὴς ἡμῶν
 Σκιρτῶν θυσιαν φέρε, λαὸς πρὸς τὸν Θεόν·
 Ἄγνη Παρθένη, χαῖρε, καὶ χόρευε Σιών.
 Ὁ Ἄδης ἐνεκρώθη, Ἀγάλλεσθε λαοί·
 καὶ τοῖς νεκροῖς ἐδόθη ἀθάνατος ζωή.

Τ. Ε. Λ. Ο. Σ.

Ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐξεδόθησαν τὰ ἀκόλουθα διδακτικὰ βιβλία.

Ἑλληνικὴ γραμματικὴ πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν σχολείων δραχ. 1

Ἐγχειρίδιον τῆς πρώτης ἀναγνώσεως μετὰ ὁδηγιῶν λεπτῶν

Ἐγχειρίδιον α'. τῶν Ἱερῶν μαθημάτων »

Ἐγχειρίδιον β'. τῶν Ἱερῶν μαθημάτων »

Ἐγχειρίδιον γ'. τῶν Ἱερῶν μαθημάτων »

Ἐγχειρίδιον δ'. τῶν Ἱερῶν μαθημάτων »

Μετ' οὐ πολὺ ἐκδίδεται ὑπὸ τοῦ ἰδίου καὶ Ἀριθμητικὴ πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων.

Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω βιβλία φέρουσι τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως καὶ πωλοῦνται ἐν Τριπόλει μὲν, ἐν τῇ βιβλιοπωλείᾳ τῶν κ. Ἰω. Ἀσημακοπούλου καὶ Σαλαπάτα, καὶ ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ τοῦ κ. Νάκη.

Τιμᾶται λεπτῶν 80.

1932 2/11/46
1932 2/11/46
1932 2/11/46
1932 2/11/46
1932 2/11/46

